

Bank "BTB" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin

Səhmdarlarının illik Ümumi Yığıncağının

13 iyun 2018-ci il tarixli

SÜY-002-2018 sayılı Protokolu ilə təsdiq edilmişdir.

Bank "BTB" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti

2017-ci il üzrə

İLLİK HESABAT

1. Emitentin tam və qısaltılmış adı, vergi ödəyicisinin eyniləşdirmə nömrəsi (VÖEN), dövlət qeydiyyatının tarixi və nömrəsi:	Emitentin tam adı: Bank "BTB" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti; Emitentin qısaltılmış adı: Bank "BTB" ASC Dövlət qeydiyyat tarixi: 24.02.2010 Dövlət qeydiyyat nömrəsi (VÖEN): 1302164881
2. Emitentin hüquqi ünvanı və olduğu yer:	Ünvan: AZ1025, Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Yusif Səfərov, ev 27
3. Emitentin adında dəyişikliklər olduqda, emitentin bütün əvvəlki adları, habelə onların qeydiyyatına alındığı tarixlər, emitent digər hüquqi şəxsin bölünməsi və ya tərkibindən ayrılması şəklinə yenidən təşkil yolu ilə yaradılıqda, yenidən təşkilin forması, həmin hüquqi şəxsin adı, emitent hüquqi şəxslərin birləşməsi və ya çevrilmə şəklinə yenidən təşkil yolu ilə yaradılıqda, yenidən təşkilin forması, həmin hüquqi şəxslərin adları:	Olmayıb
4. Emitentin hesabat dövrü ərzində yaranmış və ləğv edilmiş filialları və nümayəndəliklərinin adı, olduqları yer və qeydiyyatları haqqında məlumatlar:	Yoxdur
5. Emitentin hesabat dövrü ərzində yaranmış və ya ləğv edilmiş hər bir törəmə cəmiyyətinin adı, təşkilati-hüquqi forması, hüquqi ünvanı, qeydiyyatı haqqında məlumatlar, nizamnamə kapitalında emitentin payı, hüquqi şəxsin emitentin törəmə cəmiyyəti hesab olunması üçün əsas olan müqavilənin bağlanma tarixi və qüvvədə olma müddəti;	Emitentin hesabat dövrü ərzində yaranmış törəmə cəmiyyətinin adı və təşkilati-hüquqi forması: "BTB Kapital İnvestisiya Şirkəti" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti Hüquqi ünvanı: AZ 1025, Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Yusif Səfərov, ev 27 Dövlət qeydiyyat tarixi: 15.02.2018 Dövlət qeydiyyat nömrəsi (VÖEN): 2004868781 Nizamnamə kapitalında emitentin payı: 100 % "BTB Kapital İnvestisiya Şirkəti" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti Bank "BTB" ASC-nin Səhmdarlarının növbəti illik ümumi yığıncağının 30 iyun 2017-ci il tarixli SÜY-003-2017 qərarı əsasında yaradılmışdır.
6. Emitent şirkətlər qrupunun bir hissəsi olduğu təqdirdə qrupun (emitent daxil olmaqla iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində fəaliyyət göstərən bir və ya daha artıq törəmə təşkilatı olan qrupdur) adı:	Deyil

7.Emitentin məşğul olduğu fəaliyyət istiqamətləri:	Bank fəaliyyəti
8.Emitent lisenziya və ya icazəyə malik olduqda, onlar üzrə fəaliyyət növləri və qüvvədə olma müddətləri:	19 mart 2010-cu il tarixli 254 sayılı bank fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün Bank lisenziyası. Fəaliyyət növləri: Öz hesabına və ya müştərilərin hesabına qiymətli metalların və qiymətli daşların satın alınması və satılması, qiymətli metalların əmanətə cəlb edilməsi və yerləşdirilməsi, habelə qiymətli metallarla digər əməliyyatların aparılması istisna olmaqla milli və xarici valyutada fiziki və hüquqi şəxslərdən depozitlərin və ya digər qaytarılan vəsaitlərin cəlb edilməsi, öz adından və öz hesabına kreditlərin verilməsi, habelə müştərilərin tapşırığı ilə köçürmə və hesablaşma-kassa əməliyyatlarının məcmu halda həyata keçirilməsi və "Banklar haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanunu ilə nəzərdə tutulmuş digər fəaliyyət növlərinin həyata keçirilməsi. Lisenziya müddətsizdir.
9.Emitentin təklif etdiyi məhsullar və xidmətlər:	Kreditlərin verilməsi, Əmanətlərin cəlb olunması, hesablaşma kassa əməliyyatları və digər bank əməliyyatları.
10.Emitentin işçilərinin sayı və onun rüblük dinamikası:	İşçi sayı: <u>2017-ci ilin martın sonuna-316</u> <u>2017-ci ilin iyunun sonuna-307</u> <u>2017-ci ilin sentyabrın sonuna-302</u> <u>2017-ci ilin dekabrın sonuna-304</u>
11.Emitentin idarəetmə orqanları haqqında məlumat: direktorlar şurası (müşahidə şurası) (olduqda), icra orqanı, audit komitəsi (olduqda), onların üzvlərinin adı, soyadı, atasının adı;	<u>27 yanvar 2017-ci il tarixədək</u> <u>Müşahidə Şurası:</u> Rza İsmayıl oğlu Sadiq (sədr) Əliş Talış oğlu Tağıyev Asim Ramiz oğlu Salamov <u>İdarə Heyəti:</u> Samir Nəriman oğlu Qocayev (sədr) Rüfət Teyyub oğlu Abbasov Erqin Rizigar oğlu Quliyev Vüsal İlqar oğlu Şahverdiyev Roma Sədiyeviç Əliyev <u>Audit Komitəsi:</u> İkram Müzəffər oğlu Hübətov (sədr) Həmid Rafiq oğlu Dalqıçlı Rövşən Müslüm oğlu Abdullayev <u>27 yanvar 2017-ci il tarixdən 11 noyabr 2017-ci il tarixədək</u> <u>Müşahidə Şurası:</u> Rza İsmayıl oğlu Sadiq (sədr) Əliş Talış oğlu Tağıyev Samir Nəriman oğlu Qocayev <u>İdarə Heyəti:</u> Emil Sabir oğlu Rzayev(sədr) Rüfət Teyyub oğlu Abbasov Erqin Rizigar oğlu Quliyev Vüsal İlqar oğlu Şahverdiyev Roma Sədiyeviç Əliyev <u>Audit Komitəsi:</u> Hübətov İkram Müzəffər oğlu(sədr) Dalqıçlı Həmid Rafiq oğlu Abdullayev Rövşən Müslüm oğlu

	11 noyabr 2017-ci il tarixdən sonra Müşahidə Surası: Rza İsmayıl oğlu Sadiq (sədr) Əliş Talış oğlu Tağryev Samir Nəriman oğlu Qocayev İdarə Heyəti: Emil Sabir oğlu Rzayev(sədr) Rüfət Teyyub oğlu Abbasov Vüsal İlqar oğlu Şahverdiyev Audit Komitəsi: Hümbətov İkrəm Müzəffər oğlu(sədr) Dəlqılıçlı Həmid Rafiq oğlu Abdullayev Rövşən Müslüm oğlu
12.Emitentin fiziki və hüquqi şəxs olan səhmdarlarının (payçılarının) ayrı-ayılıqda sayı;	3(üç) fiziki şəxs adı səhm sahibi.
13.Emitentin nizamnamə kapitalının beş faizi və daha artıq həcmdə səsli səhmlərinə (paylara) malik olan şəxslər (fiziki şəxsin soyadı, adı, atasının adı; hüquqi şəxsin adı, olduğu yer və VÖEN-i), onların hər birinə məxsus olan səhmlərin sayı (səhmlərin hər növü üzrə ayrı-ayılıqda göstərilir) və emitentin nizamnamə kapitalında payı;	1.Mehdiyeva Nigar İsmayıl qızı, 49 829 ədəd adi adlı sənədsiz səhm; Emitentin Nizamnamə kapitalında 74.9872% malikdir. 2.Sadiq Rza İsmayıl oğlu, 12 634 ədəd adi adlı sənədsiz səhm; Emitentin Nizamnamə kapitalında 19.0128% malikdir. 3.Mahmudova Tükəzban Ağa qızı, 3 987 ədəd adi adlı sənədsiz səhm; Emitentin Nizamnamə kapitalında 6% malikdir.
14.Nizamnamə kapitalında emitentin payı beş faizdən az olmayan hüquqi şəxslər (hüquqi şəxsin adı, olduğu yer, VÖEN-i, nizamnamə kapitalında emitentin payı);	“BTB Kapital İnvestisiya Şirkəti” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti Ünvan: AZ1025, Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Yusif Səfərov, ev 27 Dövlət qeydiyyat nömrəsi (VÖEN): 2004868781 Nizamnamə kapitalında emitentin payı: 100 %
15.Emitentin səhmdarlarının (payçılarının) hesabat dövrü ərzində keçirilmiş yığıncaqları barədə məlumat:	
15.1. Yığıncağın keçirilmə tarixi və yeri (ünvanı);	1. 27 yanvar 2017-ci il tarixində Bakı şəhəri, Y. Səfərov küçəsi 27 ünvanında keçirilən Səhmdarların Növbədənəknar ümumi yığıncağı; 2. 18 may 2017-ci il tarixində Bakı şəhəri, Y. Səfərov küçəsi 27 ünvanında keçirilən Səhmdarların Növbədənəknar ümumi yığıncağı; 3. 30 iyun 2017-ci il tarixində Bakı şəhəri, Y. Səfərov küçəsi 27 ünvanında keçirilən Səhmdarların Növbəti illik ümumi yığıncağı; 4. 11 noyabr 2017-ci il tarixində Bakı şəhəri, Y. Səfərov küçəsi 27 ünvanında keçirilən Səhmdarların Növbədənəknar ümumi yığıncağı;
15.2. Ümumi yığıncaqda qəbul edilmiş qərarlar;	27 yanvar 2017-ci il tarixində keçirilmiş Səhmdarların Növbədənəknar ümumi yığıncağında qəbul edilmiş qərarlar: 1.Bank “BTB” ASC-nin İdarəetmə orqanları haqqında. 18 may 2017-ci il tarixində keçirilmiş Səhmdarların Növbədənəknar ümumi yığıncağında qəbul edilmiş qərarlar:

	1. Bank "BTB" ASC-nin nizamnamə kapitalının 25 000 000 (iyirmi beş milyon) manat artırılması haqqında. 30 iyun 2017-ci il tarixində keçirilmiş Səhmdarların Növbəti illik ümumi yığıncağında qəbul edilmiş qərarlar: 1. Bank "BTB" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin 2016-cı il üzrə maliyyə hesabatlarının təsdiq edilməsi haqqında. 2. Bank "BTB" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin İnvestisiya qiymətli kağızlarının emitenti olaraq 2016-cı il üzrə illik hesabatının təsdiq edilməsi haqqında. 3. "BTB Kapital İnvestisiya Şirkəti" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin təsis edilməsi haqqında. 11 noyabr 2017-ci il tarixində keçirilmiş Səhmdarların Növbədənəknar ümumi yığıncağında qəbul edilmiş qərarlar: 1. Bank "BTB" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Səhmdarlarının növbədənəknar Ümumi Yığıncağının SÜY-001-2016 sayılı 02 fevral 2016-cı il tarixli protokoluna dəyişiklik edilməsi haqqında. 2. Bank "BTB" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin nizamnamə kapitalının artırılması haqqında. 3. Bank "BTB" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin nizamnaməsinə dəyişiklik edilməsi haqqında. 4. Bank "BTB" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin idarəetmə orqanların tərkibi haqqında. 5. Daşınmaz əmlakların satın alınması ilə bağlı alqı-satqı müqavilələrinin bağlanması haqqında. 6. "BTB Kapital İnvestisiya Şirkəti" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin direktorunun təyin edilməsi haqqında.
16. emitentin dövriyyədə olan investisiya qiymətli kağızlarının buraxılışları haqqında məlumat (investisiya qiymətli kağızların hər buraxılışı ayrı-ayrılıqda göstərilir):	12 000 ədəd adi səhm 1 600 ədəd adi səhm 31 240 ədəd adi səhm 5 160 ədəd adi səhm 2 000 ədəd adi səhm 17 000 ədəd istiqraz (30 noyabr 2017-ci il tarixədək) 14 450 ədəd adi səhm (30 noyabr 2017-ci il tarixdən sonra)
16.1. investisiya qiymətli kağızın növü və forması:	12 000 ədəd sənədsiz adlı adi səhm 1 600 ədəd sənədsiz adlı adi səhm 31 240 ədəd sənədsiz adlı adi səhm 5 160 ədəd sənədsiz adlı adi səhm 2 000 ədəd sənədsiz adlı adi səhm 17 000 ədəd sənədsiz adlı faizli təmin edilməmiş istiqraz 14 450 ədəd sənədsiz adlı adi səhm
16.2. investisiya qiymətli kağızlar buraxılışının dövlət qeydiyyat nömrəsi və qeydiyyat tarixi:	12 000 ədəd adi səhm dövlət qeydiyyat nömrəsi: AZ1001009443 qeydiyyat tarixi: 21 dekabr 2011-ci il 1 600 ədəd adi səhm dövlət qeydiyyat nömrəsi: AZ1001009443 qeydiyyat tarixi: 04 may 2012-ci il 31240 ədəd adi səhm dövlət qeydiyyat nömrəsi: AZ1001009443 5 160 ədəd adi səhm dövlət qeydiyyat nömrəsi: AZ1001009443

	qeydiyyat tarixi: 18 mart 2015-ci il 2 000 ədəd adi səhm dövlət qeydiyyat nömrəsi: AZ1001009443 qeydiyyat tarixi: 30 noyabr 2015-ci il 17 000 ədəd istiqraz dövlət qeydiyyat nömrəsi: AZ2001009441 qeydiyyat tarixi: 23 fevral 2016-cı il 14 450 ədəd adi səhm dövlət qeydiyyat nömrəsi: AZ1001009443 qeydiyyat tarixi: 30 noyabr 2017-ci il
16.3.investisiya qiymətli kağızların miqdarı və nominal dəyəri:	12 000 ədəd sənədsiz adlı adi səhm bir səhmin nominal dəyəri: 1000 manat 1 600 ədəd sənədsiz adlı adi səhm bir səhmin nominal dəyəri: 1000 manat 31240 ədəd sənədsiz adlı adi səhm bir səhmin nominal dəyəri: 1000 manat 5 160 ədəd sənədsiz adlı adi səhm bir səhmin nominal dəyəri: 1000 manat 2 000 ədəd sənədsiz adlı adi səhm bir səhmin nominal dəyəri: 1000 manat 17 000 ədəd sənədsiz adlı faizli təmin edilməmiş istiqraz bir istiqrazın nominal dəyəri: 500 ABŞ dolları 14 450 ədəd sənədsiz adlı adi səhm bir səhmin nominal dəyəri: 1 000 manat
16.4.investisiya qiymətli kağızlar buraxılışının məcmu nominal dəyəri:	30 noyabr 2017-ci il tarixədək: sənədsiz adlı adi səhm: 52 000 000 AZN sənədsiz adlı faizli təmin edilməmiş istiqraz: 8 500 000 USD 30 noyabr 2017-ci il tarixdən sonra: sənədsiz adlı adi səhm : 66 450 000 AZN
16.5.hesabat ili ərzində emitent tərəfindən səhmlər üzrə ödənilmiş dividendlər haqqında məlumat (hesabat ilində səhmlərin hər növü üzrə ödənilmiş dividendlərin məbləği göstərilir):	ödənilməmişdir
16.6.fazli istiqrazlar buraxılışı haqqında məlumatda - istiqrazlar üzrə gəlirliyin illik faiz dərəcəsi:	17000 ədəd faizli sənədsiz adlı təmin edilməmiş istiqrazın nominal dəyərindən 9 %
16.7. investisiya qiymətli kağızların yerləşdirildiyi və ya tədavüldə olduğu fond birjasının adı və olduğu yer (olduqda):	Bakı Fond Birjası Bakı, Xətai rayonu, Babək pr, Ə.Quliyev 11/31, Babək Plaza, Blok B, 15-ci və 16-cı mərtəbələr, AZ 1025
17.emitent tərəfindən bağlanmış xüsusi əhəmiyyətli əqdlər barədə məlumatlar: 17.1. əqdin məbləği; 17.2. hesabat tarixinə əqdin ödənilməmiş hissəsi.	17 500 000 AZN əqdin məbləği tam olaraq ödənilmişdir
18.emitent tərəfindən aidiyyəti şəxslərlə bağlanmış əqdlər barədə məlumatlar: 18.1. bağlanmış əqdin mahiyyəti, tarixi və məbləği; 18.2. aidiyyəti şəxs barədə məlumat və emitentlə aidiyyət	aidiyyəti şəxslərlə bağlanmış əqdlərin sayı: 47 aidiyyəti şəxslərlə bağlanmış əqdlərin ümumi dəyəri: 16 644 000 AZN

əlaqəsi.	
19. illik hesabatın təsdiq edildiyi ümumi yığıncağın tarixi:	Bank "BTB" ASC-nin Səhmdarlarının 13.06.2017-ci il tarixli Növbəti İllik Ümumi Yığıncağı
20. hesabatın açıqlanma mənbəyi haqqında məlumat	Bank "BTB" ASC-nin rəsmi saytı, maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı tərəfindən yaradılmış Məlumatların Elektron Açıqlama Sistemi və kütləvi informasiya vasitələri.

Bank "BTB" ASC-nin İdarə Heyətinin sədri

E.S. Rzayev

Baş mühasib

Y.O. Pasternak

Bank BTB ASC

**31 dekabr 2017-ci il tarixinə
Maliyyə Hesabatları**

Mündəricat

Müstəqil Auditorların Hesabatı.....	3
Mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabat	6
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	7
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	8
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat.....	9
Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər	10
1 Giriş.....	10
2 Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinin əsasları	10
3 Əsas uçot siyasətləri	11
4 Xalis faiz gəlirləri.....	30
5 Haqq və komissiya gəlirləri.....	31
6 Haqq və komissiya xərcləri	31
7 Dəyərsizləşmə üzrə (gəlir) zərər	31
8 İşçi heyəti üzrə xərclər	31
9 Sair ümumi inzibati xərclər	32
10 Mənfəət vergisi xərcləri	32
11 Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	33
12 Banklardan alınacaq vəsaitlər.....	34
13 Satıla bilən maliyyə aktivləri.....	35
14 Müştərilərə verilmiş kreditlər	35
15 İnvestisiya mülkiyyəti	48
16 Bina, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	49
17 Sair aktivlər	51
18 Bank depozitləri və hesabları	51
19 Müştərilərin cari hesabları və depozitləri	51
20 Sair borc öhdəlikləri və subordinasiya borc öhdəlikləri	52
21 Nizamnamə kapitalı	53
22 Risklərin idarə edilməsi, korporativ idarəçilik və daxili nəzarət.....	53
23 Kapitalın idarə edilməsi	65
24 Kreditlə bağlı öhdəliklər	67
25 Əməliyyat icarələri.....	68
26 Şərti öhdəliklər	68
27 Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar.....	69
28 Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri: ədalətli dəyər və uçot təsnifatı	72
29 Hesabat dövründən sonra baş vermiş hadisələr.....	74

KPMG Audit Azərbaycan MMC
Port Baku Cənub Qülləsi,
12-ci mərtəbə, Neftçilər prospekti, Bakı,
AZ1010, Azərbaycan
Telefon +994 (12) 404 8910/11
Faks +994 (12) 404 8914
İnternet www.kpmg.az

Müstəqil Auditorların Hesabatı

“Bank BTB” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Səhmdarlarına və Müşahidə Şurasına:

Rəy

Biz “Bank BTB” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (“Bank”) 31 dekabr 2017-ci il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, eləcə də əsas uçot siyasətləri və sair izahedici məlumatları əhatə edən qeydlərdən ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Bizim rəyimizə görə, əlavə edilən maliyyə hesabatları bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından, Bankın 31 dekabr 2017-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına (BMHS) uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

Rəy üçün Əsas

Biz audit yoxlamasını Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Həmin standartlar əsasında bizim məsuliyyətlərimiz hesabatımızın *Maliyyə Hesabatlarının Auditü üzrə Auditorların Məsuliyyəti* hissəsində təqdim edilir. Biz Mühasiblər üçün Beynəlxalq Etik Standartlar Şurasının *Peşəkar Mühasiblərin Etika Məcəlləsinə* (IESBA Məcəlləsi) və Azərbaycan Respublikasında maliyyə hesabatlarının auditinə müvafiq olan etik tələblərə əsasən Bankdan müstəqil və IESBA Məcəlləsi üzrə digər etika məsuliyyətlərimizi yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Maliyyə Hesabatları üzrə Rəhbərliyin və İqtisadi Subyektin İdarə edilməsinə Cavabdeh olan Səlahiyyətli Şəxslərin Məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının BMHS-ə uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdimatına, habele fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq əhəmiyyətli təhriflərin müşahidə olunmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin qənaətinə əsasən zəruri sayılan daxili nəzarət sistemine görə məsuliyyət daşıyır.

Rəhbərliyin Bankı likvidasiya etmək və ya əməliyyatları dayandırmaq niyyətinin olduğu və ya qeyd edilən tədbirlərdən başqa real alternativinin olmadığı hallar istisna olmaqla, maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik Bankın fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, müvafiq hallarda fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı məsələlərin açıqlanması və hesabatların fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipi əsasında hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

İqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər Bankın maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarət üçün məsuliyyət daşıyırlar.

Maliyyə Hesabatlarının Auditü üzrə Auditorların Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz maliyyə hesabatlarında, fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli təhriflərin olmaması barədə kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimizi əhatə edən auditor hesabatını təqdim etməkdən ibarətdir. Kifayət qədər əminlik yüksək əminlik səviyyəsi olsa da, BAS əsasında aparılmış auditin əhəmiyyətli təhrifi hər zaman aşkar edəcəyinə zəmanət vermir. Təhriflər fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranan bilər və istifadəçilərin bu maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlara ayrı-ayrılıqda yaxud ümumilikdə təsir edə bilməsi əsaslı şəkildə ehtimal edildiyi halda əhəmiyyətli hesab edilir.

BAS əsasında aparılmış audit çərçivəsində biz bütün audit müddətində peşəkar mülahizə tətbiq edirik və peşəkar skeptikliyi qoruyub saxlayırıq. Biz həmçinin:

- Fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli təhrifləri riskini aşkar edirik və qiymətləndiririk, həmin risklərə uyğun audit prosedurlarını işləyib hazırlayırıq və icra edirik, rəyimizi bildirmək üçün yetərli və müvafiq olan audit sübutunu əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhrifin aşkarlanmaması riski səhv nəticəsində yaranan riskdən daha yüksəkdir, çünki fırıldaqçılıq gizli sözləşmə, dələduzluq, bilərəkdən səhv buraxılma, məlumatın təhrifli təqdimatı və ya daxili nəzarətə əməl olunmamasından ibarət ola bilər.
- Bankın daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun olan audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması üçün daxili nəzarət sistemi barədə anlayış əldə edirik.
- Rəhbərlik tərəfindən tətbiq edilən uçot siyasətlərinin müvafiqliyini və aparılmış mühasibatlıq hesablamalarının və əlaqəli açıqlamaların əsaslı olmasını qiymətləndiririk.
- Rəhbərliyin fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipindən istifadə etməsinin müvafiqliyi və əldə etdiyimiz audit sübutuna əsasən, Bankın fasiləsiz fəaliyyətini davam etdirmək qabiliyyətini mühüm şübhə altına sala bilən hadisə və ya şəraitlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin olub-olmaması barədə qənaətə gəlirik. Əgər biz əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin olması qənaətinə gəlsək, öz auditor hesabatımızda diqqəti maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli açıqlamalara yönəltməli və ya bu cür açıqlamalar qeyri-adekvat olduqda, rəyimizi modifikasiya etməliyik. Bizim nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinə qədər əldə edilmiş audit sübutuna əsaslanır. Bununla belə, gələcək hadisə və ya şəraitlər Bankın fasiləsiz fəaliyyətini dayandırmasına səbəb ola bilər.

— Maliyyə hesabatlarının, o cümlədən açıqlamaların ümumi təqdimatı, strukturu və məzmununu, habelə maliyyə hesabatlarının əsas əməliyyat və hadisələri düzgün təqdim edib-etməməsini qiymətləndiririk.

Biz digər məsələlərlə yanaşı, auditin planlaşdırılan həcmi və müddəti və mühüm audit nəticələri, o cümlədən audit zamanı daxili nəzarət sistemində aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlarla bağlı iqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərlə əlaqə yaradırıq.

Hazırkı müstəqil auditorların hesabatının hazırlanması ilə nəticələnmiş audit layihəsinin rəhbəri:

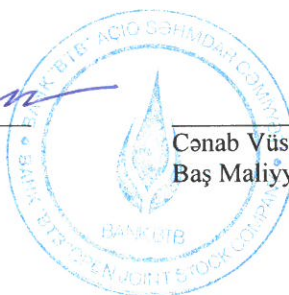
Yekaterina Tatarinova
KPMG Audit Azərbaycan MMC
Bakı, Azərbaycan Respublikası
8 iyun 2018-ci il

Bank BTB Açıq Səhmdar Cəmiyyəti
31 dekabr 2017-ci il tarixində tamamlanan il üzrə Mənfəət və ya Zərər və Sair Məcmu Gəlir
haqqında Hesabat

	Qeydlər	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Faiz gəlirləri	4	14,449	14,695
Faiz xərcləri	4	(9,504)	(9,148)
Xalis faiz gəlirləri		4,945	5,547
Haqq və komissiya gəlirləri	5	2,157	1,275
Haqq və komissiya xərcləri	6	(260)	(252)
Xalis haqq və komissiya gəlirləri		1,897	1,023
Xarici valyutalarla ticarətdən xalis gəlir		2,298	1,154
Məzənnə fərqi yaranan xalis (zərər) gəlir		(823)	210
Sair əməliyyat (zərəri) gəlirləri		(9)	688
Əməliyyat gəlirləri		8,308	8,622
Dəyərsizləşmə üzrə gəlir (zərər)	7	4,262	(9,836)
İşçi heyəti üzrə xərclər	8	(6,304)	(5,526)
Sair ümumi inzibati xərclər	9	(5,796)	(4,720)
Mənfəət vergisindən əvvəlki mənfəət (zərər)		470	(11,460)
Mənfəət vergisi xərcləri	10	-	(781)
İl üzrə mənfəət (zərər)		470	(12,241)
Sair məcmu gəlir, mənfəət vergisi çıxılmaqla		-	-
İl üzrə cəmi məcmu gəlir (zərər)		470	(12,241)

Hazırkı hesabatın 6-74-cü səhifələrində təqdim edilən maliyyə hesabatları 8 iyun 2018-ci il tarixində rəhbərlik tərəfindən təsdiqlənərək aşağıdakı şəxslər tərəfindən imzalanmışdır:

Emil Rzayev
İdarə Heyətinin Sədri

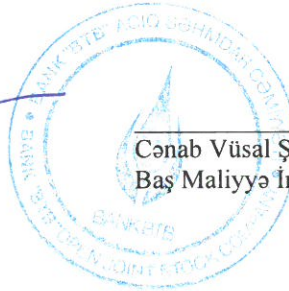

Vüsal Şahverdiyev
Baş Maliyyə İnzibatçısı

Bank BTB Açıq Səhmdar Cəmiyyəti
31 dekabr 2017-ci il tarixinə Maliyyə Vəziyyəti haqqında Hesabat

	Qeydlər	2017 AZN'000	2016 AZN'000
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	11	25,717	21,230
Banklardan alınacaq vəsaitlər	12	27,980	39,435
Satıla bilən maliyyə aktivləri	13	2,627	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər	14	142,247	127,872
İnvestisiya mülkiyyəti	15	13,574	13,581
Bina, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	16	52,019	35,245
Sair maliyyə aktivləri	17	935	790
Sair aktivlər	17	709	1,117
Cəmi aktivlər		265,808	239,270
ÖHDƏLİKLƏR			
Bank depozitləri və hesabları	18	5,540	5,756
Müştərilərin cari hesabları və depozitləri	19	99,154	80,939
Subordinasiya borc öhdəlikləri	20	-	15,122
Sair borc öhdəlikləri	20	108,516	100,402
Sair öhdəliklər		1,182	555
Cəmi öhdəliklər		214,392	202,774
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	21	66,450	52,000
Yığılmış defisit		(15,034)	(15,504)
Cəmi kapital		51,416	36,496
Cəmi öhdəliklər və kapital		265,808	239,270

Cənab Emil Rzayev
İdarə Heyətinin Sədri

Cənab Vüsal Şahverdiyev
Baş Maliyyə İnzibatçısı

Bank BTB Açıq Səhmdar Cəmiyyəti
31 dekabr 2017-ci il tarixində tamamlanan il üzrə Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti
haqqında Hesabat

Qeydlər	2017 AZN'000	2016 AZN'000
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTLƏRİ ÜZRƏ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ		
Alınmış faizlər	14,877	13,443
Ödənilmiş faizlər	(9,976)	(9,917)
Alınmış haqq və komissiyalar	2,157	1,275
Ödənilmiş haqq və komissiyalar	(260)	(252)
Xarici valyuta mübadiləsindən xalis gəlirlər	2,298	1,154
Alınmış sair gəlirlər	(2)	688
Ödənilmiş işçi heyət xərcləri	(6,304)	(5,526)
Ödənilmiş ümumi inzibati xərclər	(4,389)	(2,943)
Əməliyyat aktivlərində (artım) azalma		
Banklardan alınacaq vəsaitlər	9,961	12,100
Müştərilərə verilmiş kreditlər	(12,755)	32,009
Sair aktivlər	(144)	(385)
Əməliyyat öhdəliklərində artım (azalma)		
Bank depozitləri və hesabları	23	(20,741)
Müştərin cari hesabları və depozitləri	20,806	(24,075)
Sair öhdəliklər	1,528	198
Əməliyyatlardan daxil olmuş (istifadə edilmiş) pul vəsaitləri	17,820	(2,972)
İNVESTİSIYA FƏALİYYƏTİ ÜZRƏ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ		
Bina, avadanlıq, investisiya mülkiyyəti və qeyri-maddi aktivlərin xalis alınması	(17,716)	(1,222)
Satıla bilən aktivlərin xalis alınması	(2,606)	-
İnvestisiya fəaliyyətində istifadə edilmiş pul vəsaitləri	(20,322)	(1,222)
MALİYYƏ FƏALİYYƏTİ ÜZRƏ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ		
Sair bərc öhdəliklərinin cəlb edilməsi	22,955	4,532
Sair bərc öhdəliklərinin ödənişi	(14,880)	(4,166)
Subordinasiya bərc öhdəliklərinin cəlb edilməsi	20	13,982
Maliyyə fəaliyyətindən daxil olmuş pul vəsaitləri	8,075	14,348
Pul vəsaitlərində və onun ekvivalentlərində xalis artım	5,573	10,154
Məzənnə dəyişikliklərinin pul vəsaitlərinə və onların ekvivalentlərinə təsiri	(1,086)	1,540
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	21,230	9,536
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	11	25,717

Cənab Emil Rzayev
İdarə Heyətinin Sədri

Cənab Vüsal Şahverdiyev
Baş Maliyyə İnzibatçısı

Bank BTB Açıq Səhmdar Cəmiyyəti
31 dekabr 2017-ci il tarixində tamamlanan il üzrə Kapitalda Dəyişikliklər haqqında Hesabat

	Nizamnamə kapitalı AZN'000	Yığılmış zərər AZN'000	Cəmi kapital AZN'000
1 yanvar 2016-cı il tarixinə qalıq	52,000	(3,263)	48,737
Cəmi məcmu zərər			
İl üzrə zərər	-	(12,241)	(12,241)
İl üzrə cəmi məcmu zərər	-	(12,241)	(12,241)
31 dekabr 2016-cı il tarixinə qalıq	52,000	(15,504)	36,496
1 yanvar 2017-ci il tarixinə qalıq	52,000	(15,504)	36,496
Cəmi məcmu gəlir			
İl üzrə mənfəət	-	470	470
İl üzrə cəmi məcmu gəlir	-	470	470
Adi səhmlərin buraxılması	14,450	-	14,450
31 dekabr 2017-ci il tarixinə qalıq	66,450	(15,034)	51,416

Cənab Emil Rzayev
İdarə Heyətinin Sədri

E. Rzayev

Cənab Vüsal Şahverdiyev
Baş Maliyyə İnzibatçısı

V. Şahverdiyev

1 Giriş

(a) Təşkilat və əməliyyatlar

Hazırkı maliyyə hesabatları Bank BTB Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (Bank) maliyyə hesabatlarından ibarətdir.

Bank 19 mart 2010-cu il tarixindən Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı ("ARMB") tərəfindən verilmiş 254 nömrəli ümumi bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir. Bankın fəaliyyətləri Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası ("MBNP") tərəfindən tənzimlənir. Bankın əsas fəaliyyəti bankçılıq xidmətlərinə ibarətdir: ödənişlər və pul köçürmələri, xarici valyuta ilə treyding, kreditlərin verilməsi və digər kommersiya fəaliyyətləri. Bankın hüquqi ünvanı aşağıdakı kimidir: Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, Yusif Səfərov küçəsi 27.

Bankın 10 filialı (2016: 10) və 7 bölməsi (2016: 7) mövcuddur. Onun aktiv və öhdəliklərinin əsas hissəsi Azərbaycan Respublikasında yerləşir.

Bankın sahibləri aşağıdakılardır:

	31 dekabr 2017, %	31 dekabr 2016, %
Səhmdar		
Xanım Nigar Mehdiyeva	74.99	75.00
Cənab Rza Sadiq	19.01	19.00
Xanım Tükəzban Mahmudova	6.00	6.00
Cəmi	100	100

Banka birbaşa olaraq tək fiziki şəxs Xanım Nigar Mehdiyeva nəzarət edir.

(b) Biznes mühiti

Bankın fəaliyyəti əsasən Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşir. Beləliklə, Bank inkişafda olan bazar iqtisadiyyatının xüsusiyyətləri ilə səciyyələnən Azərbaycanın iqtisadi və maliyyə bazarlarında fəaliyyətlə bağlı risklərə məruz qalır. Hüquqi, vergi və normativ baza və rejimlərin inkişafı davam edir, lakin onların müddəalarının həm fərqli şərh olunması, həm də tez-tez dəyişdirilməsi müşahidə olunur. Bütün bunların və sair hüquqi və vergi maneələri nəticəsində Azərbaycanda fəaliyyət göstərən müəssisələr müxtəlif çətinliklərlə üzləşirlər. Bununla yanaşı, Azərbaycan manatının son zamanlarda kəskin ucuzlaşması və dünya bazarında neftin qiymətinin düşməsi biznes mühitində qeyri-müəyyənlik səviyyəsini artırmışdır.

Maliyyə hesabatlarında Azərbaycandakı biznes mühitinin Bankın fəaliyyətinə və maliyyə vəziyyətinə təsiri Bank rəhbərliyi tərəfindən qiymətləndirilir. Gələcəkdə biznes mühiti rəhbərliyin cari qiymətləndirməsindən fərqlənə bilər.

2 Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinin əsasları

(a) Uyğunluq haqqında bəyanat

Hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına (BMHS) uyğun olaraq hazırlanmışdır.

(b) Qiymətləndirmə əsasları

Satıla bilən maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyərində göstərilməsi istisna olmaqla, maliyyə hesabatları ilkin dəyər prinsipi əsasında hazırlanmışdır.

(c) Likvidlik çatışmazlığı

Qeyd 22-də göstərilən müqavilə üzrə ödəniş müddəti cədvəlinə əsasən, 31 dekabr 2017-ci il tarixinə Bank on iki ayadək olan müddətdə 31,771 min AZN məbləğində mənfi məcmu likvidlik çatışmazlığına malik olmuşdur.

Rəhbərlik hesab edir ki, 31 dekabr 2017-ci il tarixinə 36,952 min AZN məbləğində cari hesabların qalığının ödəniş müddəti cədvəlində “tələb əsasında” kateqoriyasına daxil edilməsinə baxmayaraq, bu məbləğlərin hamısı bir aylıq müddətdə geri götürülməyəcək. Əvvəlki təcrübəyə əsasən, son beş illik dövrdə cari hesabların qalığı 5,385 AZN-dən aşağı olmamışdır. Bununla yanaşı, Bank likvidlik riskini idarə etmək üçün ARMB ilə ödəniş tarixi 2022-ci ildə olan, 6,000 AZN məbləğində overdraft müqaviləsi imzalamışdır.

31 dekabr 2017-ci il tarixindən sonra Bank fiziki və hüquqi şəxslərdən 22,117 min AZN məbləğində yeni müddətli depozitlər əldə etmiş və ilkin ödəniş tarixi 2018-ci ilin yanvarından mayına qədər olan 1,686 AZN məbləğində olan müddətli depozitlərin müqavilə üzrə ödəniş müddətini bir il və daha artıq müddətə uzatmışdır.

Rəhbərliyin qiymətləndirməsi və görülmüş tədbirlər nəticəsində rəhbərlik hesab edir ki, Bank növbəti on iki ayda öz likvidlik ehtiyaclarını ödəyə biləcək.

(d) Əməliyyat və təqdimat valyutası

Bankın əməliyyat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan və əsas hadisələrin və onlarla bağlı vəziyyətlərin iqtisadi mahiyyətini əks etdirən Azərbaycan Manatıdır (“AZN”).

31 dekabr 2017-ci il tarixinə xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsi üçün əsas mübadilə məzənnəsi aşağıdakı kimi olmuşdur: 1 ABŞ dolları = 1.7001 AZN və 1 Avro = 2.0307 AZN (31 dekabr 2016: 1 ABŞ dolları = 1.7707 AZN və 1 Avro = 1.8644 AZN).

AZN həmçinin bu maliyyə hesabatlarının məqsədləri üçün təqdimat valyutasıdır.

Əks müddəə təsbit olunmadıqda, AZN-lə ifadə edilən maliyyə məlumatları ən yaxın minliyə kimi yuvarlaqlaşdırılmışdır.

(e) Ehtimalların və mülahizələrin tətbiqi

Maliyyə hesabatlarının BMHS-na uyğun olaraq hazırlanması rəhbərlikdən mühasibatlıq siyasətlərinin tətbiq edilməsini və aktiv, öhdəlik, gəlir və xərclərin göstərilən məbləğlərinə təsir göstərən mülahizə, ehtimal və fərziyyələrdən istifadə olunmasını tələb edir. Faktiki nəticələr bu ehtimallardan fərqlənə bilər.

Ehtimallar və fərziyyələr mütəmadi olaraq nəzərdən keçirilir. Mühasibatlıq ehtimallarında dəyişikliklər həmin dəyişikliklər edildiyi dövrdə və təsir göstərdikləri hər hansı gələcək dövrlərdə əks olunur.

Ehtimallarda ciddi qeyri-müəyyənliklər və mühasibatlıq siyasətlərinin tətbiq edilməsində vacib mühakimələr haqqında məlumat aşağıdakı qeydlərdə əks olunur:

- kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtimallar - Qeyd 14;
- maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri üzrə ehtimallar – Qeyd 28;

3 Əsas uçot siyasətləri

Aşağıdakı uçot siyasətləri hazırkı maliyyə hesabatlarında əks olunmuş bütün dövrlərə ardıcıl qaydada tətbiq olunur.

(a) Xarici valyuta əməliyyatları

Xarici valyutalardakı əməliyyatlar həyata keçirildiyi tarixlərdə olan məzənnələrlə Bankın əməliyyat valyutasına çevrilir. Hesabat tarixinə xarici valyutalarda əks olunmuş maliyyə aktivləri və öhdəlikləri həmin tarixdə olan məzənnə ilə yenidən əməliyyat valyutasına çevrilir. Maliyyə vəsaitləri üzrə xarici valyuta gəliri və ya itkisi, dövr ərzində effektiv faiz və ödənişlər nəzərə alınmaqla, dövrün əvvəlində əməliyyat valyutasının amortizasiya edilmiş dəyərlə hesabat dövrünün sonunda məzənnə əsasında çevrilmiş xarici valyutada amortizasiya edilmiş dəyər arasında olan fərkdir. Xarici valyutada ifadə olunan və ədalətli dəyər əsasında qiymətləndirilən qeyri-maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ədalətli dəyər müəyyən edildiyi tarixdə olan məzənnə ilə əməliyyat valyutasına çevrilir. Xarici valyutada ilkin dəyər əsasında qiymətləndirilən qeyri-maliyyə aktivləri və öhdəlikləri əməliyyat tarixinə olan məzənnə ilə çevrilir.

Satıla bilən kapital alətlərinin konvertasiyası zamanı yaranan fərqlər istisna olmaqla, konvertasiya zamanı yaranan xarici valyuta fərqləri mənfəət və ya zərərə aid edilir. Fərq dəyərsizləşmə səbəbindən baş vermədikdə, bu halda sair məcmu gəlirdə tanınan xarici valyuta fərqləri mənfəət və ya zərərdə yenidən təsnif olunur.

(b) Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitlərinə və onların ekvivalentlərinə ədalətli dəyərinin dəyişmə riski çox aşağı olan və Bank tərəfindən qısamüddətli öhdəliklərin idarə olunmasında istifadə edilən əskinaslar və sikkə pullar, ARMB-də və sair banklarda saxlanılan blokləşdirilməmiş hesab qalıqları (Nostro hesablar) və ilkin ödəniş müddəti üç aydan az olan yüksək likvidli maliyyə aktivləri daxildir. ARMB-də saxlanılan məcburi ehtiyatlar onların çıxarılması ilə bağlı məhdudiyyətləri nəzərə alaraq pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə aid edilmir. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya edilmiş dəyər əsasında əks olunur.

(c) Maliyyə alətləri

(i) Təsnifat

Ədalətli dəyəri mənfəət və ya zərər vasitəsilə uçota alınan maliyyə alətlərinə aşağıdakı meyarlara cavab verən maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri daxildir:

- əsasən, yaxın perspektivdə satılmaq və ya geri alınmaq məqsədi ilə alınmış maliyyə alətləri;
- birgə idarə olunan, müəyyən edilmiş maliyyə alətləri portfelinə daxil olan və yaxın keçmişdə qısamüddətli gəlir gətirdiklərinin sübutu mövcud olduğu halda
- uçota ilk dəfə alındığı zaman, ədalətli dəyəri mənfəət və ya zərər vasitəsilə təyin olunan maliyyə aktivləri.

Bank maliyyə aktivlərini və öhdəliklərini mənfəət və ya zərər vasitəsilə uçota alınan ədalətli dəyərə aşağıdakı hallarda aid edə bilər:

- aktiv və ya öhdəliklərin idarə edilməsi, qiymətləndirilməsi və uçotu ədalətli dəyərlə aparıldıqda,
- aktivlərin və ya öhdəliklərin mənfəətə və ya zərərə aid edilməsi əks halda yarana bilən uçot uyğunsuzluğunu aradan qaldırır, yaxud əhəmiyyətli dərəcədə azaldır, və ya,
- aktivin və ya öhdəliyin tərkibinə əks halda müqavilə əsasında tələb olunacaq pul vəsaitlərinin hərəkətinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirən derivativ vəsait daxildir.

Rəhbərlik maliyyə alətlərinin həmin kateqoriyada təsnifləşdirilməsinin müvafiqliyini onlar uçota alındığı zamanı müəyyən edir. Derivativ maliyyə alətlərinin və uçota alındığı zaman ədalətli dəyər əsasında mənfəət və ya zərəre aid edilmiş maliyyə alətlərinin “ədalətli dəyər əsasında mənfəət və ya zərəre kateqoriyası” təsnifatı dəyişdirilə bilməz. Kredit və debitor borcu meyarlarına cavab verən maliyyə aktivlərinin “ədalətli dəyər əsasında mənfəət və ya zərəre” yaxud “satıla bilən” təsnifatı o zaman dəyişdirilə bilər ki, Bankın onları gələcəkdə və ya ödəniş tarixinədək özündə saxlamaq niyyəti və imkanı olsun. Digər maliyyə alətlərinin “ədalətli dəyər əsasında mənfəət və ya zərəre” təsnifatı yalnız çox nadir hallarda dəyişdirilə bilər. Bu cür hallar qeyri-adi xarakteri olan və yaxın gələcəkdə təkrarlanması ehtimal olunmayan tək bir hadisə nəticəsində yaranı bilər.

Kreditlər və debitor borcları, aşağıdakı hallar istisna olmaqla, fəal bazarda qiymətləri göstərilməyən, ödənişləri sabit və ya müəyyənləşdirilə bilən xarakter daşıyan qeyri-derivativ maliyyə aktivləridir:

- Bank onları dərhal və ya yaxın müddətdə satmaq niyyətindədir
- Bank onları uçota aldığı zaman ədalətli dəyər əsasında mənfəət və ya zərəre aid edir
- Bank onları uçota aldığı zaman satıla bilən kateqoriyasına aid edir, və ya,
- Bank ilkin qoyuluşunun böyük bir hissəsini itirə bilər (kreditlərin keyfiyyətinin dəyərsizləşməsi halları istisna olmaqla).

Satıla bilən maliyyə aktivləri satıla bilən kateqoriyasına aid edilmiş yaxud kreditlər və debitor borcları, ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar və ədalətli dəyər əsasında mənfəətə və ya zərəre aid edilmiş maliyyə alətləri kimi təsnifləşdirilməyən qeyri-derivativ maliyyə aktivləridir.

(ii) *Maliyyə alətlərinin tanınması*

Bank hər hansı alət üzrə müqavilə bağladığı zaman maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maliyyə aktivləri və öhdəlikləri uçota alınır. Adi qaydada alınmış bütün maliyyə aktivləri hesablaşma tarixində tanınır.

(iii) *Maliyyə aktivlərinin qiymətləndirilməsi*

Maliyyə aktivini və ya öhdəliyi ilkin olaraq ədalətli dəyəri üstəgəl, mənfəət və ya zərəre ədalətli dəyər əsasında aid edilməmiş maliyyə aktivini və ya öhdəliyi olduqda, həmin maliyyə aktivinin və ya öhdəliyinin alınmasına və ya buraxılmasına birbaşa aid edilə bilən əməliyyat xərcləri əsasında tanınır.

İlkin tanınmadan sonra maliyyə aktivləri satış ilə əlaqədar çəkilə bilən əməliyyat xərcləri çıxılmamaqla ədalətli dəyərlər əsasında qiymətləndirilir. İstisna halları aşağıdakılar təşkil edir:

- effektiv faiz üsulu ilə amortizasiya edilmiş dəyər əsasında qiymətləndirilən kreditlər və debitor borcları
- effektiv faiz üsulu ilə amortizasiya edilmiş dəyər əsasında qiymətləndirilən ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar
- fəal bazarda göstərilən bazar qiyməti olmayan, ədalətli dəyəri etibarlı qaydada dəqiqliklə qiymətləndirilə bilməyən və qiymət əsasında əks edilən kapital alətlərinə qoyuluşlar.

Ədalətli dəyər əsasında mənfəət və ya zərəre aid edilmiş və uçotu ədalətli dəyər əsasında aparılan maliyyə aktivinin köçürməsi təsnifatının dəyişdirilməsi üçün əsas vermədiyi hallarda yaranan maliyyə öhdəliklərindən başqa, bütün maliyyə öhdəlikləri amortizasiya edilmiş dəyər əsasında qiymətləndirilir.

(iv) *Amortizasiya edilmiş dəyər*

Maliyyə aktivlərinin və ya öhdəliklərinin amortizasiya edilmiş dəyəri maliyyə aktivlərinin və ya öhdəliklərinin ilkin tanınmada uçotu əsas ödənişləri çıxmaqla, tanınmış ilkin məbləğ və ödəniş məbləği arasında hər hansı fərqin effektiv faiz metodundan istifadə etməklə, xalis amortizasiyanı daxil etməklə və ya çıxmaqla, dəyərsizləşmə üzrə hər hansı azalmanı çıxmaqla hesablanan məbləğdir. İlkin əməliyyat xərcləri daxil olmaqla, mükafatlar və diskontlar əlaqədar alətin balans dəyərinə daxil edilir və alətin effektiv faiz dərəcəsinə əsasən amortizasiya edilir.

(v) *Ədalətli dəyərin müəyyənləşdirilməsi prinsipləri*

Ədalətli dəyər əməliyyat tarixində bazar iştirakçıları tərəfindən nizamlı əməliyyat nəticəsində və ya həmin tarixdə Banka ən əlverişli bazarda aktivin satışından və ya öhdəliyin ötürülməsindən yaranan məbləğdir. Öhdəliyin ədalətli dəyəri fəaliyyətsizlik riskini əks etdirir. Bazar qiyməti mövcud olduqda, Bank maliyyə alətlərini həmin maliyyə alətləri üçün ədalətli dəyəri cari bazar qiyməti ilə müəyyən edir. Aktiv və ya öhdəlik üçün əməliyyatlar kifayət qədər müntəzəm və kifayət həcmdə aparıldıqda bazar fəal hesab edilir.

Maliyyə aləti üçün fəal bazar yoxdursa, Bank ədalətli dəyəri qiymətləndirmə üsulundan istifadə etməklə təyin edir. Seçilmiş qiymətləndirmə üsulu bazar məlumatlarından maksimum istifadə edir, Banka məxsus olan ehtimallara mümkün qədər az əsaslanır, bazar iştirakçılarının qiymət qoyarkən nəzərə aldıkları bütün faktorları özündə birləşdirir.

Maliyyə alətinin ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərinin ən yaxşı sübutu əməliyyat qiyməti, yəni verilən və ya qəbul edilən məbləğin ədalətli dəyəridir. Əgər Bank ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərin əməliyyat qiymətindən fərqləndiyini müəyyən edirsə və ədalətli dəyər fəal bazarda oxşar aktiv və öhdəlik üçün kotirovka olunan qiymətlə sübut oluna bilmədikdə, eləcə də müşahidə edilə bilən bazarlardan olan məlumatlar vasitəsilə qiymətləndirmə metoduna əsaslanmadıqda, maliyyə aləti ilkin tanıma zamanı ədalətli dəyərlə əməliyyat qiyməti arasına fərqin aradan qaldırılmasına uyğunlaşdırılmış ilkin ədalətli dəyərində qiymətləndirilir. Nəticədə, fərq, qiymətləndirmənin müşahidə edilə bilən bazar məlumatı ilə əsaslandırılmasından, yaxud əməliyyatın bağlanma tarixindən gec olmayaraq, alətin istifadə müddəti ərzində uyğun əsasla mənfəət və zərərdə tanınır.

Ədalətli dəyərində ölçülən aktiv və ya öhdəlik təklif qiyməti və satış qiymətinə malik olduqda, Bank aktivləri və uzun mövqeləri təklif qiymətində, öhdəlikləri və qısa mövqeləri ilə satış qiymətində qiymətləndirir.

Bank dəyişikliyin baş verdiyi hesabat müddətinin sonuna ədalətli dəyər iyerarxiyasında səviyyələr arasında transferləri tanıyır.

(vi) *Sonrakı qiymətləndirmə nəticəsində yaranan gəlir və zərərlər*

Maliyyə aktivinin və ya öhdəliyinin ədalətli dəyərində dəyişiklikdən yaranan gəlir və ya zərərlər aşağıdakı qaydada uçota alınır:

- mənfəətə və ya zərəre ədalətli dəyər əsasında aid edilmiş maliyyə aləti üzrə gəlir və ya zərərlər mənfəətə və ya zərəre aid edilir;

- satıla bilən maliyyə aktivini üzrə gəlir və ya zərərlər aktivin təsnifatı dəyişdirilənədək kapitalda sair məcmu gəlir kimi əks olunur (satıla bilən maliyyə alətlərinin keyfiyyətinin dəyərsizləşməsi nəticəsində yaranan itkilər və xarici valyuta gəlirləri və itkiləri istisna olmaqla). Bu zaman əvvəl kapitalda əks edilmiş kumulyativ gəlir və ya itkilər mənfəət və ya zərəre aid edilir. Satıla bilən maliyyə aktivini üzrə hesablanan faizlər effektiv faiz dərəcəsi ilə mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir.

Amortizasiya edilmiş dəyər əsasında tanınmış maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə gəlir və ya itkilər maliyyə aktivini və ya öhdəliyi uçotdan çıxarıldıqda, ya da onun keyfiyyəti pisləşdikdə, habelə amortizasiya prosesi vasitəsilə mənfəətdə və ya zərərdə əks etdirilir.

(vii) *Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması*

Bank maliyyə aktivlərinin tanınmasını o zaman dayandırır ki, aktivlər geri alınır və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatır və ya Bank maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürür və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağlayır və bu zaman həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürür və ya bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmür və ya saxlamır, lakin həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamır. Bank tərəfindən yaradılmış və ya saxlanılmış tanınmanın dayandırılmasını təsvir edən köçürülmüş maliyyə aktivlərində istənilən faiz maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ayrıca aktivlər və ya öhdəliklər kimi tanınır. Bank, müqavilə öhdəlikləri sərbəst buraxıldığı, ləğv edildiyi və ya başa çatdığı zaman maliyyə öhdəliklərinin tanınmasını dayandırır.

Bank, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında əks edilmiş aktivlərin ötürülməsini, lakin, eyni zamanda, ötürülən aktivlərlə bağlı risk və faydaların ya bütövlüklə, ya da qismən Bankda qalmasını nəzərdə tutan əməliyyatları həyata keçirir. Risk və faydaların hamısı yaxud əksəriyyəti Bankda qaldığı təqdirdə, ötürülən aktivlərin tanınması dayandırılır.

Maliyyə aktivi üzrə mülkiyyətlə bağlı bütün və ya əksər risklər və faydalar Bankın nə özündə saxlamadığı, nə də digər bir şəxsə ötürmədiyi əməliyyatlar aparılarkən, Bank həmin aktiv üzrə nəzarət hüququnu itirdiyi təqdirdə həmin aktivin tanınması dayandırılır. Aktiv üzrə nəzarət hüquqlarının Bankda qalmasını nəzərdə tutan ötürmələr aparılarkən, Bank həmin aktivdə iştirak etdiyi müddət ərzində onu uçotda saxlayır. Bankın aktivdə iştirak dərəcəsi ötürülən aktivlərin dəyərində baş verən dəyişikliklərin təsirinə nə dərəcədə məruz qalması ilə müəyyən edilir.

Bank öz borc öhdəliyini geri aldığı zaman, o, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan çıxarılır və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş kompensasiya arasındakı fərq borc öhdəliyinin vaxtından əvvəl ləğv edilməsi ilə əlaqədar yaranan gəlir və ya zərərə aid edilir. Bank geri qaytarıla bilməyən hesab olunan aktivləri balansdan silir.

(viii) Repo və əks-repo müqavilələri

Satış və repo müqavilələri əsasında satılmış qiymətli kağızlar təminatlı maliyyə vəsaitlərinin cəlb edilməsi əməliyyatı kimi tanınır və bu zaman qiymətli kağızlar maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilir, kontragentə olan öhdəliklər isə repo əməliyyatları üzrə kreditör borclarına daxil edilməklə, müvafiq olaraq bank depozitləri və hesablarında və ya müştərilərin cari hesabları və depozitlərində tanınır. Satış qiyməti ilə geri alış qiyməti arasındakı fərq faiz xərci kimi qeydə alınır və effektiv faiz metoduna əsasən repo müqaviləsinin müddəti ərzində mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Əks repo müqavilələri əsasında alınmış qiymətli kağızlar əks repo müqavilələri üzrə debitor borcları kimi müvafiq olaraq banklara verilmiş kreditlər və ya müştərilərə verilmiş kreditlərdə tanınır. Alış qiyməti ilə təkrar satış qiyməti arasındakı fərq faiz gəliri kimi qeydə alınır və effektiv faiz metoduna əsasən repo müqavilələrinin müddəti ərzində mənfəət və ya zərərdə tanınır. Təkrar satış müqavilələri əsasında alınmış aktivlər üçüncü tərəflərə satıldıqda, qiymətli kağızları qaytarmaq öhdəliyi ticarət öhdəliyi kimi qeydə alınır və ədalətli dəyərində ölçülür.

(d) Əmlak və avadanlıqlar

(i) Mülkiyyətdə olan aktivlər

Əmlak və avadanlıqlar yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə üzrə zərərlər çıxılmaqla, ilkin dəyərdə uçota alınır.

Əmlak və ya avadanlıqlar müxtəlif faydalı istifadə müddətləri olan böyük komponentlərdən ibarət olduqda, onların uçotu ayrı-ayrı əmlak və avadanlıq kimi aparılır.

(ii) Amortizasiya

Amortizasiya düz xətt metodundan istifadə edərək aktivlərin ilkin dəyərini və ya dəyərini (azad mülkiyyət təşkil edən torpaq sahəsi, habelə tikintisi başa çatmamış tikililər istisna edilməklə) qalıq dəyəri çıxıldıqdan sonra onların faydalı istismar müddətləri üzrə silməklə uçotda tanınır. Hesablanmış faydalı istismar müddətləri, qalıq dəyərləri və köhnəlmə metodu hər hesabat dövrünün sonunda təhlil edilir. Amortizasiya aktiv əldə edildiyi tarixdən yaxud, daxili qaydada inşa edilən aktivlər halında, aktiv tam istifadə üçün hazır olduğu tarixdən etibarən başlanır. Təxmin edilən faydalı istifadə müddətləri aşağıdakı kimidir:

	Qalıq dəyəri, ilkin dəyərin %-i kimi	31 dekabr 2017-ci il tarixində tamamlanan ildə istifadə edilmiş dərəcələr
	%	
- binalar	30%	50 il
- mebel və avadanlıqlar	-	8 il
- kompüterlər	-	4 il
- nəqliyyat vasitələri	-	8 il

(e) Qeyri-maddi aktivlər

Alınmış qeyri-maddi aktivlər ilkin dəyərdən amortizasiya və dəyərsizləşmə çıxıldıqdan sonra göstərilir.

Alınmış kompüter lisenziyaları və proqram təminatı onların istifadəyə yararlı hala gətirmək üçün çəkilmiş hər bir xərc əsasında kapitallaşdırılır.

Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası düz xətt metodu əsasında mənfəət və zərərdə tanınır. Qeyri-maddi aktivlərin təxmin edilən istifadə müddəti 10 ildir.

(f) İnvestisiya mülkiyyəti

İnvestisiya mülkiyyəti icarə gəlirlərinin əldə edilməsi və ya qoyulmuş kapitalın dəyərinin artırılması və ya hər iki məqsədə nail olmaq üçün Bank tərəfindən saxlanılan və Bank tərəfindən satışı nəzərdə tutulmayan və ya istehsalat və ya xidmətlərin göstərilməsi üçün istifadə olunmayan mülkiyyətdir. İnvestisiya mülkiyyəti ilk olaraq ilkin dəyərində, o cümlədən əməliyyat dəyərlərində ölçülür. İlk tanınmadan sonra investisiya mülkiyyəti yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə zərərləri (əgər varsa) çıxılmaqla ilkin dəyərində ölçülür.

İnvestisiya mülkiyyəti satılarkən və ya istismardan birdəfəlik çıxarılarkən və satışından gələcək iqtisadi gəlirlər gözlənmədikdə, investisiya mülkiyyətinin tanınması dayandırılır. Mülkiyyətin tanınmasının dayandırılmasından yaranan hər hansı gəlir və ya zərər (aktivin xalis satışı gəlirləri və balans dəyəri arasındakı fərq kimi hesablanmış), həmin mülkiyyətin tanınmasının dayandırıldığı dövr ərzində mənfəət və ya zərəre əlavə edilir.

Mülkiyyətdən istifadə hüququ dəyişdikdə, yəni o, əmlak və avadanlıq kimi yenidən təsnifləşdirildikdə, yenidən təsnifləşmə tarixinə mülkiyyətin ədalətli dəyəri gələcək dövrdəki uçot üçün onun ilkin dəyəri kimi qeydə alınır.

(i) Amortizasiya

Amortizasiya düz xətt metodundan istifadə edərək aktivlərin ilkin dəyərini və ya dəyərini qalıq dəyəri çıxıldıqdan sonra onların faydalı istismar müddətləri üzrə silməklə uçotda tanınır. Hesablanmış faydalı istismar müddətləri, qalıq dəyərləri və köhnəlmə metodu hər hesabat dövrünün sonunda təhlil edilir. Amortizasiya aktiv əldə edildiyi tarixdən yaxud, daxili qaydada inşa edilən aktivlər halında, aktiv tam istifadə üçün hazır olduğu tarixdən etibarən başlanır.

Təxmin edilən faydalı istifadə müddətləri aşağıdakı kimidir:

	Qalıq dəyəri, ilkin dəyərin %-i kimi %	31 dekabr 2017-ci il tarixində tamamlanan ildə istifadə edilmiş dərəcələr
- binalar	30%	50 il

(g) Dəyərsizləşmə

Bank hər bir hesabat dövrünün sonunda maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri qrupunun dəyərsizləşməsi barədə obyektiv dəlil olub-olmamasını qiymətləndirir. Bu cür dəlil mövcud olduğu təqdirdə, Bank dəyərsizləşmə zərərlərinin məbləğini müəyyənləşdirir.

Yalnız maliyyə aktivinin ilkin tanınmasından sonra baş vermiş bir və ya bir neçə hadisə (zərər hadisəsi) nəticəsində dəyərsizləşmə barədə obyektiv dəlil meydana çıxdıqda və həmin hadisə (və ya hadisələr) etibarlı şəkildə ölçülə bilən maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri qrupunun gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsir etmiş olduqda, maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri qrupu dəyərsizləşir və dəyərsizləşmə zərərləri ödənilir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi barədə obyektiv dəlil borcalanın ödənişi yerinə yetirməməsi və ya gecikdirməsi, kredit müqaviləsi və ya şərtlərinin pozulması, Bankın əks halda nəzərə almayacağı maliyyə aktivləri qrupunun restrukturlaşdırılması, borcalanın və ya borc verənin müflis olacağı barədə göstəricilər, qiymətli kağız üzrə fəal bazarın aradan qalxması, aktivlərlə bağlı girov və ya digər müşahidə oluna bilən məlumatların dəyərinin pisləşməsi, məsələn qrupda borcalanların ödəniş statusunda mənfi dəyişikliklər, yaxud qrupda ödənişlərin həyata keçirilməməsi ilə əlaqədar olan iqtisadi şəraitlərdən ibarət ola bilər. Satıla bilən qiymətli kağızlara qoyulan investisiyalar üzrə dəyərsizləşmənin obyektiv sübutu qiymətli kağızın ədalətli dəyərinin əhəmiyyətli dərəcədə və ya uzun müddət ərzində azalmasıdır.

(i) *Amortizasiya edilmiş dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivləri*

Amortizasiya edilmiş dəyərlə uçota alınmış maliyyə aktivlərinə kreditlər və sair debitor borcları (kreditlər və debitor borcları) daxildir. Dəyərsizləşməni mütəmadi qaydada qiymətləndirmək məqsədi ilə Bank kredit və debitor borclarını nəzərdən keçirir.

İlk olaraq, Bank ayrılıqda əhəmiyyətli olan kreditlər və debitor borclarının dəyərsizləşdiyinin obyektiv sübutlarının mövcud olmasını ayrı-ayrı, sonra isə ayrılıqda əhəmiyyətli olmayan kredit və debitor borclarının dəyərsizləşdiyinin obyektiv sübutlarının mövcud olmasını ayrıca və ya kollektiv surətdə müəyyən edir. Bank əhəmiyyətli olan və ya olmayan ayrıca qiymətləndirilmiş kreditin dəyərsizləşdiyini təsdiqləyən obyektiv dəlillərin olmadığını müəyyən edərsə, həmin krediti və ya debitor borcunu oxşar risk xüsusiyyətləri ilə kreditlər və debitor borcları qrupuna daxil edib, onların dəyərsizləşməsini birgə müəyyən edir. Dəyərsizləşməsi ayrıca qiymətləndirilmiş və dəyərsizləşmə ilə əlaqədar zərər üzrə tanınan və ya uçotu davam etdirilən kreditlər və debitor borcları dəyərsizləşmənin kollektiv surətdə qiymətləndirilməsinə daxil edilmir.

Verilmiş kredit və ya debitor borcu üzrə dəyərsizləşmə nəticəsində itkilərin yarandığına obyektiv əsaslar mövcuddursa, zərərin məbləği kredit və ya debitor borcunun balans dəyəri ilə kreditin və ya debitor borcunun ilkin effektiv faiz dərəcəsi həcmində diskontlaşdırılmış zəmanətlər və girov hesabına qaytarıla bilən məbləğlər də daxil olmaqla, təxmin edilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri arasındakı fərq kimi əks olunur. Cari maliyyə vəziyyətini əks edən müvafiq müşahidə oluna bilən məlumat əsasında düzəliş edilmiş müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti və tarixi itki göstəriciləri gözlənilən pul vəsaitlərinin hərəkətinin hesablanması əsasını təşkil edir.

Bəzi hallarda kredit və ya debitor borcu üzrə dəyərsizləşmə ilə əlaqədar yaranmış zərərin təxmin edilməsi üçün tələb olunan müşahidə edilə bilən məlumatlar məhdud xarakter daşıya, yaxud artıq cari vəziyyətə tam aidiyyətsiz ola bilər. Məsələn, borcalan ciddi maliyyə çətinlikləri ilə üzləşir və analoji borcalanlar üzrə çox az miqdarda tarixi məlumat vardır. Bu cür hallarda dəyərsizləşmə nəticəsində yaranacaq zərərləri hesablamaq üçün Bank öz təcrübəsindən və mühakiməsindən istifadə edir.

Kreditlərin və debitor borclarının dəyərsizləşməsi nəticəsində yaranan bütün zərərlər mənfəət və zərərdə əks olunur və yalnız bərpa dəyərində sonradan baş vermiş artımın dəyərsizləşmə zərəri uçota alındıqdan sonra baş vermiş hadisə ilə bağlılığı obyektiv surətdə təsdiqlənə bildikdə, qeyd olunan zərərlərin təsnifatı geri qaytarılır.

Kredit, qaytarıla bilmədikdə, kreditlər üzrə mümkün itkilərin ödənilməsi üçün yaradılmış müvafiq ehtiyat hesabına balansdan silinə bilər. Bank rəhbərliyi kreditləri ümitsiz borc kimi müəyyənləşdirdikdə və kreditin qaytarılması üçün bütün mümkün tədbirlər görüldükdən sonra, Bank kreditin qalığını (və mümkün kredit itkiləri üzrə müvafiq ehtiyatları) balansdan silir.

(ii) *Satıla bilən maliyyə aktivləri*

Satıla bilən maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi nəticəsində yaranan zərərlər sair məcmu gəlirlərdə əks edilmiş kumulyativ itkilərin yenidən təsnifləşdirmə düzəlişi kimi mənfəətə və ya zərəre köçürülür. Sair məcmu gəlirlər maddəsindən mənfəət və ya zərəre köçürülmüş kumulyativ itkilər əsas məbləğ üzrə ödənişlər və amortizasiya çıxılmaqla alış qiyməti ilə, əvvəl mənfəət və ya zərərdə əks edilmiş dəyərsizləşmə nəticəsində yaranmış hər hansı itkilər çıxılmaqla, cari ədalətli dəyər

arasındakı fərqi təşkil edir. Müvafiq zərər ehtiyatlarında vaxt dəyərində aid edilə bilən dəyişikliklər faiz gəlirlərinin komponenti kimi əks olunur.

Sonrakı dövrlərdə dəyərsizləşmiş satıla bilən borc qiymətli kağızının ədalətli dəyəri artarsa və həmin artımın dəyərsizləşməsi nəticəsində yaranmış itkilər mənfəətə və ya zərərə aid edildikdən sonra baş vermiş hər hansı hadisə ilə bağlılığı obyektiv surətdə nümayiş oluna bilərsə, dəyərsizləşmə nəticəsində yaranmış itkilər bərpa olunur və bərpa olunan məbləğ mənfəət və ya zərərdə əks edilir. Bununla belə, dəyərsizləşmiş satıla bilən qiymətli kağızların ədalətli dəyərində sonradan baş vermiş hər hansı artım sair məcmu gəlirlərdə əks olunur.

(iii) Qeyri-maliyyə aktivləri

Dəyərsizləşmə əlamətlərini aşkarlamaq üçün hər hesabat tarixində, təxirə salınmış vergilərdən başqa, sair qeyri-maliyyə aktivləri qiymətləndirilir. Qeyri-maliyyə aktivlərinin bərpa dəyərini aşağıdakı iki göstəricidən daha böyüyü təşkil edir – satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyər və istifadə dəyəri. İstifadə dəyəri qiymətləndirilərkən, təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti pul vəsaitlərinin vaxt baxımından dəyərini və aktivlə bağlı xüsusi risklərin cari bazar qiymətləndirmələrini əks etdirən vergiqoymadan əvvəl diskont dərəcəsi əsasında cari dəyərlərinədək azaldılır. Sair aktivlərdən asılı olmadan gəlir gətirməyən aktiv üzrə bərpa dəyəri həmin aktivin aid olduğu gəlir gətirən qrup üzrə müəyyənləşdirilir. Aktivin və ya gəlir gətirən qrupun balans dəyəri bərpa dəyərindən artıq olduğu zaman, aktiv üzrə dəyərsizləşmə nəticəsində yaranmış zərərlər qeydə alınır.

Qeyri-maliyyə aktivləri üzrə dəyərsizləşmə zərəri mənfəət və ya zərərdə əks olunur və yalnız bərpa dəyərini müəyyənləşdirilməsi zamanı istifadə edilmiş ehtimallarda dəyişiklik baş verdiyi hallarda geri qaytarıla bilər. Dəyərsizləşmə nəticəsində yaranmış itkilərin uçota alınması aktivin balans dəyəri həmin itkilər uçota alınmadığı halda müəyyənləşdiriləcək balans dəyərindən (köhnəmə və ya amortizasiya çıxılmaqla) artıq olması şərti ilə geri qaytarıla bilər.

(h) Ehtiyatlar

Bankın keçmiş dövrlərdə baş vermiş hadisə nəticəsində müəyyən hüquqi və ya konstruktiv öhdəliyi olduqda və həmin öhdəliyin ödənilməsi üçün iqtisadi faydaların məxaricinin tələb olunacağı ehtimal olunduqda, ehtiyat maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks olunur. Təsiri əhəmiyyətli olduqda, ehtiyatlar pul vəsaitlərinin vaxt baxımından dəyərini cari bazar qiymətləndirmələrini əks etdirən vergiqoymadan əvvəlki dərəcə və müvafiq olarsa, həmin öhdəliyə aid olan xüsusi risklər əsasında gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılması yolu ilə müəyyənləşdirilir.

(i) Kreditlə bağlı öhdəliklər

Bank adı kommersiya fəaliyyəti çərçivəsində kredit vermək öhdəlikləri, akkreditivlər və zəmanətlər kimi kreditlərlə bağlı öhdəlikləri üzərinə götürür və sair formalarda kredit sığortasını təmin edir.

Maliyyə zəmanətləri Bankın təyin olunmuş ödənişləri yaranmış itkilərə görə saxlayana kompensasiya verməyi tələb edən müqavilələrdir, çünki təyin olunmuş debitor borc aləti üzrə göstərilən şərtlərə əsasən vaxtı çatanda ödənişi həyata keçirə bilmir.

Maliyyə zəmanəti öhdəliyi ilkin olaraq uyğun əməliyyat xərcləri çıxmaqla xalis ədalətli dəyərdə tanınır və daha sonra yığılmış amortizasiya və ya zəmanət üzrə itkilər üçün ehtiyatın sonrakı ilkin tanınmış ən yüksək məbləğdən çıxılması ilə qiymətləndirilir. Maliyyə zəmanətləri və sair kreditlə bağlı öhdəliklər üzrə itkilər üçün ehtiyatların tanınması itkilər ehtimal oluna və əminliklə qiymətləndirilə bildikdə baş verir.

Maliyyə zəmanəti öhdəlikləri və sair şərti kredit öhdəlikləri üzrə ehtiyatlar sair öhdəliklərə daxildir.

Aşağıdakı hallar istisna olmaqla, kredit vermək öhdəlikləri uçota alınmır:

- Bankın ədalətli dəyər əsasında mənfəətə və ya zərərə aid etdiyi kredit vermək öhdəlikləri

- Bankın, kredit vermək öhdəlikləri ilə əlaqədar yaranan aktivlərin öhdəlikləri verdikdən sonra qısa müddət ərzində satılmasında təcrübəsi varsa, eyni sinfə daxil olan kredit vermək öhdəlikləri derivativ alətlər kimi qəbul edilir
- əvəzi nağd pulla yaxud digər maliyyə alətinin buraxılması ilə ödənilə bilən kredit vermək öhdəlikləri
- krediti bazar faiz dərəcəsindən aşağı faiz dərəcəsi ilə vermək öhdəliyi.

(j) Nizamnamə kapitalı

Adi səhmlər kapital kimi təsnifləşdirilir. Adi səhmlərin və səhm opsiyonların buraxılmasına bilavasitə aid edilə bilən xərclər vergiqoyma baxımından heç bir nəticə olmadan kapitaldan tutulma kimi uçota alınır.

Bankın dividendləri elan edib ödəmək imkanları Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində müəyyən edilmiş qaydada tənzimlənir.

Adi səhmlərə aid olan dividendlər elan edildiyi müddətdə bölüşdürülməmiş mənfəətdə əks olunur.

(k) Vergiqoyma

Mənfəət vergisi cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir. Mənfəət vergisi mənfəət və zərərdə tanınır, bu vergi sair məcmu gəlirlərlə və ya bilavasitə kapitalda qeydə alınan əməliyyatlarla bağlı olduqda isə, sair məcmu gəlirdə və ya bilavasitə kapitalda tanınır.

Cari vergi xərclərinə il üzrə vergilərə cəlb olunan gəlir üzrə gözlənilən ödənilməli vergilər və əvvəlki illər üçün ödənilməli vergilərdə hər hansı düzəlişlər daxildir. Həmin xərclər hesabat tarixində qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə əsasən müəyyənləşdirilir.

Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri maliyyə hesabatlılığı məqsədləri üçün istifadə olunan aktivlərin və öhdəliklərin balans dəyərləri ilə vergiqoyma məqsədləri üçün istifadə olunan məbləğləri arasında olan müvəqqəti fərqlər üzrə hesablanır. Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri nə uçot, nə də vergilərə cəlb edilən mənfəətə və ya zərəərə təsir göstərməyən aktiv və ya öhdəliklərin ilkin tanınması üzrə müvəqqəti fərqlər üçün uçota alınmır.

Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəliklərinin müəyyənləşdirilməsi hesabat dövrünün sonuna Bankın öz aktiv və öhdəliklərinin balans dəyərini bərpa etməyi gözlədiyi formaya əsaslanan vergi nəticələrini əks etdirir. Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri, hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş qanunlara uyğun olaraq, müvəqqəti fərqlərə onlar ləğv ediləcəyi zaman tətbiq ediləcək gözlənilən vergi dərəcələri əsasında müəyyən olunur.

Müvəqqəti fərqlərin, istifadə edilməmiş vergi zərərləri və kreditlərin əvəzini ödəyə biləcək gələcək vergi tutula bilən gəlirlərin mövcud olacağı ehtimal olunduqda, təxirə salınmış vergi aktivləri uçota alınır. Tutula bilən müvəqqəti fərqlərin istifadə olunma biləcəyi vergi tutulan mənfəət mövcud olduqda, təxirə salınmış vergi aktivləri azaldılır.

(l) Gəlir və xərclərin uçota alınması

Faiz gəlirlərinin və xərclərinin uçotu mənfəətdə və ya zərərdə effektiv faiz üsulu ilə aparılır.

Kreditlərin rəsmiləşdirilməsi haqları, kreditlərin xidmət olunması haqları və kreditin ümumi mənfəətliliyini təmin edən sair haqlar, müvafiq əməliyyat xərcləri ilə birlikdə təxirə salınaraq effektiv faiz üsulu ilə maliyyə aktivin təxmin edilən faydalı istifadə müddəti üzrə faiz gəlirlərində amortizasiya olunur.

Sair haqlar, komissiya haqları və sair gəlir və xərc maddələri mənfəət və ya zərərdə müvafiq xidmətlər göstərildiyi zaman əks olunur.

Dividend gəliri dividendlər elan edildiyi tarixdə mənfəət və ya zərərdə əks olunur.

Əməliyyat icarələri çərçivəsində edilmiş ödənişlər lizinq müqaviləsinin müddəti üzrə düz xətt prinsipi əsasında mənfəətdə və ya zərərdə əks olunur. Alınmış lizinq mükafatları lizinq müqaviləsinin müddəti üzrə ümumi lizinq xərclərinin ayrılmaz hissəsi kimi əks olunur.

(m) Qəbul olunmamış yeni standartlar və onlarla bağlı şərtlər

Bir sıra yeni standartlar, onlara düzəlişlər və şərtlər 31 dekabr 2017-ci il tarixinə qüvvədə deyil və bu maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında tətbiq olunmamışdır. Həmin yeniliklərdən aşağıda qeyd olunanlar maliyyə vəziyyəti və ya göstəricilərinə potensial təsirə malik ola bilər. Bank, bu yeniliklər qüvvəyə mindikdə onları qəbul etməyi planlaşdırır.

Aşağıdakı standartların ilkin tətbiq dövründə Bankın maliyyə hesabatlarına mühüm təsiri gözlənilir.

- BMHS 9 Maliyyə Alətləri, 2014-cü ilin iyul ayında BMHSS BMHS 9 Maliyyə Alətləri standartının yekun versiyasını dərc etdi. BMHS 9 1 yanvar 2018-ci il tarixində və ya həmin tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir və standartın erkən qəbuluna icazə verilir. Bu standart BMUS 39 “Maliyyə Alətləri: Tanıma və Qiymətləndirmə”ni əvəz edir.
- 2017-ci ilin oktyabrında BMHSS Mənfə Kompensasiya ilə vaxtından əvvəl ödəniş şərtini (BMHS 9-a düzəlişlər) dərc etdi. Düzeltilmə 1 yanvar 2019-cu il tarixində və ya həmin tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir və onların erkən qəbuluna icazə verilir.

Təsnifat – Maliyyə aktivləri

BMHS 9 maliyyə aktivləri üçün həmin aktivlərin idarə olunduğu biznes modelini və onların pul axını xüsusiyyətlərini əks etdirən yeni təsnifat və ölçmə yanaşmasından ibarətdir.

BMHS 9 maliyyə aktivləri üçün üç əsas təsnifat kateqoriyasını əhatə edir: amortizasiya olunmuş dəyərində, sair məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərində (FVOCI) və mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərində (FVTPL) ölçülən. Standart BMUS 39-a əsasən ödəniş tarixində saxlanılan, kreditlər və debitor borcları və satıla bilən kateqoriyalarını istisna edir.

Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərin hər ikisini ödədikdə və FVTPL kimi müəyyən edilmədikdə, amortizasiya olunmuş dəyərində ölçülür:

müqavilə üzrə pul axınlarını toplamaq üçün aktivləri saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və

müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən (SPPI) ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərin hər ikisini ödədikdə və FVTPL kimi müəyyən edilmədikdə, FVOCI-də ölçülür:

müqavilə üzrə pul axınlarının toplanması və maliyyə aktivlərinin satılması məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və

müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Ticarət üçün nəzərdə tutulmayan kapital qoyuluşunun ilkin tanınması zamanı Bank ədalətli dəyərdəki sonrakı dəyişiklikləri sair məcmu gəlirdə (OCI) təqdim etməyi seçə bilər. Bu seçim hər bir kapital qoyuluşu üçün ayrıca edilir.

Yuxarıda qeyd edildiyi kimi, amortizasiya olunmuş dəyərində və ya FVOCI-də ölçülmüş kimi təsnif edilməyən maliyyə aktivləri FVTPL-də ölçülür. Bununla yanaşı, ilkin tanıma zamanı Bank amortizasiya olunmuş dəyərində və ya FVOCI-də ölçülmə tələblərinə uyğun gələn maliyyə aktivini FVTPL kimi təsnif edə bilər, o halda ki, bu, meydana çıxacaq uçot uyğunsuzluğunu aradan qaldırsın və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaltsın.

Maliyyə aktivi ilkin tanınma zamanı bu kateqoriyalardan birində təsnif edilir.

BMHS 9-a əsasən, əsas predmetinin standart çərçivəsində maliyyə aktivini olan müqavilələrdə yer alan törəmə alətlər heç bir halda iki hissəyə ayrılmır. Bunun əksinə olaraq, hibrid maliyyə aləti ümumilikdə təsnifat üçün qiymətləndirilir.

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi

Bank maliyyə aktivinin saxlandığı biznes modelinin məqsədini qiymətləndirəcək, çünki bu, biznesin idarə olunması və məlumatların rəhbərliyə təqdim edilməsi üsulunu daha düzgün əks etdirir. Bu zaman aşağıdakı məlumatlar nəzərə alınır:

- portfel üçün müəyyən edilmiş siyasətlər və məqsədlər, həmin siyasətlərin praktikada tətbiqi, o cümlədən rəhbərliyin strategiyasının müqavilə üzrə faiz gəlirlərinin əldə edilməsinə, xüsusi faiz dərəcəsi profilinin saxlanmasına, maliyyə aktivlərinin müddətinin həmin aktivləri maliyyələşdirən öhdəliklərin müddətinə uyğunlaşdırılmasına və ya aktivlərin satışı vasitəsilə pul axınlarının realizasiyasına fokuslanıb-fokuslanmaması;
- portfelin göstəriciləri necə qiymətləndirilir və Bankın rəhbərliyinə necə çatdırılır;
- biznes modelinin (və həmin biznes modeli çərçivəsində saxlanılan maliyyə aktivlərinin) performansına təsir edən risklər və bu risklərin necə idarə olunması;
- Biznesin menecerləri necə mükafatlandırılır – məsələn, mükafatlandırma idarə olunan aktivlərin ədalətli dəyərindən və ya toplanmış pul axınlarından asılıdırımı; və
- əvvəlki dövrlərdə satışların tezliyi, həcmi və müddəti, bu satışların səbəbləri və gələcək satış fəaliyyəti barədə gözləntilər. Bununla belə, satış fəaliyyəti barədə məlumat ayrıca deyil, maliyyə aktivlərinin idarə olunması üzrə Bankı məqsədinə necə nail olunmasının və pul axınlarının necə realizasiya edilməsinin ümumi qiymətləndirilməsi çərçivəsində nəzərə alınır.

Ticarət üçün saxlanılan, ədalətli dəyər əsasında idarə olunan və qiymətləndirilən maliyyə aktivləri FVTPL-də ölçülür, çünki onlar nə müqavilə üzrə pul axınlarını toplamaq, nə də həm müqavilə üzrə pul axınlarını toplamaq, həm də maliyyə aktivlərini satmaq üçün saxlanılırlar.

Müqavilə üzrə pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri olub-olmamasının qiymətləndirilməsi

Bu qiymətləndirmənin məqsədləri üçün “əsas məbləğ” dedikdə, ilkin tanınma zamanı maliyyə alətinin ədalətli dəyəri nəzərdə tutulur. “Faiz” dedikdə, pulun zaman dəyəri, müəyyən dövr ərzində ödənilməmiş əsas məbləğlə bağlı kredit riski və digər əsas kredit riskləri və xərcləri (məs. likvidlik riski və inzibati xərclər), eləcə də mənfəət marjası üçün ödəniş nəzərdə tutulur.

Müqavilə üzrə pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri olub-olmamasının qiymətləndirilməsində Bank alətin müqavilə şərtlərini nəzərə alacaq. Bu qiymətləndirmə maliyyə aktivində həmin aktivin bu şərtə əməl etməməsi ilə nəticələnən, müqavilə üzrə pul axınlarının müddəti və ya məbləğini dəyişə bilən müqavilə şərtinin olub-olmamasını əhatə edəcək. Qiymətləndirmə zamanı Bank aşağıdakıları nəzərə alacaq:

- pul axınlarının məbləği və müddətini dəyişəcək şərti hadisələr;
- leverec xüsusiyyətləri;
- vaxtından əvvəl ödəniş və müddətin uzadılma şərtləri;
- Bankın iddiasını müəyyənləşdirilmiş aktivlərdən pul axınlarına məhdudlaşdıran şərtlər – məs. repressiv aktivlər; və
- pulun zaman dəyəri üzrə ödəniş dəyişən xüsusiyyətlər – məs. faiz dərəcələrinin mütəmadi yenilənməsi.

Bankın bütün pərakəndə kreditləri və müəyyən sabit dərəcəli kreditləri vaxtından əvvəl ödəniş şərtlərinə malikdir.

Vaxtından əvvəl ödənilmiş məbləğ ödənilməmiş əsas məbləği və faizi mahiyyəti üzrə əhatə edirsə, vaxtından əvvəl ödəniş şərti SPPI meyarlarına uyğun gəlir və bu məbləğ müqaviləyə erkən xitam verilməsi üzrə əlavə məqsədəuyğun kompensasiyanı əhatə edə bilər.

Bununla yanaşı, maliyyə aktivi müqavilə üzrə öz minimal məbləğinə diskontla əldə olunduqda və ya yaradıldıqda, vaxtından əvvəl ödəniş məbləği müqavilə üzrə nominal məbləği üstəgəl hesablanmış (lakin ödənilməmiş) faizi (həmçinin erkən xitam üzrə əsaslı ödənişi əhatə edə bilən) əhatə etdikdə və vaxtından əvvəl ödəniş şərtinin ədalətli dəyəri ilkin tanınma zamanı əhəmiyyətsiz olduqda, vaxtından əvvəl ödəniş şərti bu meyarla uyğun hesab edilir.

Təsirin qiymətləndirilməsi

Standart 1 yanvar 2018-ci il tarixinə saxlanılan maliyyə aktivlərinin təsnifatı və ölçülməsinə aşağıdakı kimi təsir edəcək.

Risqlərin idarə edilməsi üçün saxlanılan və BMUS 39-a əsasən satış üçün saxlanılan kimi təsnif edilən və FVTPL-də ölçülən ticari aktivlər və derivativ aktivlər BMHS 9-a əsasən də FVTPL-də ölçüləcək.

BMUS 39-a əsasən kreditlər və debitor borcları kimi təsnif edilən və amortizasiya edilmiş dəyərində ölçülən banklara və müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar BMHS 9-a əsasən də amortizasiya edilmiş dəyərində ölçüləcək.

BMUS 39-a əsasən amortizasiya edilmiş dəyərində ölçülən ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar BMHS 9-a əsasən də amortizasiya edilmiş dəyərində ölçüləcək.

BMUS 39-a əsasən satıla bilən kimi təsnif edilən borc investisiya qiymətli kağızları BMHS 9-a əsasən xüsusi hallardan asılı olaraq amortizasiya edilmiş dəyərində, FVOCI və ya FVTPL-də ölçülə bilər.

BMUS 39-a əsasən FVTPL-də təsnif edilmiş müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar və investisiya qiymətli kağızları BMHS 9-a əsasən FVTPL-də ölçülməyə davam edəcək.

BMUS 39-a əsasən satıla bilən kimi təsnif edilən pay investisiya qiymətli kağızlarının əksəriyyəti BMHS 9-a əsasən FVTPL-də ölçüləcək. Bununla belə, bu qiymətli kağızların bəziləri uzunmüddətli strateji məqsədlər üçün saxlanılır və 1 yanvar 2018-ci ildə FVOCI-də təsnif ediləcək.

Bank BMHS 9-un Bankın kapitalına mümkün təsirini hələ təhlil etməmişdir.

ii. Dəyərsizləşmə – Maliyyə aktivləri, kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanəti müqavilələri

BMHS 9 BMUS 39-da qeyd edilən “çəkilməmiş zərər” modelini perspektivli “gözlənilən kredit zərəri” (ECL) modeli ilə əvəz edir. Bu model iqtisadi amillərdə baş verən dəyişikliklərin ehtimalın ölçülməsi əsası ilə müəyyən ediləcək ECL-ə necə təsir etməsi ilə bağlı mühüm mülahizə tələb edir.

Yeni dəyərsizləşmə modeli FVTPL-də ölçülməyən aşağıdakı maliyyə alətlərinə tətbiq edilir:

borc alətləri olan maliyyə aktivləri;

icarə üzrə debitor borcları; və

kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanəti müqavilələri (daha əvvəl dəyərsizləşmə BMUS 37 *Ehtiyatlar, Şərti Öhdəliklər və Şərti Aktivlər* əsasında ölçülürdü).

BMHS 9-a əsasən, kapital qoyuluşları üzrə dəyərsizləşmə zərəri tanınmır.

BMHS 9 zərər ehtiyatının ya 12 aylıq ECL-lərə, ya da daimi ECL-lərə bərabər məbləğdə tanınmasını tələb edir. Daimi ECL-lər maliyyə alətinin gözlənilən müddəti ərzində bütün mümkün defolt hadisələrindən yaranan ECL-lərdir. 12 aylıq ECL-lər isə ECL-lərin hesabat tarixindən sonra 12 ay ərzində mümkün defolt hadisələrindən yaranan hissəsidir.

Bank zərər ehtiyatını daimi ECL-lərə bərabər məbləğdə tanıyacaq. Aşağıdakı istisna hallarında isə 12 aylıq ECL-lərə bərabər məbləğ tanınır:

hesabat tarixində aşağı kredit riskinə malik olması müəyyən edilmiş borc investisiya qiymətli kağızları. Borc qiymətli kağızının kredit riski reytingi dünyada qəbul edilmiş “investisiya keyfiyyəti” tərifinə uyğun gəldikdə, Bank həmin qiymətli kağızın aşağı kredit riskinə malik olduğunu hesab edir; və

ilkin tanınmadan sonra kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmamış digər maliyyə alətləri (icarə üzrə debitor borclarından başqa).

İcarə üzrə debitor borcları üçün zərər ehtiyatları hər zaman daimi ECL-lərə bərabər məbləğdə ölçüləcək.

BMHS 9-un dəyərsizləşmə tələbləri mürəkkəbdir və rəhbərliyin xüsusən aşağıdakı sahələrdə mühakimələrini, mülahizələrini və ehtimallarını tələb edir:

alətin kredit riskinin ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artıb-artmamasının qiymətləndirilməsi; və

proqnoz məlumatlarının ECL-lərin ölçülməsində tətbiqi.

ECL-lərin ölçülməsi

ECL-lər kredit zərərlərinin ehtimal əsasında ölçülmüş qiymətləndirilməsidir və aşağıdakı kimi ölçüləcək:

- hesabat tarixində kredit-dəyərsizləşməmiş maliyyə aktivləri: bütün gözlənilən əldə edilməmiş pul vəsaitlərinin cari dəyəri – yəni müqavilə əsasında müəssisəyə ödənilməli pul axınları ilə Bankın əldə etməyi gözlədiyi pul axınları arasındakı fərq;
- hesabat tarixində kredit-dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri: ümumi balans dəyəri ilə hesablanmış gələcək pul axınları arasındakı fərq;
- istifadə edilməmiş kredit öhdəlikləri: öhdəlik istifadə edildikdə Banka ödənilməli pul axınları ilə Bankın əldə etməyi gözlədiyi pul axınları arasındakı fərqlərin cari dəyəri; və
- maliyyə zəmanəti müqavilələri: sahibə dəyən zərərin əvəzi kimi gözlənilən ödənişlər, çıxılışın Bankın bərpa etməyi gözlədiyi məbləğin cari dəyəri.

BMHS 9 əsasında kredit-dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri BMUS 39 əsasında dəyərsizləşmiş maliyyə aktivlərinə oxşar üsulla müəyyən edilir.

Defoltun izahı

BMHS 9-a əsasən, Bank aşağıdakı hallarda maliyyə aktivinin defolda olmasını hesab edəcək:

- Bankın təminatı (əgər varsa) realizasiya etmək kimi tədbirlər görmədiyi halda, borcalanın Banka olan kredit öhdəliklərini tam ödəməsi ehtimal edilmir; və ya
- borcalan Banka olan hər hansı əhəmiyyətli kredit öhdəliyini 90 gündən artıq gecikdirir.

Müştəri tövsiyə olunan limiti pozduqda və ya ona cari ödənilməmiş məbləğdən daha aşağı limit tövsiyə edildikdə, overdraftlar vaxtı keçmiş hesab edilir.

Borcalanın defolda olmasının qiymətləndirilməsində Bank aşağıdakı göstəriciləri nəzərə alacaq:

- keyfiyyət: məs. kovenantın pozulması;
- kəmiyyət: məs. gecikmə statusu və eyni emitentin Banka olan digər öhdəliyinin ödənilməməsi; və
- Bankda işlənib hazırlanmış və kənar mənbələrdən əldə edilmiş məlumatlar əsasında.

Maliyyə alətinin defoltla olub-olmamasının qiymətləndirilməsi üçün ilkin məlumatlar və onların əhəmiyyəti vəziyyətdə baş verən dəyişiklikləri əks etdirmək üçün müəyyən vaxt ərzində dəyişə bilər.

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması

BMHS 9-a əsasən, maliyyə aləti üzrə kredit riskinin (yəni defolt riski) ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artıb-artmadığını müəyyən edərkən Bank əlavə xərc və ya səy sərf etmədən, müvafiq və mövcud olan əsaslı və dəstəklənən məlumatları, o cümlədən kəmiyyət və keyfiyyət məlumatlarını və Bankın tarixi təcrübəsi, kreditin ekspert qiymətləndirməsi və proqnoz məlumatları əsasında aparılmış təhlili nəzərə alacaq.

Bank ilk olaraq aşağıdakıları müqayisə etməklə kredit riskində mühüm artımın baş verib-vermədiyini müəyyən edəcək:

- hesabat tarixində qalan daimi defolt ehtimalı (PD); və
- kredit riskinə məruz qalmanın ilkin tanınması zamanı müəyyən edilmiş və hazırkı vaxt üçün hesablanmış qalan daimi PD.

Maliyyə alətinin ilkin tanınmasından sonra kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artıb-artmamasının qiymətləndirilməsi alətin ilkin tanınma tarixinin müəyyən edilməsini tələb edir. Müəyyən bərpa olunan kredit mexanizmləri üçün (məs. kredit kartları və overdraftlar) müqavilənin imzalanma tarixi çox keçmiş ola bilər. Aşağıdakı göstəriləyi kimi, maliyyə alətinin müqavilə şərtlərinin dəyişdirilməsi bu qiymətləndirməyə də təsir edə bilər.

Kredit riskinin səviyyələri

Bank kredit riskinə məruz qalan hər bir mövqeni müxtəlif məlumatlar əsasında səviyyələrə bölüşdürür və bu məlumatlar defolt riskinin proqnozlaşdırılması üçün, eləcə də kredit üzrə ekspert mülahizəsinin tətbiqi vasitəsilə müəyyən edilir. Bank BMHS 9-a əsasən kredit riskində mühüm artımların müəyyən edilməsində bu səviyyələrdən istifadə edir. Kredit riski səviyyələri defolt riskini göstərən kəmiyyət və keyfiyyət faktorlarından istifadə etməklə müəyyən edilir. Bu faktorlar kredit riskinə məruz qalan mövqenin xarakterindən və borcalanın növündən asılı olaraq dəyişə bilər.

Kredit riski səviyyələri elə müəyyən edilərək kalibrasiya olunur ki, defoltun baş vermə riski kredit riskinin pisləşməsinə eksponensial olaraq artır – yəni 1 və 2-ci kredit riski səviyyələri arasında defolt riskindəki fərq 2 və 3-cü kredit riski səviyyələri arasındakı fərqdən kiçikdir.

Kredit riskinə məruz qalan hər bir mövqə ilkin tanınma zamanı borcalan barədə mövcud məlumatlar əsasında kredit riski səviyyəsinə aid edilir. Kredit riskinə məruz qalan mövqələr davamlı şəkildə monitorinq olunur ki, bu da bir mövqenin fərqli kredit riski səviyyəsinə ötürülməsi ilə nəticələndirə bilər.

Defolt ehtimalının müddət strukturunun yaradılması

Kredit riskinin səviyyələri riskli mövqələr üçün PD-nin müddət strukturunun müəyyən edilməsi üçün ilkin məlumat olacaq. Bank özünün kredit riskinə məruz qalan mövqələri barədə performans və defolt məlumatlarını yuridiksiya, məhsul və borcalan növü, kredit riski səviyyəsi əsasında təhlil edilmiş formada toplayacaq. Bəzi portfeller üçün kənar kredit istinad agentliklərindən alınmış məlumatlardan da istifadə oluna bilər.

Bank toplanmış məlumatları təhlil etmək, riskli mövqələrin qalan daimi PD-ni hesablamaq, eləcə də vaxt keçdikdə onların necə dəyişəcəyini müəyyən etmək üçün statistik modellərdən istifadə edəcək.

Bu təhlil defolt dərəcələrindəki dəyişikliklərlə əsas makroiqtisadi amillərdəki dəyişikliklər arasındakı əlaqənin müəyyən edilməsi və kalibrasiyasını, eləcə də müəyyən digər amillərin (məs. kredit şərtlərinin nəzərdən keçirilməsi təcrübəsi) defolt riskinə təsirinin dərindən təhlilini əhatə edəcək. Kredit riskinə məruz qalan əksər mövqələr üçün əsas makroiqtisadi göstəricinin ÜDM-nin artımı olacağı ehtimal edilir. Xüsusi sənayelərə və/yaxud regionlara məruz qalmalar üçün, təhlil müvafiq əmtəə və/yaxud daşınmaz əmlak qiymətlərini əhatə edə bilər.

Bu qiymətləndirməyə proqnoz məlumatlarının daxil edilməsinə Bankın yanaşması aşağıda müzakirə edilir.

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artıb-artmadığının müəyyən edilməsi

Bank xüsusi maliyyə aləti üzrə kredit riskinin ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artıb-artmamasını müəyyən etmək üçün kəmiyyət və keyfiyyət məlumatlarını əhatə edən metodologiya hazırlamışdır. Bu metodologiya Bankın daxili kredit risklərinin idarə edilməsi prosesinə uyğunlaşdırılır. Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artıb-artmamasının müəyyən edilməsi üçün meyarlar portfəldən-portfələ dəyişəcək və gecikmə əsasında “məhdudlaşdırıcı”ni əhatə edəcək.

Müəyyən hallarda Bank kredit barədə öz ekspert mülahizəsindən və mümkün olduqda, müvafiq tarixi təcrübəsindən istifadə etməklə, xüsusi kəmiyyət faktorlarının göstəricilərinə əsaslanmaqla, kredit riskinə məruz qalmada mühüm artımın baş verdiyini müəyyən edə bilər və həmin göstəricilər vaxtılı-vaxtında kəmiyyət təhlili ilə tam nəzərə alınmaya bilər. Məhdudlaşdırıcı qismində və BMHS 9 tələblərinə əsasən, Bank kredit riskində mühüm artımın aktiv üzrə 30 gündən çox gecikmədən gec olmayaraq baş verməsini nəzərə alır. Bank gecikmə günlərini tam ödənişin əldə olunmadığı ilk gündən başlayaraq hesablayacaq.

Bank aşağıdakıları təsdiq etmək məqsədilə müntəzəm yoxlamalar vasitəsilə kredit riskindəki mühüm artımları aşkar etmək üçün istifadə edilən meyarların səmərəliliyini yoxlayacaq:

- kredit riskinə məruz qalan mövqe defoltla olana qədər, meyarlar bu riskdə mühüm artımları aşkarlamaq qabiliyyətinə malikdir;
- aktiv üzrə ödəniş müddəti 30 gündən çox keçdikdə, meyarlar zamanla uyğun gəlmir;
- kredit riskində mühüm artımın aşkar edilməsi ilə defolt arasındakı orta müddət əsaslıdır;
- riskə məruz qalan mövqələr 12 aylıq ECL-nin ölçülməsindən kredit-dəyərsizləşmiş kateqoriyasına birbaşa köçürülmür; və
- 12 aylıq ECL ilə daimi ECL ölçmələri arasında köçürmələr üzrə zərər ehtiyatında əsassız volatillik mövcud deyil.

Dəyişdirilmiş maliyyə aktivləri

Kreditin müqavilə şərtləri bir sıra səbəblərdən, o cümlədən bazar şəraitlərinin dəyişməsi, müştərinin saxlanması və müştərinin kredit qabiliyyətinin cari və ya potensial pisləşməsi ilə bağlı olmayan digər faktorlardan asılı olaraq dəyişdirilə bilər. Şərtləri dəyişdirilmiş mövcud kreditin tanınması dayandırıla bilər və şərtləri dəyişdirilmiş kredit yeni kredit kimi ədalətli dəyərində tanına bilər.

BMHS 9-a əsasən, maliyyə aktivinin şərtləri dəyişdirildikdə və dəyişmə tanınmanın dayandırılması ilə nəticələnmədikdə, aktivin kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artıb-artmaması aşağıdakıların müqayisəsi ilə müəyyən edilir:

- Dəyişdirilmiş şərtlər əsasında hesabat tarixində qalan daimi PD; və
- İlkin tanınma və ilkin müqavilə şərtləri barədə məlumatlar əsasında hesablanmış qalan daimi PD.

Bank borcların toplanması imkanlarını maksimallaşdırmaq və defolt riskini minimuma endirmək məqsədilə maliyyə çətinliyində olan müştərilərə verilmiş kreditlərin şərtlərini nəzərdən keçirir (praktikada “kredit şərtlərinin nəzərdən keçirilməsi” adlandırılır). Bankın kredit şərtlərinin nəzərdən keçirilməsi siyasətinə əsasən, kredit şərtləri hər bir müştəri üçün fərdi qaydada o halda nəzərdən keçirilir ki, borcalan öz borcu üzrə hal-hazırda defoltdadır və ya defolt riski yüksəkdir, borcalanın öz borcunu ilkin müqavilə şərtləri əsasında ödəməsi üçün bütün məqsəduyğun səylərindən istifadə etməsi barədə sübutlar mövcuddur və borcalanın nəzərdən keçirilmiş şərtlərə əməl edə biləcəyi gözlənilir.

Nəzərdən keçirilmiş şərtlər bir qayda olaraq ödəniş müddətinin artırılmasını, faiz ödənişlərinin müddətinin və kredit şərtlərinin (kovenantların) dəyişdirilməsini əhatə edir. Həm pərakəndə,

həm də korporativ kreditlər üçün kredit şərtlərinin nəzərdən keçirilməsi siyasəti tətbiq edilir. Bankın Kredit Komitəsi kredit şərtlərinin nəzərdən keçirilməsi fəaliyyətləri barədə hesabatları müntəzəm olaraq nəzərdən keçirir.

Bankın kredit şərtlərinin nəzərdən keçirilməsi siyasəti çərçivəsində dəyişdirilmiş maliyyə aktivləri üçün PD-nin hesablanması bu dəyişdirilmə nəticəsində Bankın əsas məbləğ və faiz ödənişlərini toplamaq qabiliyyətinin yaxşılaşdığını və ya bərpa olub-olmadığını, eləcə də oxşar tədbir üzrə Bankın əvvəlki təcrübəsini əks etdirəcək. Bu proses çərçivəsində Bank dəyişdirilmiş müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq borcalanın ödənişin etməsini qiymətləndirəcək və müxtəlif davranış göstəricilərini nəzərə alacaq.

Bir qayda olaraq, kredit şərtlərinin nəzərdən keçirilməsi defoltun və kreditin dəyərsizləşməsinin keyfiyyət göstəricisidir və kredit şərtlərinin nəzərdən keçirilməsi gözləntiləri kredit riskində mühüm artımın olub-olmamasının qiymətləndirilməsi ilə əlaqəlidir. Kredit şərtlərinin nəzərdən keçirilməsindən sonra müştəri kredit riskinə məruz qalmış mövqenin artıq defoltda olmadığı hesab edilənədək və ya PD azalmış hesab edilənədək, müəyyən müddət ərzində davamlı olaraq vaxtında ödənişlər etməlidir ki, zərər ehtiyatı yenə də 12 aylıq ECL-lərə bərabər olsun.

ECL-lərin ölçülməsi üzrə ilkin məlumatlar

ECL-in ölçülməsi üzrə əsas ilkin məlumatlar aşağıdakı dəyişənlərin müddət strukturundan ibarətdir:

- PD;
- defolt zamanı zərər (LGD); və
- defolt zamanı riskli məbləğ (EAD).

Bu parametrlər daxildə işlənib hazırlanmış statistik modellərdən və normativ kapitalın hesablanması istifadə edilən digər tarixi məlumatlardan əldə olunacaq. Aşağıda göstəriləyi kimi, proqnoz məlumatlarını əks etdirmək üçün bu parametrlərə düzəlişlər ediləcək.

PD hesablamaları müəyyən tarixdə statistik reyting modelləri əsasında hesablanmış və kontragentlərin və risklərin müxtəlif kateqoriyalarına uyğunlaşdırılan reyting alətləri vasitəsilə qiymətləndirilmiş hesablamalardır. Bu statistik modellər kəmiyyət və keyfiyyət faktorlarından ibarət olan daxildən toplanmış məlumatlara əsaslanacaq. Mümkün olduğu hallarda, böyük korporativ kontragentlər üçün PD-ni müəyyən etmək məqsədilə bazar məlumatlarından da istifadə edilə bilər. Kontragent və ya risk reyting sinifləri arasında miqrasiya etdikdə, bu, əlaqəli PD-nin dəyişməsinə səbəb olacaq. PD-lər risklərin müqavilə üzrə ödəniş müddətlərini və vaxtından əvvəl ödəniş dərəcələrini nəzərə almaqla hesablanacaq.

LGD defolt zamanı ehtimal edilən zərərin miqdarıdır. Bank LGD parametrlərini defoltlu kontragentlərə qarşı iddialar üzrə vəsaitlərin qaytarılma əmsalı tarixçəsi əsasında hesablayacaq. LGD modelləri iddianın strukturu, təminatı, üstünlük səviyyəsini, kontragentin sənaye sahəsini və maliyyə aktivinin tərkib hissəsi olan təminatın bərpa xərclərini nəzərə alacaq. Fiziki şəxslərin əmlakı ilə təmin edilmiş kreditlər üçün kreditin girova nisbəti (LTV) LGD-nin müəyyən edilməsində əsas parametrdir. LGD hesablamaları müxtəlif iqtisadi ssenarilər üçün, eləcə də əmlak qiymətlərindəki mümkün dəyişiklikləri əks etdirmək məqsədilə daşınmaz əmlakla kredit əməliyyatları üçün kalibrasiya ediləcək. Onlar diskontlaşdırma faktoru kimi effektiv faiz dərəcəsindən istifadə edilməklə, diskontlaşdırılmış pul axını əsası ilə hesablanacaq.

EAD defolt zamanı riskli mövqenin gözlənilən məbləğini təqdim edir. Bank EAD-ni cari risk məbləği, müqavilə əsasında ona mümkün dəyişikliklər, o cümlədən amortizasiya və vaxtından əvvəl ödənişlər əsasında hesablayacaq. Maliyyə aktivinin EAD-si defolt zamanı məcmu balans dəyərində bərabər olacaq. Kredit vermə öhdəlikləri və maliyyə zəmanətləri üçün EAD əldə edilmiş məbləği, eləcə də müqavilə əsasında əldə edilə və ya ödənilə bilən potensial gələcək məbləğləri nəzərə alacaq və bu məbləğlər tarixi müşahidələr və proqnozlar əsasında hesablanacaq. Bəzi maliyyə aktivləri üçün Bank ssenari və statistik üsullardan istifadə etməklə

müxtəlif zamanlarda mümkün risk nəticələri diapazonunu modelləşdirməklə EAD-ni müəyyən edəcək.

Yuxarıda qeyd edildiyi kimi və kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmamış maliyyə aktivləri üçün maksimum 12 aylıq PD-dən istifadə etməklə, Bank kredit riskinə məruz qaldığı maksimal müqavilə müddəti ərzində (o cümlədən borcalanın müddəti uzatmaqla bağlı variantları) defolt riskini nəzərə almaqla ECL-ləri ölçəcək (hətta risklərin idarə edilməsi məqsədləri üçün Bank daha uzun müddəti nəzərdə tutduqda belə). Maksimal müqavilə müddəti Bankın avansın ödənişini tələb etmək və ya kredit öhdəliyinə və ya zəmanətinə xitam vermək hüququnun olduğu tarixədək uzanır.

Fiziki şəxslər üçün overdraftlar və kredit kartları, hüquqi şəxslər üçün isə kredit və öhdəliyin tələb olunmayan komponentini əhatə edən müəyyən bərpa olunan mexanizmlər üçün, Bank ECL-ləri maksimal müqavilə müddətindən daha uzun dövr ərzində ölçəcək, o halda ki, Bankın ödənişi tələb etmək və öhdəliyin tələb olunmayan komponentini ləğv etməklə bağlı müqavilədə nəzərdə tutulan qabiliyyəti Bankın kredit zərərlərinə məruz qalmasını müqavilə üzrə bildirişin təqdim olunması müddəti ilə mədudlaşdırmır. Bu mexanizmlər sabit müddət və ya ödəniş strukturuna malik deyil və kollektiv əsasla idarə edilir. Bank dərhal onları ləğv edə bilər, lakin bu hüquq gündəlik idarəçilikdə deyil, yalnız Bankın mexanizm səviyyəsində kredit riskinə artımdan xəbərdar olduğu halda tətbiq edilir. Bu daha uzun müddət Bankın kredit riskinin idarə edilməsi üzrə görməyi planlaşdırdığı və ECL-ləri azaltmağa xidmət edəcək tədbirləri nəzərə almaqla hesablanacaq. Bura limitlərin azaldılması və mexanizmin ləğvi daxildir.

Parametrin modelləşdirilməsi kollektiv əsasla aparıldıqda, maliyyə alətləri aşağıdakıları əhatə edən ümumi risk xüsusiyyətləri əsasında qruplaşdırılacaq:

- alətin növü;
- kredit riski səviyyələri;
- təminatın növü;
- fiziki şəxslərin ipotekaları üzrə LTV nisbəti;
- ilkin tanınma tarixi;
- ödəniş tarixinədək qalan müddət;
- sənaye; və
- borcalanın coğrafi mövqeyi.

Xüsusi qrup daxilində riskli mövqələrin eynicinsli qalmasını təmin etmək üçün qruplaşdırmalar müntəzəm olaraq nəzərdən keçiriləcək.

Bankın məhdud tarixi məlumatlara malik olduğu portfellər üçün, daxili mövcud məlumatlara əlavə olaraq kənar müqayisəli məlumatlardan istifadə ediləcək.

Proqnoz məlumatları

BMHS 9-a əsasən, Bank proqnoz məlumatlarını həm ilkin tanınmadan sonra alətin kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artıb-artmamasının qiymətləndirilməsinə, həm də ECL-lərin ölçülməsinə tətbiq edəcək. Bank proqnoz məlumatlarının qiymətləndirilməsində Bankın Bazar Riski Komitəsinin ekspert mülahizəsindən istifadə edir. Bu qiymətləndirmə həmçinin kənar məlumatlara əsaslanır. Kənar məlumatlar Azərbaycan Respublikasının dövlət orqanları və valyuta tənzimləmə orqanları, məsələn Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən dərc edilmiş iqtisadi məlumatları və proqnozları, eləcə də seçilmiş ayrı-ayrı və elmi proqnozları əhatə edə bilər.

Bank həmçinin bu reprezentativ ssenarilərin müəyyənləşdirilməsinə öz yanaşmasını yeniləmək məqsədilə daha kəskin “şokların” stress-testinqini müntəzəm olaraq icra edəcək.

Təsirin qiymətləndirilməsi

BMHS 9-un tətbiqi nəticəsində Bankın maliyyə hesabatlarına ən mühüm təsirin yeni dəyərsizləşmə tələblərindən irəli gələcəyi gözlənilir. BMHS 9 dəyərsizləşmə modeli çərçivəsində maliyyə alətləri üçün dəyərsizləşmə zərərləri artacaq və daha dəyişkən olacaq.

iii. Təsnifat – Maliyyə öhdəlikləri

BMHS 9 maliyyə öhdəliklərinin təsnifatı üçün BMUS 39-da qeyd edilən tələbləri ümumən saxlayır.

Buna baxmayaraq, BMUS 39-a əsasən FVTPL-də müəyyən edilən maliyyə öhdəliklərinin bütün ədalətli dəyər dəyişmələri mənfəət və ya zərərdə tanınır, BMHS 9-a əsasən isə bu dəyişmələr aşağıdakı kimi təqdim olunacaq:

öhdəliyin kredit riskindəki dəyişikliklərə aid olan ədalətli dəyər dəyişməsinin məbləği OCI-də təqdim ediləcək; və

ədalətli dəyərdə qalan dəyişiklik məbləği mənfəət və ya zərərdə təqdim ediləcək.

iv. Tanınmanın dayandırılması və müqavilənin dəyişdirilməsi

BMHS 9 maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması ilə bağlı BMUS 39 tələblərini, onlara əhəmiyyətli düzəlişlər etmədən, tətbiq edir.

Bununla belə, FVTPL-də ölçülməyən maliyyə alətinin dəyişdirilməsi tanınmanın dayandırılması ilə nəticələnmədikdə, bu standart uçotla bağlı xüsusi təlimatı əhatə edir. BMUS 39-a əsasən, Bank müqavilə üzrə dəyişdirilmiş pul axınlarını ilkin effektiv faiz dərəcəsində diskontlaşdırmaqla maliyyə aktivinin məcmu balans dəyərini (və ya maliyyə öhdəliyinin amortizasiya edilmiş dəyərini) təkrar hesablayacaq və yaranan hər hansı düzəlişi mənfəət və ya zərərdə dəyişdirmə gəliri və ya zərəri kimi tanıyacaq. BMUS 39-a əsasən, Bank maliyyə öhdəliklərinin və problemsiz maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılmasına səbəb olmayan dəyişmələri ilə bağlı olaraq, mənfəət və ya zərərdə hər hansı gəlir və ya zərər tanınır.

v. Açıqlamalar

BMHS 9 geniş yeni açıqlamalar, xüsusən kredit riski və gözlənilən kredit zərəri üzrə açıqlamalar tələb edir.

vi. Kapitalın planlaşdırılmasına təsir

Hazırda Bank BMHS 9-un qəbulunun Bankın normativ kapitalına təsir etməyəcəyini qiymətləndirir (Qeyd 23).

vii. Keçid

BMHS-nin qəbulu nəticəsində uçot siyasətlərində baş verən dəyişikliklər, aşağıdakılar istisna olmaqla, retrospektiv qaydada tətbiq ediləcək.

Bank təsnifat və ölçmə (o cümlədən dəyərsizləşmə) dəyişiklikləri ilə bağlı əvvəlki dövrlərin müqayisəli məlumatını təkrar təqdim etməməyə imkan verən icazədən yararlanacaq. BMHS 9-un qəbulu nəticəsində maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin balans dəyərlərindəki fərqlər 1 yanvar 2018-ci il tarixinə bölüşdürülməmiş mənfəətdə və ehtiyatlarda tanınacaq.

İlkin tətbiq tarixində mövcud olan fakt və şəraitlər əsasında aşağıdakı qiymətləndirmələr aparılmalıdır.

- Maliyyə aktivinin saxlandığı biznes modelinin müəyyən edilməsi.
- FVTPL-də ölçülən müəyyən maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin təsnifatı və əvvəlki təsnifatlarının ləğv edilməsi.
- FVOCI-də treyding üçün saxlanılmayan kapital alətlərinə investisiyaların təsnifatı.

- FVTPL-də təsnif edilmiş maliyyə öhdəliyi üçün, maliyyə öhdəliyinin kredit riskindəki dəyişikliklərin təsirinin OCI-də təqdim edilməsinin mənfəət və ya zərərdə uçot uyğunsuzluğu yaradacağına və ya onu genişləndirəcəyinin müəyyən edilməsi.

• 1 yanvar 2018-ci il tarixində borc investisiya qiymətli kağızı aşağı kredit riskinə malik olarsa, Bank həmin aktiv üzrə kredit riskinin ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artmadığını müəyyən edəcək.

Bank yeni Standartın öz maliyyə vəziyyətinə və ya göstəricilərinə mümkün təsirini hələ təhlil etməmişdir.

• **BMHS 16 İcarələr**

BMHS 16 icarələrlə bağlı mövcud təlimatı, o cümlədən BMUS 17 İcarələr, BMHŞK 4 Müqaviləyə icarənin daxil olub-olmadığının müəyyən edilməsi, ŞDK-15 Əməliyyat icarələri-Stimullar və ŞDK-27 İcarənin Hüquqi Forması ilə olan Əməliyyatların Mahiyyətinin Qiymətləndirilməsi-ni əvəz edir.

Standart 1 yanvar 2019-cu il tarixində və ya həmin tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minəcək. BMHS 16-nın ilkin tətbiqi tarixində və ya həmin tarixdən əvvəl BMHS 15 standartını qəbul etmiş müəssisələrin bu standartı erkən qəbul etmələrinə icazə verilir.

BMHS 16 icarəçilər üçün vahid, balans üzrə icarə uçotu modelini təqdim edir. İcarəçi aktivdən istifadə hüququnu təqdim edən aktiv və icarə ödənişləri etmək öhdəliyini təqdim edən icarə öhdəliyini tanıyır. Qısamüddətli icarələr və aşağı dəyərli maddələrin icarələri üçün əlavə istisnalar mövcuddur. İcarədarın uçotu cari standartla oxşar olaraq qalır – yəni icarədarlar icarələri maliyyə və ya əməliyyat icarələri kimi təsnif etməyə davam edirlər.

İlkin tətbiq dövründə BMHS 16-nın maliyyə hesabatlarına faktiki təsiri gələcək iqtisadi şəraitlərdən, o cümlədən 1 yanvar 2019-cu il tarixinə Bankın kredit faizindən, həmin tarixə Bankın icarə portfelinin tərkibindən, Bankın icarə şərtlərini yeniləyib-yeniləməyəcəyi barədə son qiymətləndirməsindən və Bankın praktik sadələşmələrdən və tanınmadan azad olmalardan istifadə etməsindən asılı olacaq.

Bununla yanaşı, BMHS 16 düz xətt əsasında tanınan əməliyyat icarəsi xərcini aktivlərdən istifadə hüququ üçün amortizasiya haqqı və icarə öhdəlikləri üzrə faiz xərci ilə əvəz etdiyi üçün, həmin icarələrlə bağlı xərclərin xarakteri dəyişəcək. Bankın maliyyə icarələrinə mühüm təsir gözlənilmir.

i. Müqaviləyə icarənin daxil olub-olmadığının müəyyən edilməsi

BMHS 16-ya keçid zamanı Bank aşağıdakıları seçə bilər:

- icarənin BMHS 16 əsasında müəyyən edilmiş izahını bütün müqavilələrə tətbiq etmək; və ya
- praktik sadələşmə tətbiq etmək və müqavilənin icarə olduğunu və ya icarədən ibarət olub-olmadığını qiymətləndirmək.

Bank praktik sadələşməni tətbiq etməyi planlaşdırır. Bu o deməkdir ki, Bank BMHS 16 standartını 1 yanvar 2019-cu il tarixindən əvvəl imzalanmış və BMUS 17 və BMHŞK 4 əsasında icarələr kimi müəyyən edilmiş bütün müqavilələrə tətbiq edəcək.

ii. Keçid

Bank icarəçi kimi aşağıdakı yanaşmalardan istifadə etməklə standartı tətbiq edə bilər:

- retrospektiv yanaşma; və ya
- optimal praktik metodlarla düzəliş edilmiş retrospektiv yanaşma.

İcarəçi bütün icarələrinə seçimi ardıcıl qaydada tətbiq edir.

Bank BMHS 16 standartını ilk olaraq 1 yanvar 2019-cu il tarixində retrospektiv yanaşma vasitəsilə tətbiq etməyi planlaşdırır. Bu səbəbdən, BMHS 16 standartının qəbulunun məcmu

təsiri 1 yanvar 2019-cu il tarixində bölüşdürülməmiş mənfəətin açılış balansına düzəliş kimi tanınacaq və müqayisəli məlumatlar təkrar təqdim edilməyəcək.

Əvvəllər BMUS 17 əsasında əməliyyat icarələri kimi təsnif edilmiş icarələrə dəyişdirilmiş retrospektiv yanaşmanın tətbiqi zamanı, icarəçi hər bir icarə üçün keçid üzrə praktik sadələşməni tətbiq edib-etməməyi seçə bilər. Bank bu praktik sadələşmələrin mümkün təsirini qiymətləndirir.

Yeni standartın mənfəəti azaldacağı ehtimal edilir, lakin təsirin miqdarı hələ müəyyən edilməmişdir.

- **BMHS 15 Müştərilərlə müqavilələrdən gəlirlər**

BMHS 15 *Müştərilərlə müqavilələrdən gəlirlər* gəlirlərin tanınıb tanınmaması, nə qədər və nə vaxt tanınmasının müəyyənləşdirilməsi üçün kompleks əsası təqdim edir. Bu standart gəlirlərin tanınması üzrə mövcud təlimatı, o cümlədən BMUS 18 *Gəlirlər*, BMUS 11 *Tikinti müqavilələri* və BMHŞK 13 *Müştərinin loyallığı proqramları*-ni əvəz edir. Yeni standartın əsas prinsipi ondan ibarətdir ki, hüquqi şəxs vəd edilmiş malların və ya xidmətlərin müştərilərə çatdırılmasının əks etdirmək üçün gəlirləri o məbləğdə tanıyır ki, hüquqi şəxs sözügedən malların və ya xidmətlərin əvəzində həmin məbləği əldə edəcəyini gözləyir. Yeni standart gəlirlərlə bağlı genişləndirilmiş açıqlamalarla nəticələnir, əvvəllər hərtərəfli şəkildə nəzərdən keçirilməyən əməliyyatlar üzrə təlimat təqdim edir və çoxelementli razılaşmalar üçün təlimatı təkmilləşdirir. BMHS 15 1 yanvar 2018-ci il tarixində və ya həmin tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minəcək və standartın erkən qəbuluna icazə verilir. Bank BMHS 15 standartını 31 dekabr 2017-ci il tarixində tamamlanan il üzrə öz maliyyə hesabatlarında qəbul etməmişdir və yeni Standartın öz maliyyə vəziyyətinə və ya göstəricilərinə mümkün təsirini hələ təhlil etməmişdir.

- **Digər standartlar**

Aşağıdakı düzəliş edilmiş standartların və şərhlərin Bankın maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsiri gözlənilmir.

— BMHS-ların illik təkmilləşmələri 2014-2016-cı illər dövrü – BMHS 1 və BMUS 28-ə düzəlişlər.

— BMHŞK 22 Xarici valyuta əməliyyatları və avans ödənişləri.

— BMHŞK 23 Gəlir vergisinin hesablanması ilə bağlı qeyri-müəyyənlik.

4 Xalis faiz gəlirləri

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Faiz gəlirləri		
Müştərilərə verilmiş kreditlər	13,928	14,434
Banklardan alınacaq vəsaitlər	367	255
Satıla bilən maliyyə aktivləri	154	6
	14,449	14,695
Faiz xərcləri		
Müştərilərin cari hesabları və depozitləri	4,754	4,208
Sair borc öhdəlikləri	3,162	2,809
Bank depozitləri və hesabları	1,204	1,149
Subordinasiya borc öhdəlikləri	384	982
	9,504	9,148
	4,945	5,547

31 dekabr 2017-ci il tarixində tamamlanan il üzrə müxtəlif maddələr üzrə göstərilən faiz gəlirlərinə 4,093 min AZN (2016: 5,846 min AZN) məbləğində dəyərsizləşmiş maliyyə aktivlərindən hesablanmış faiz aiddir.

5 Haqq və komissiya gəlirləri

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Valyuta mübadiləsi	904	407
Plastik kartlarla əməliyyatlar	535	310
Pul vəsaitlərinin çıxarılması	420	437
Hesablaşmalar	132	20
Sair	166	101
	2,157	1,275

6 Haqq və komissiya xərcləri

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Hesablaşmalar	165	85
Plastik kartlarla əməliyyatlar	81	149
Sair	14	18
	260	252

7 Dəyərsizləşmə üzrə (gəlir) zərər

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Müştərilərə verilmiş kreditlərin (bərpa) dəyərsizləşməsi	(4,208)	9,782
Banklardan alınacaq vəsaitlər üzrə (bərpa) dəyərsizləşmə	(54)	54
	(4,262)	9,836

8 İşçi heyəti üzrə xərclər

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Əməkdaşların məvacibi	5,157	4,528
Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər	1,147	998
	6,304	5,526

9 Sair ümumi inzibati xərclər

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	1,423	1,495
İcarə xərcləri	935	793
Mənfəət vergisindən başqa vergilər	749	308
Peşəkar xidmət haqları	677	360
Çeklər və digər qiymətli mallarla bağlı xərclər	370	230
Rabitə xərcləri	353	369
Təhlükəsizlik xərcləri	336	257
Əmanətlərin Sığortalanması Fonduna ödənilmiş haqlar	188	239
Təmir və texniki xidmət xərcləri	170	79
Reklam xərcləri	140	187
Kommunal xərclər	133	93
Sair əməliyyat xərcləri	322	310
	5,796	4,720

10 Mənfəət vergisi xərcləri

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Müvəqqəti fərqlərin yaranması və bərpası səbəbindən təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəliklərinin hərəkəti	148	(2,293)
Tanınmamış təxirə salınmış vergi aktivləri	(148)	3,074
Cəmi mənfəət vergisi xərcləri	-	781

2017-ci ildə cari və təxirə salınmış vergi üçün müvafiq vergi dərəcəsi 20% (2016: 20%) təşkil edir.

31 dekabr tarixində tamamlanan il üzrə effektiv vergi dərəcəsinin uzlaşdırılması:

	2017 AZN'000	%	2016 AZN'000	%
Mənfəət vergisindən əvvəlki mənfəət (zərər)	470		(11,460)	
Cari vergi dərəcəsi ilə mənfəət vergisi	94	20.0	(2,293)	(20.0)
Tanınmamış təxirə salınmış vergi aktivləri	(148)	(31.5)	3,074	26.8
Gəlirdən çıxılmayan xərclər	54	11.5	-	-
	-	-	781	6.8

Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri

Maliyyə hesabatlığı məqsədləri üçün aktivlərin və öhdəliklərin balans məbləğləri ilə vergi qoyma məqsədləri üçün istifadə olunan məbləğlər arasındakı müvəqqəti fərqlər nəticəsində 31 dekabr 2017 və 2016-cı il tarixlərinə xalis təxirə salınmış vergi aktivləri yaranmışdır. Bu təxirə salınmış vergi aktivləri 31 dekabr 2017 və 2016-cı il tarixlərində tamamlanan illər üzrə hazırkı maliyyə hesabatlarında tanınmır. Gələcək vergi güzəştləri yalnız o zaman realizasiya olunacaq ki, istifadə olunmayan vergi zərərlərinin istifadə oluna biləcəyi mənfəət mövcud olsun və qanun və qaydalarda Bankın gələcək dövrlərdə tutulmalar iddia etmək qabiliyyətinə mənfəət təsir edən dəyişiklik baş verməsin. Bu gələcək vergi güzəştləri onların realizasiyası ilə bağlı qeyri-müəyyənliklərlə əlaqədar olaraq tanınmır. Bank 31 dekabr 2017-ci il tarixində tamamlanan dövr üzrə mənfəət vergisi xərcləri tanınamamışdır (2016: mənfəət vergisi xərci).

Tutula bilən müvəqqəti fərqlər cari vergi qanunvericiliyinə əsasən qüvvədən düşür. Növbəti dövrə keçirilən vergi zərəri müvafiq olaraq 2021-ci ildə qüvvədən düşür.

31 dekabr 2017 və 2016-cı il tarixlərində tamamlanan illərdə müvəqqəti fərqlərdə dəyişikliklər aşağıdakı kimi təqdim olunur:

2017 AZN'000	Mənfəət və ya zərərdə əks		
	1 yanvar 2017	olunmuş	31 dekabr 2017
Növbəti dövrə keçirilmiş vergi zərəri	4,196	313	4,509
Müştərilərə verilmiş kreditlər	47	(19)	28
Qeyri-maddi aktivlər	2	1	3
Sair öhdəliklər	(5)	(12)	(17)
Əmlak və avadanlıqlar	(1,166)	(431)	(1,597)
Tanınamamış təxirə salınmış vergi aktivləri	(3,074)	148	(2,926)
	-	-	-

2016 AZN'000	Mənfəət və ya zərərdə əks		
	1 yanvar 2016	olunmuş	31 dekabr 2016
Növbəti dövrə keçirilmiş vergi zərəri	940	3,256	4,196
Müştərilərə verilmiş kreditlər	492	(445)	47
Qeyri-maddi aktivlər	-	2	2
Sair öhdəliklər	(5)	-	(5)
Əmlak və avadanlıqlar	(646)	(520)	(1,166)
Tanınamamış təxirə salınmış vergi aktivləri	-	(3,074)	(3,074)
	781	(781)	-

11 Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Pul vəsaitləri	20,681	9,249
ARMB-də müxbir hesablar	1,050	8,895
Digər banklarda nostro hesablar		
- reytingi BBB- dən BBB+dək	-	2,712
- reytingi BB- dən BB+ dək	3,480	333
- reytingi B- dən B+ dək	114	12
- reytingi CCC- dən CCC+dək	134	-
- reytingsiz	258	29
Digər banklarda cəmi nostro hesablar	3,986	3,086
	25,717	21,230

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin heç biri dəyərsizləşməmiş və vaxtı keçməmişdir.

31 dekabr 2017-ci il tarixinə Bank, heç bir bankla (2016: bir bank) kapitalının 10%-dən çox qalıqlara malik olmamışdır. Bu qalıqların 31 dekabr 2017-ci il tarixinə ümumi məbləği sifira (2016: 8,895 min AZN) bərabər olmuşdur.

12 Banklardan alınacaq vəsaitlər

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	601	635
ARMB-də müxbir hesablar	27,283	36,229
Digər banklarda kreditlər və depozitlər		
- rated from BBB- to BBB+	51	53
- reytingi CCC- dən CCC+dək	42	-
- reytingsiz	3	2,572
Cəmi digər banklarda kreditlər və depozitlər	96	2,625
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	-	(54)
Cəmi banklardan alınacaq vəsaitlər	27,980	39,435

31 dekabr 2017-ci il tarixinə ARMB-də 26,283 min AZN (2016: 36,229 min AZN) məbləğində məhdudlaşdırılmış müxbir hesab banklardan alınacaq vəsaitlərə daxil edilmişdir.

(a) Banklardan alınacaq vəsaitlərin konsentrasiyası

31 dekabr 2017-ci il tarixinə Bank, bir bankla (2016: bir bank) kapitalının 10%-dən çox qalıqlara malik olmuşdur. Bu qalıqların 31 dekabr 2017-ci il tarixinə ümumi məbləği 27,884 min AZN (2016: 36,864 min AZN) təşkil etmişdir.

(b) Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın hərəkətinin təhlili

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
İlin əvvəlinə qalıq	54	-
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın (bərpası) yaradılması	(54)	54
İlin sonuna qalıq	-	54

(c) ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar

ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar faizsiz depozitlərdir və onlar ARMB tərəfindən verilmiş qaydalara əsasən hesablanır və çıxarılması qadağandır. Ehtiyatlar ARMB tərəfindən dərc olunmuş qaydalar əsasında qiymətləndirilir və AZN və xarici valyutada olan orta şərti müştəri hesabları balanslarının müvafiq olaraq 0.5% və 1%-nə (2016: 0.5% və 1%) bərabərdir.

13 Satıla bilən maliyyə aktivləri

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Bank tərəfindən saxlanılan		
- Korporativ istiqrazlar		
reytingi BB- dən BB+ dək	2,627	-
Cəmi satıla bilən maliyyə aktivləri	2,627	-

31 dekabr 2017-ci il tarixində borc qiymətli kağızları Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinə (SOCAR) məxsus, vaxtından əvvəl ödənilə bilən və orta nominal dəyəri 1,008 ABŞ dolları olan 1515 ədəd istiqrazdan ibarət olmuşdur. İstiqrazlar vaxtından əvvəl ödənilə bilər, illik 5% faiz dərəcəsinə malikdir və ödəniş tarixi 2021-ci ilin oktyabrındadır. 31 dekabr 2017-ci il tarixində istiqrazlar ədalətli dəyərində qeydə alınmışdır (31 dekabr 2016: sıfır).

14 Müştərilərə verilmiş kreditlər

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər		
Korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər	41,690	30,782
Cəmi korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər	41,690	30,782
Fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər		
İpoteka kreditləri	74,345	65,553
Sahibkarlara verilmiş kreditlər	20,352	24,152
İstehlak kreditləri	15,473	15,914
Avtomobil kreditləri	1,960	5,882
Kredit kartları	704	970
Fərdi müştərilərə verilmiş sair kreditlər	3,160	4,264
Cəmi fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər	115,994	116,735
Müştərilərə verilmiş ümumi kreditlər	157,684	147,517
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(15,437)	(19,645)
Müştərilərə verilmiş xalis kreditlər	142,247	127,872

31 dekabr 2017-ci il tarixinə likvidasiya edilmiş banklardan alınmış 56,767 min AZN (2016: 61,076 min AZN) məbləğində ipoteka kreditləri müştərilərə verilmiş kreditlərə daxil edilmişdir.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2017-ci il tarixində tamamlanan il ərzində müştərilərə verilmiş kreditlərin sinifləri əsasında kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatdakı dəyişikliklər təqdim olunur:

	Korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər AZN'000	Fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər AZN'000	Cəmi AZN'000
İlin əvvəlinə qalıq	524	19,121	19,645
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın bərpası	(381)	(3,827)	(4,208)
İlin sonuna qalıq	143	15,294	15,437

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2016-cı il tarixində tamamlanan il ərzində müştərilərə verilmiş kreditlərin sinifləri əsasında kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatdakı dəyişikliklər təqdim olunur:

	Korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər AZN'000	Fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər AZN'000	Cəmi AZN'000
İlin əvvəlinə qalıq	263	9,600	9,863
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın yaradılması	261	9,521	9,782
İlin sonuna qalıq	524	19,121	19,645

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2017-ci il tarixinə kredit növləri üzrə məlumat təqdim olunur:

	Ümumi məbləğ AZN'000	Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat AZN'000	Balans dəyəri AZN'000
Korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər:			
Korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər	41,690	(143)	41,547
Fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər:			
İpoteka kreditləri	74,345	(562)	73,783
Sahibkarlara verilmiş kreditlər	20,352	(10,034)	10,318
İstehlak kreditləri	15,473	(3,265)	12,208
Avtomobil kreditləri	1,960	(928)	1,032
Kredit kartları	704	(301)	403
Fərdi müştərilərə verilmiş sair kreditlər	3,160	(204)	2,956
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	157,684	(15,437)	142,247

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2016-cı il tarixinə kredit növləri üzrə məlumat təqdim olunur:

	Ümumi məbləğ AZN'000	Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat AZN'000	Balans dəyəri AZN'000
Korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər:			
Korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər	30,782	(524)	30,258
Fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər:			
İpoteka kreditləri	65,553	(509)	65,044
Sahibkarlara verilmiş kreditlər	24,152	(12,353)	11,799
İstehlak kreditləri	15,914	(3,712)	12,202
Avtomobil kreditləri	5,882	(1,167)	4,715
Kredit kartları	970	(3)	967
Fərdi müştərilərə verilmiş sair kreditlər	4,264	(1,377)	2,887
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	147,517	(19,645)	127,872

(a) Müştərilərə verilmiş kreditlərin keyfiyyəti

Aşağıdakı cədvəldə müştərilərə verilmiş kreditlərin 31 dekabr 2017-ci il tarixinə olan kredit keyfiyyəti təqdim olunur:

	Ümumi kreditlər AZN'000	Dəyərsizləşmə ə üzrə ehtiyat AZN'000	Xalis kreditlər AZN'000	Ümumi kreditlər üçün dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat, %
Korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər				
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cari kreditlər	36,392	83	36,309	0.23
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər				
- vaxtı 30 gündən az keçmiş	1,307	15	1,292	1.15
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər	1,307	15	1,292	1.15
Dəyərsizləşmiş kreditlər				
- vaxtı 90-179 gün keçmiş	3,873	-	3,873	-
- vaxtı 180-360 gün keçmiş	94	45	49	47.87
- vaxtı 360 gündən çox keçmiş	24	-	24	-
Cəmi dəyərsizləşmiş kreditlər	3,991	45	3,946	1.13
Cəmi korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər	41,690	143	41,547	0.34
Fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər				
İpoteka kreditləri				
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cari kreditlər	72,191	296	71,895	0.41
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər				
- vaxtı 30 gündən az keçmiş	709	20	689	2.82
- vaxtı 30-89 gün keçmiş	1,028	108	920	10.51
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər	1,737	128	1,609	7.37
Dəyərsizləşmiş kreditlər				
- vaxtı 90-179 gün keçmiş	102	18	84	17.65
- vaxtı 180-360 gün keçmiş	315	120	195	38.10
Cəmi dəyərsizləşmiş kreditlər	417	138	279	33.09
Cəmi ipoteka kreditləri	74,345	562	73,783	0.76

	Ümumi kreditlər AZN'000	Dəyərsizləşmə ə üzrə ehtiyat AZN'000	Xalis kreditlər AZN'000	Ümumi kreditlər üçün dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat, %
Sahibkarlara verilmiş kreditlər				
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cari kreditlər	7,927	68	7,859	0.86
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər				
- vaxtı 30 gündən az keçmiş	419	13	406	3.10
- vaxtı 30-89 gün keçmiş	153	37	116	24.18
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər	572	50	522	8.74
Dəyərsizləşmiş kreditlər				
- vaxtı 90-179 gün keçmiş	88	38	50	43.18
- vaxtı 180-360 gün keçmiş	374	320	54	85.56
- vaxtı 360 gündən çox keçmiş	11,391	9,558	1,833	83.91
Cəmi dəyərsizləşmiş kreditlər	11,853	9,916	1,937	83.66
Cəmi sahibkarlara verilmiş kreditlər	20,352	10,034	10,318	49.30
İstehlak kreditləri				
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cari kreditlər	10,203	297	9,906	2.91
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər				
- vaxtı 30 gündən az keçmiş	554	26	528	4.69
- vaxtı 30-89 gün keçmiş	541	53	488	9.80
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər	1,095	79	1,016	7.21
Dəyərsizləşmiş kreditlər				
- vaxtı 90-179 gün keçmiş	411	91	320	22.14
- vaxtı 180-360 gün keçmiş	522	391	131	74.90
- vaxtı 360 gündən çox keçmiş	3,242	2,407	835	74.24
Cəmi dəyərsizləşmiş kreditlər	4,175	2,889	1,286	69.20
Cəmi istehlak kreditləri	15,473	3,265	12,208	21.10
Avtomobil kreditləri				
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cari kreditlər	637	8	629	1.26
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər				
- vaxtı 30 gündən az keçmiş	329	14	315	4.26
- vaxtı 30-89 gün keçmiş	76	10	66	13.16
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər	405	24	381	5.93
Dəyərsizləşmiş kreditlər				
- vaxtı 90-179 gün keçmiş	111	89	22	80.18
- vaxtı 180-360 gün keçmiş	64	64	-	100.00
- vaxtı 360 gündən çox keçmiş	743	743	-	100.00
Cəmi dəyərsizləşmiş kreditlər	918	896	22	97.60
Cəmi avtomobil kreditləri	1,960	928	1,032	47.35

	Ümumi kreditlər AZN'000	Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat AZN'000	Xalis kreditlər AZN'000	Ümumi kreditlər üçün dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat, %
Kredit kartları				
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cari kreditlər	288	2	286	0.69
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər				
- vaxtı 30 gündən az keçmiş	12	-	12	-
- vaxtı 30-89 gün keçmiş	68	-	68	-
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər	80	-	80	-
Dəyərsizləşmiş kreditlər				
- vaxtı 360 gündən çox keçmiş	336	299	37	88.99
Cəmi dəyərsizləşmiş kreditlər	336	299	37	88.99
Cəmi kredit kartları	704	301	403	42.76
Fərdi müştərilərə verilmiş sair kreditlər				
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cari kreditlər	733	2	731	0.27
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər				
- vaxtı 30 gündən az keçmiş	1,972	-	1,972	-
- vaxtı 30-89 gün keçmiş	45	-	45	-
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər	2,017	-	2,017	-
Dəyərsizləşmiş kreditlər				
- vaxtı 360 gündən çox keçmiş	410	202	208	49.27
Cəmi dəyərsizləşmiş kreditlər	410	202	208	49.27
Cəmi fərdi müştərilərə verilmiş sair kreditlər	3,160	204	2,956	6.46
Cəmi fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər	115,994	15,294	100,700	13.19
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	157,684	15,437	142,247	9.79

Aşağıdakı cədvəldə müştərilərə verilmiş kreditlərin 31 dekabr 2017-ci il tarixinə olan kredit keyfiyyəti haqqında məlumatların xülasəsi təqdim olunur:

	Ümumi kreditlər AZN'000	Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat AZN'000	Xalis kreditlər AZN'000	Ümumi kreditlər üçün dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat, %
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cari kreditlər	128,371	756	127,615	0.59
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər				
- vaxtı 30 gündən az keçmiş	5,302	88	5,214	1.66
- vaxtı 30-89 gün keçmiş	1,911	208	1,703	10.88
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər	7,213	296	6,917	4.10
Dəyərsizləşmiş kreditlər				
- vaxtı 90-179 gün keçmiş	4,585	236	4,349	5.15
- vaxtı 180-360 gün keçmiş	1,369	940	429	68.66
- vaxtı 360 gündən çox keçmiş	16,146	13,209	2,937	81.81
Cəmi dəyərsizləşmiş kreditlər	22,100	14,385	7,715	65.09
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	157,684	15,437	142,247	9.79

Aşağıdakı cədvəldə müştərilərə verilmiş kreditlərin 31 dekabr 2016-cı il tarixinə olan kredit keyfiyyəti təqdim olunur:

	Ümumi kreditlər AZN'000	Dəyərsizləşmə ə üzrə ehtiyat AZN'000	Xalis kreditlər AZN'000	Ümumi kreditlər üçün dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat, %
Korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər				
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cari kreditlər	22,808	107	22,701	0.47
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər				
- vaxtı 30 gündən az keçmiş	14	-	14	-
- vaxtı 30-89 gün keçmiş	158	27	131	17.09
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər	172	27	145	15.70
Dəyərsizləşmiş kreditlər				
- vaxtı keçməmiş	511	-	511	-
- vaxtı 180-360 gün keçmiş	7,266	370	6,896	5.09
- vaxtı 360 gündən çox keçmiş	25	20	5	80.00
Cəmi dəyərsizləşmiş kreditlər	7,802	390	7,412	5.00
Cəmi korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər	30,782	524	30,258	1.70
Fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər				
İpoteka kreditləri				
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cari kreditlər	62,771	331	62,440	0.53
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər				
- vaxtı 30 gündən az keçmiş	1,611	79	1,532	4.90
- vaxtı 30-89 gün keçmiş	1,106	99	1,007	8.95
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər	2,717	178	2,539	6.55
Dəyərsizləşmiş kreditlər				
- vaxtı 90-179 gün keçmiş	65	-	65	-
Cəmi dəyərsizləşmiş kreditlər	65	-	65	-
Cəmi ipoteka kreditləri	65,553	509	65,044	0.78
Sahibkarlara verilmiş kreditlər				
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cari kreditlər	8,773	329	8,444	3.75
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər				
- vaxtı 30 gündən az keçmiş	613	153	460	24.96
- vaxtı 30-89 gün keçmiş	784	417	367	53.19
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər	1,397	570	827	40.80
Dəyərsizləşmiş kreditlər				
- vaxtı 90-179 gün keçmiş	1,260	1,021	239	81.03
- vaxtı 180-360 gün keçmiş	5,386	4,403	983	81.75
- vaxtı 360 gündən çox keçmiş	7,336	6,030	1,306	82.20
Cəmi dəyərsizləşmiş kreditlər	13,982	11,454	2,528	81.92
Cəmi sahibkarlara verilmiş kreditlər	24,152	12,353	11,799	51.15

	Ümumi kreditlər AZN'000	Dəyərsizləşmə ə üzrə ehtiyat AZN'000	Xalis kreditlər AZN'000	Ümumi kreditlər üçün dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat, %
İstehlak kreditləri				
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cari kreditlər	10,188	100	10,088	0.98
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər				
- vaxtı 30 gündən az keçmiş	655	65	590	9.92
- vaxtı 30-89 gün keçmiş	261	96	165	36.78
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər	916	161	755	17.58
Dəyərsizləşmiş kreditlər				
- vaxtı keçməmiş	224	30	194	13.39
- vaxtı 90-179 gün keçmiş	461	319	142	69.20
- vaxtı 180-360 gün keçmiş	1,701	1,297	404	76.25
- vaxtı 360 gündən çox keçmiş	2,424	1,805	619	74.46
Cəmi dəyərsizləşmiş kreditlər	4,810	3,451	1,359	71.75
Cəmi istehlak kreditləri	15,914	3,712	12,202	23.33
Avtomobil kreditləri				
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cari kreditlər	2,875	23	2,852	0.80
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər				
- vaxtı 30 gündən az keçmiş	915	45	870	4.92
- vaxtı 30-89 gün keçmiş	804	115	689	14.30
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər	1,719	160	1,559	9.31
Dəyərsizləşmiş kreditlər				
- vaxtı 90-179 gün keçmiş	274	138	136	50.36
- vaxtı 180-360 gün keçmiş	121	101	20	83.47
- vaxtı 360 gündən çox keçmiş	893	745	148	83.43
Cəmi dəyərsizləşmiş kreditlər	1,288	984	304	76.40
Cəmi avtomobil kreditləri	5,882	1,167	4,715	19.84
Kredit kartları				
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cari kreditlər	961	-	961	-
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər				
- vaxtı 30-89 gün keçmiş	9	3	6	33.33
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər	9	3	6	33.33
Cəmi kredit kartları	970	3	967	0.31

	Ümumi kreditlər AZN'000	Dəyərsizləşmə ə üzrə ehtiyat AZN'000	Xalis kreditlər AZN'000	Ümumi kreditlər üçün dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat, %
Fərdi müştərilərə verilmiş sair kreditlər				
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cari kreditlər	463	16	447	3.46
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər				
- vaxtı 30 gündən az keçmiş	145	28	117	19.31
- vaxtı 30-89 gün keçmiş	2,982	802	2,180	26.89
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər	3,127	830	2,297	26.54
Dəyərsizləşmiş kreditlər				
- vaxtı 90-179 gün keçmiş	86	41	45	47.67
- vaxtı 180-360 gün keçmiş	88	73	15	82.95
- vaxtı 360 gündən çox keçmiş	500	417	83	83.40
Cəmi dəyərsizləşmiş kreditlər	674	531	143	78.78
Cəmi fərdi müştərilərə verilmiş sair kreditlər	4,264	1,377	2,887	32.29
Cəmi fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər	116,735	19,121	97,614	16.38
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	147,517	19,645	127,872	13.32

Aşağıdakı cədvəldə müştərilərə verilmiş kreditlərin 31 dekabr 2016-cı il tarixinə olan kredit keyfiyyəti haqqında məlumatların xülasəsi təqdim olunur:

	Ümumi kreditlər AZN'000	Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat AZN'000	Xalis kreditlər AZN'000	Ümumi kreditlər üçün dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat, %
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cari kreditlər	108,839	906	107,933	0.83
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər				
- vaxtı 30 gündən az keçmiş	3,953	370	3,583	9.36
- vaxtı 30-89 gün keçmiş	6,104	1,559	4,545	25.54
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər	10,057	1,929	8,128	19.18
Dəyərsizləşmiş kreditlər				
- vaxtı keçməmiş	735	30	705	4.08
- vaxtı 90-179 gün keçmiş	2,146	1,519	627	70.78
- vaxtı 180-360 gün keçmiş	14,562	6,244	8,318	42.88
- vaxtı 360 gündən çox keçmiş	11,178	9,017	2,161	80.67
Cəmi dəyərsizləşmiş kreditlər	28,621	16,810	11,811	58.73
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	147,517	19,645	127,872	13.32

31 dekabr 2017-ci il tarixinə kredit portfelində əks halda vaxtı keçmiş və ya dəyərsizləşmiş, müvafiq olaraq 2,931 min AZN və 9,101 min AZN məbləğində (2016: 1,016 min AZN və 9,155 min AZN) korporativ və fərdi müştərilərə verilmiş kreditlərə yenidən baxılmışdır. Belə restrukturizasiya fəaliyyətində məqsəd müştəri ilə əlaqələri idarə etmək və kreditlərin geri qaytarılma imkanlarını maksimallaşdırmaqdan ibarətdir. Borcalan yenidən baxılmış şərtlərə riayət edə bildikdə, yuxarıda göstərilən cədvəldə fərdi dəyərsizləşmə əlamətləri olmayan aktivlər sinfinə yenidən baxılmış kreditlər daxil edilir.

31 dekabr 2017-ci il tarixinə 437 min AZN məbləğində hesablanmış vaxtı keçmiş faiz cəmi 7,149 min AZN ümumi məbləğində dəyərsizləşmə əlamətləri olan fərdi əhəmiyyətli kreditlərə daxil edilmişdir (2016: 491 min AZN məbləğində hesablanmış vaxtı keçmiş faizə malik 39,602 min AZN).

(b) Kredit dəyərsizləşməsinin qiymətləndirilməsi üzrə başlıca ehtimallar və mülahizələr

Kreditlər, ilk dəfə uçota alındıqdan sonra baş vermiş və kreditlə bağlı təxmin edilən pul vəsaitlərinin hərəkətinə etibarlı qaydada ölçülə bilən təsir göstərən bir və ya bir neçə hadisə nəticəsində dəyərsizləşir. Fərdi dəyərsizləşmə əlamətləri olmayan kreditlər üzrə onlara birbaşa aid edilə bilən dəyərsizləşmənin obyektiv sübutları yoxdur.

Rəhbərlik müştərilərə verilmiş iri kreditlər üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatının müəyyənləşdirilməsində aşağıdakı əsas amilləri tətbiq edir:

- kredit müqaviləsində nəzərdə tutulan ödənişlərin gecikdirilməsi;
- borcalanın maliyyə vəziyyətində ciddi çətinliklər;
- biznes mühitinin pisləşməsi, borcalanın bazarında mənfi dəyişikliklərin baş verməsi.

Dəyərsizləşmə əlamətləri olan iri kreditlər üzrə dəyərsizləşməni Bank hər bir krediti yoxlayaraq və onunla bağlı gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini təxmin edərək müəyyən edir. Gələcək pul vəsaitlərinin hesablanması bir neçə amillə şərtlənir, məsələn, təqdim edilmiş girovun təxmini dəyəri və girovun satılmasından vəsaitlərin 12 aydan 36 ayadək olan müddətə gecikdirilməsi. Bundan sonra, kredit üzrə ilkin effektiv faiz dərəcəsinə bərabər olan güzəşt dərəcəsindən istifadə edərək Bank həmin pul vəsaitlərinin hərəkətinin xalis cari dəyərini hesablayaraq kredit üzrə yaradılmalı ehtiyatın lazımi məbləğini müəyyən edir.

Ayrılıqda böyük əhəmiyyət kəsb etməyən, dəyərsizləşmə əlamətləri olan kredit portfelinin qalan hissəsi və dəyərsizləşmə əlamətləri olmayan kreditlər üzrə Bank, hər bir kredit portfeli üzrə son 24 ay ərzində üzləşdiyi itkilərə əsaslanaraq ümumi ehtiyatın məbləğini müəyyən edir. Bu ümumi ehtiyat Bankın portfeldəki hesabat tarixinə mövcud olan, lakin konkret olaraq müəyyən edilməmiş itkilərin ehtimalını əks edir. Ümumi ehtiyatın hesablanmasında istifadə olunan əsas ehtimallar və fərziyyələr itkilərin gözlənilən yaranması müddətinə və keçmiş hesabat dövrlərində yaranmış itkilərin gələcək dövrlərdə davam edəcəklərinin ehtimalına aiddir.

Sözgedən ehtimallarda dəyişikliklərin baş verməsi kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyata təsir göstərə bilər. Məsələn, təxmin edilən pul vəsaitlərinin hərəkətinin xalis cari dəyəri bir faiz həcmində fərqli olsa, 31 dekabr 2017-ci il tarixinə müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə ehtiyat 1,422 min AZN az/çox (2016: 1,279 min AZN az/çox) olardı.

(c) Girovun və sair kredit təminatlarının təhlili

Müştərilərə verilmiş kreditlər fərdi şəkildə qiymətləndirilir. Korporativ müştərinin ümumi kredit qabiliyyəti ona verilmiş kreditin keyfiyyətinin ən münasib göstəricisidir. Bununla belə, girov əlavə təhlükəsizliyi təmin edir və Bank korporativ borcalanlardan girovu təmin etməyi xahiş edir.

Aşağıdakı cədvəl dəyərsizləşmə çıxılmaqla, korporativ müştərilərə verilmiş kreditləri təmin edən girov və sair kredit təminatı haqqında məlumatı girovun növləri üzrə əks etdirir:

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Fərdi dəyərsizləşmə əlaməti olmayan kreditlər		
Daşınmaz əmlak	16,312	13,774
Pul vəsaitləri və depozitlər	9,783	5,746
Avadanlıqlar	2,731	506
Girovsuz və ya sair kredit təminatı	7,483	2,675
Fərdi dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cəmi kreditlər	36,309	22,701
Vaxtı keçmiş və ya dəyərsizləşmiş kreditlər		
Daşınmaz əmlak	4,968	1,512
Pul vəsaitləri və depozitlər	218	-
Avadanlıqlar	52	-
Girovsuz və ya sair kredit təminatı	-	6,045
Cəmi vaxtı keçmiş və ya dəyərsizləşmiş kreditlər	5,238	7,557
Korporativ müştərilərə verilmiş cəmi kreditlər	41,547	30,258

Aşağıdakı cədvəl dəyərsizləşmə çıxılmaqla, ipoteka kreditlərini təmin edən daşınmaz əmlak haqqında məlumatı əks etdirir:

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Fərdi dəyərsizləşmə əlaməti olmayan kreditlər	71,895	62,440
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər	1,609	2,539
Dəyərsizləşmiş kreditlər	279	65
Cəmi ipoteka kreditləri	73,783	65,044

İpoteka kreditləri daşınmaz əmlakla təmin olunur. Bankın siyasəti maksimum 70% dəyərində girovun dəyərə olan nisbəti ilə ipoteka kreditləri verməkdən ibarətdir.

Aşağıdakı cədvəl dəyərsizləşmə çıxılmaqla, sahibkarlara verilmiş kreditləri təmin edən girov və sair kredit təminatı haqqında məlumatı girovun növləri üzrə əks etdirir:

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Fərdi dəyərsizləşmə əlaməti olmayan kreditlər		
Daşınmaz əmlak	5,624	7,627
Avadanlıqlar	127	111
Girovsuz və ya sair kredit təminatı	2,108	706
Cəmi fərdi dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cəmi kreditlər	7,859	8,444
Vaxtı keçmiş və ya dəyərsizləşmiş kreditlər		
Daşınmaz əmlak	1,062	948
Girovsuz və ya sair kredit təminatı	1,397	2,407
Cəmi vaxtı keçmiş və ya dəyərsizləşmiş kreditlər	2,459	3,355
Cəmi sahibkarlara verilmiş kreditlər	10,318	11,799

Aşağıdakı cədvəl dəyərsizləşmə çıxılmaqla, istehlak kreditlərini təmin edən girov və sair kredit təminatı haqqında məlumatı girovun növləri üzrə əks etdirir:

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Fərdi dəyərsizləşmə əlaməti olmayan kreditlər		
Daşınmaz əmlak	5,888	3,841
Pul vəsaitləri və depozitlər	1,022	3,674
Qiymətli metallar	323	5
Avadanlıqlar	26	69
Girovsuz və ya sair kredit təminatı	2,647	2,499
Cəmi fərdi dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cəmi kreditlər	9,906	10,088
Vaxtı keçmiş və ya dəyərsizləşmiş kreditlər		
Daşınmaz əmlak	1,341	1,236
Pul vəsaitləri və depozitlər	328	46
Avadanlıqlar	7	4
Girovsuz və ya sair kredit təminatı	626	828
Cəmi vaxtı keçmiş və ya dəyərsizləşmiş kreditlər	2,302	2,114
Cəmi istehlak kreditləri	12,108	12,202

Aşağıdakı cədvəl dəyərsizləşmə çıxılmaqla, kredit kartlarını təmin edən girov və sair kredit təminatı haqqında məlumatı girovun növləri üzrə əks etdirir:

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Fərdi dəyərsizləşmə əlaməti olmayan kreditlər		
Pul vəsaitləri və depozitlər	91	228
Daşınmaz əmlak	10	9
Girovsuz və ya sair kredit təminatı	185	724
Cəmi fərdi dəyərsizləşmə əlaməti olmayan cəmi kreditlər	286	961
Vaxtı keçmiş və ya dəyərsizləşmiş kreditlər		
Pul vəsaitləri və depozitlər	74	-
Pul vəsaitləri və depozitlər	43	6
Pul vəsaitləri və depozitlər	117	6
Pul vəsaitləri və depozitlər	403	967

Yuxarıdakı cədvəllərdə həddən artıq girovla təmin olma istisna edilir.

Avtomobil kreditləri əsasən maşınlarla təmin edilir. Bankın siyasəti maksimum 50% dəyərində girovun dəyərə olan nisbəti ilə avtomobil kreditləri verməkdən ibarətdir. Fərdi müştərilərə verilmiş sair kreditlər ev təmiri, tikinti üçün verilmiş kreditlərdən ibarətdir və daşınmaz əmlakla təmin edilir.

Girovun ədalətli dəyəri kreditin başlandıqı tarixdə qiymətləndirilmişdir və bu dəyər Bankın bütün kreditləri üzrə sonrakı dəyişikliklər üçün yenilənməmişdir. Girovun qiymətləndirilməsi haqqında məlumat, əgər varsa, bu qiymətin nə zaman qoyulmasından asılıdır.

Girovun çoxsaylı növləri tərəfindən təmin olunan kreditlər üçün, dəyərsizləşmə üzrə qiymətləndirilməyə ən uyğun olan girov açıqlanmışdır. Kiçik və orta müəssisə borcalanlarının səhmdarları kimi fiziki şəxslərdən alınmış zəmanətlər dəyərsizləşmə üzrə qiymətləndirmə məqsədləri üçün nəzərdə tutulmamışdır. Müvafiq olaraq, bu cür kreditlər və qismən təmin olunmuş kredit risklərinin təmin olunmamış hissələri girovsuz və sair kredit təminatı kreditlər olaraq təqdim edilir.

Vaxtı keçməmiş və ya dəyərsizləşməmiş kreditlərin bərpa oluna bilmə xüsusiyyəti, əsasən, girovun dəyərindən daha çox borcalanın krediti ödəmə qabiliyyətindən asılıdır və Bank hər hesabat tarixində girovun qiymətləndirilməsini mütləq şəkildə yeniləyir.

Müəyyən ipoteka kreditləri üçün Bank əmlakın dəyərlərində təqribi dəyişiklikləri nəzərə alaraq kreditin başlanğıcında əldə edilmiş girovun qiymətləndirilmiş dəyərlərini cari dəyərlərə yeniləyir. Sair ipoteka kreditləri üçün girovun ədalətli dəyəri kreditin başlandıqı tarixdə qiymətləndirilmişdir və hesabat tarixindən sonrakı dəyişikliklər üçün yenilənməmişdir.

Balansa alınmış girovlar

31 dekabr 2017-ci il tarixində tamamlanan il ərzində Bank müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə girovları əldə etməklə heç bir aktivini balansına almamışdır (2016: sıfır).

(d) Kredit portfelinin sənaye və coğrafi təhlili

Korporativ və fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər əsasən Azərbaycan Respublikasında yerləşən və iqtisadiyyatın aşağıdakı sahələrində fəaliyyət göstərən müştərilərə verilmişdir:

	2017	2016
	AZN'000	AZN'000
Korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər		
- ticarət və xidmətlər	15,056	22,706
- tikinti	3,761	2,868
- kənd təsərrüfatı	129	3,181
- nəqliyyat və rabitə	30	543
- səhiyyə	11	240
- sair	22,703	1,244
Fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər	115,994	116,735
Müştərilərə verilmiş ümumi kreditlər	157,684	147,517
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(15,437)	(19,645)
Müştərilərə verilmiş xalis kreditlər	142,247	127,872

(e) Əhəmiyyətli kreditlər

31 dekabr 2017-ci il tarixinə Bankın, kredit qalığı kapitalının 10%-dən çox hissəsini təşkil edən bir borcalanı (2016: bir) olmuşdur. Bu qalıqların 31 dekabr 2017-ci il tarixinə ümumi dəyəri 5,506 min AZN (2016: 5,746 min AZN) təşkil etmişdir.

(f) Kreditin ödəniş müddəti

Kredit portfelinin ödəniş müddəti haqqında məlumat Qeyd 22-də təqdim olunur. Həmin məlumatda hesabat tarixindən kreditlərin müqavilə üzrə ödəniş tarixinədək qalmış müddətlər əks olunur. Bankın verdiyi kreditlərin qısamüddətli xarakterini nəzərə alaraq, ödəniş müddətləri başa çatdıqda əksər kreditlərin müddətinin uzadılacağı ehtimal olunur. Müvafiq olaraq, kredit portfelinin real ödəniş müddəti müqavilələrdə əks etdirilən müddətlərdən əhəmiyyətli dərəcədə uzun ola bilər.

15 İntestisiya mülkiyyəti

İntestisiya mülkiyyəti Bankın 4 mərtəbəli, 2046 kv.m ümumi sahəyə malik Baş ofisindən ibarətdir. Əmlakın 1510 kv.m ümumi sahəyə malik 3 mərtəbəsi icarəyə verilir. Bank icarə gəlirləri toplamaq üçün icarə müqavilələri əsasında qeyd edilən mülkiyyəti icarəyə vermək məqsədilə investisiya mülkiyyətinə köçürmüşdür

Aşağıdakı cədvəldə dövrün əvvəlinə və sonuna investisiya mülkiyyətinin balans dəyərinin üzləşdirilməsi təqdim olunur:

	İntestisiya mülkiyyəti AZN'000
İlkin dəyər	
1 yanvar 2016-cı il tarixinə qalıq	-
Bina, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərdən köçürmə	13,867
31 dekabr 2016-cı il tarixinə qalıq	13,867
Amortizasiya	
1 yanvar 2016-cı il tarixinə qalıq	-
Bina, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərdən köçürmə	(105)
Amortizasiya xərcləri	(181)
31 dekabr 2016-cı il tarixinə qalıq	(286)
Balans dəyəri	
31 dekabr 2016-cı il tarixinə	13,581
İlkin dəyər	
1 yanvar 2017-ci il tarixinə qalıq	13,867
Əlavələr	189
31 dekabr 2017-ci il tarixinə qalıq	14,056
Amortizasiya	
1 yanvar 2017-ci il tarixinə qalıq	(286)
Amortizasiya xərcləri	(196)
31 dekabr 2017-ci il tarixinə qalıq	(482)
Balans dəyəri	
31 dekabr 2017-ci il tarixinə	13,574

31 dekabr 2017-ci il tarixinə investisiya mülkiyyəti ilkin dəyərində qeydə alınmışdır. Rəhbərlik hesab edir ki, investisiya mülkiyyətinin 31 dekabr 2017-ci il tarixinə ədalətli dəyəri onun ilkin dəyərinə təqribən uyğun olmuşdur.

İntestisiya mülkiyyətindən yaranan icarə gəlirləri və birbaşa əməliyyat xərcləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
İcarə gəlirləri	261	214
Əmlakın icarəsindən yaranan xərclər	(52)	(44)
İntestisiya mülkiyyətindən xalis gəlir	209	170

16 Bina, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər

AZN'000	Binalar və torpaq	Kompüterlər və rabitə avadanlıqları	Mebel və avadanlıqlar	Nəqliyyat vasitələri	Cəmi bina və avadanlıqlar	Program təminatı	Cəmi bina, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər
İlkin dəyər							
1 yanvar 2017-ci il tarixinə qalıq	33,163	871	3,769	1,388	39,191	390	39,581
Əlavələr	17,560	62	258	34	17,914	93	18,007
Silinmələr	-	(17)	(70)	-	(87)	-	(87)
31 dekabr 2017-ci tarixinə qalıq	50,723	916	3,957	1,422	57,018	483	57,501
Köhnəlmə və amortizasiya							
1 yanvar 2017-ci il tarixinə qalıq	(1,184)	(790)	(1,584)	(654)	(4,212)	(124)	(4,336)
İl üzrə köhnəlmə və amortizasiya	(485)	(82)	(439)	(177)	(1,183)	(44)	(1,227)
Silinmələr	-	16	65	-	81	-	81
31 dekabr 2017-ci tarixinə qalıq	(1,669)	(856)	(1,958)	(831)	(5,314)	(168)	(5,482)
Balans dəyəri							
31 dekabr 2017-ci il tarixinə	49,054	60	1,999	591	51,704	315	52,019

AZN'000	Binalar	Kompüterlər və rabitə avadanlıqları	Mebel və avadanlıqlar	Nəqliyyat vasitələri	Cəmi bina və avadanlıqlar	Proqram təminatı	Cəmi bina, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər
İlkin dəyər							
1 yanvar 2016-cı il tarixinə qalıq	47,030	802	2,729	1,481	52,042	292	52,334
Əlavələr	-	69	1,043	309	1,421	98	1,519
Silinmələr	-	-	(3)	(402)	(405)	-	(405)
İnvestisiya mülkiyyətinə köçürmə	(13,867)	-	-	-	(13,867)	-	(13,867)
31 dekabr 2016-cı tarixinə qalıq	33,163	871	3,769	1,388	39,191	390	39,581
Köhnəlmə və amortizasiya							
1 yanvar 2016-cı il tarixinə qalıq	(806)	(584)	(1,148)	(786)	(3,324)	(87)	(3,411)
İl üzrə köhnəlmə və amortizasiya	(483)	(206)	(438)	(150)	(1,277)	(37)	(1,314)
Silinmələr	-	-	2	282	284	-	284
İnvestisiya mülkiyyətinə köçürmə	105	-	-	-	105	-	105
31 dekabr 2016-cı tarixinə qalıq	(1,184)	(790)	(1,584)	(654)	(4,212)	(124)	(4,336)
Balans dəyəri							
31 dekabr 2016-cı il tarixinə	31,979	81	2,185	734	34,979	266	35,245
1 yanvar 2016-cı il tarixinə	46,224	218	1,581	695	48,178	205	48,293

31 dekabr 2017 və 2016-cı il tarixlərinə müvafiq olaraq 1,519 min AZN və 2,146 min AZN məbləğində tam amortizasiya olunmuş aktivlər bina və avadanlıqlara daxil edilmişdir.

Banka məxsus olan binalar və torpaq ilkin dəyərində tanınır.

17 Sair aktivlər

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Ödəniş sistemlərindən alınacaq məbləğlər	779	610
Kredit və debet kartları üzrə debitor borcları	131	170
Sair debitor borcları	25	10
Cəmi sair maliyyə aktivləri	935	790
Qabaqcadan ödənilmiş xərclər	427	44
Bina və avadanlıq üzrə qabaqcadan ödənişlər	121	601
Təxirə salınmış xərclər	57	80
Vergi orqanlarına ödənilmiş avanslar	-	338
Sair	104	54
Cəmi sair qeyri-maliyyə aktivləri	709	1,117
	1,644	1,907

31 dekabr 2017 və 2016-cı il tarixlərinə Bankın vaxtı keçmiş sair aktivləri olmamışdır.

18 Bank depozitləri və hesabları

Bank depozitləri və hesabları bankların müddətli yerləşdirmələrindən ibarətdir.

31 dekabr 2017-ci il tarixinə Bank bir bankla (2016: iki bank) kapitalın 10%-dən çox olan qalıqlara malik olmuşdur. 31 dekabr 2017-ci il tarixinə bu qalığın ümumi dəyəri 5,528 min AZN (2016: 5,756 min AZN) təşkil etmişdir.

19 Müştərilərin cari hesabları və depozitləri

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Cari hesablar və tələb depozitləri		
- Fərdi müştərilər	23,036	5,876
- Korporativ müştərilər	11,822	1,726
Müddətli depozitlər		
- Fərdi müştərilər	55,501	58,973
- Korporativ müştərilər	8,795	14,364
	99,154	80,939

Bankın 31 dekabr 2017-ci il tarixinə qalığı Bankın kapitalının 10%-dən çox olan 1 müştərisi (2016: 4 müştəri) vardır. 31 dekabr 2017-ci il tarixinə bu qalıqların ümumi dəyəri 13,998 min AZN (2016: 21,946 min AZN) təşkil edir.

31 dekabr 2017-ci il tarixinə Bank tərəfindən verilmiş kreditlər və uçota alınmamış kredit alətləri üzrə təminat kimi xidmət edən müştəri depozitləri 12,116 min AZN (2016: 9,694 min AZN) təşkil edir.

20 Sair borc öhdəlikləri və subordinasiya borc öhdəlikləri

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Subordinasiya borc öhdəlikləri	-	15,122
Sair borc öhdəlikləri		
Azərbaycan Respublikasının İpoteka Fondu	69,630	65,095
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı	26,198	30,930
Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu	10,206	-
Sair	2,482	4,377
Cəmi sair borc öhdəlikləri	108,516	100,402
	108,516	115,524

31 dekabr 2017-ci il tarixinə sair borc öhdəlikləri maliyyə təşkilatlarından götürülmüş, ödəniş tarixi 2018-2047-ci illərdə olan və 1-8% illik faiz dərəcəsinə malik kreditlərdən ibarətdir.

Maliyyələşdirmə fəaliyyətlərindən yaranan öhdəliklərin və pul vəsaitlərinin dəyişməsinin üzvləşdirilməsi

AZN 000	Sair borc öhdəlikləri	Subordinasiya borc öhdəlikləri	Cəmi
1 yanvar 2016-cı il tarixində qalıq	37,849	-	37,849
Maliyyələşdirmə üzrə pul axımları ilə bağlı dəyişikliklər			
Sair borc öhdəliklərinin əldə edilməsi	4,532	-	4,532
Sair borc öhdəliklərinin ödənilməsi	(4,166)	-	(4,166)
Subordinasiya borc öhdəliklərinin əldə edilməsi	-	13,982	13,982
Subordinasiya borc öhdəliklərinin ödənilməsi	-	-	-
Maliyyələşdirmə üzrə pul axımları ilə bağlı cəmi dəyişikliklər	38,215	13,982	52,197
Valyuta mübadiləsi məzənnələrindəki dəyişikliklərin təsiri	-	1,069	1,069
Digər dəyişikliklər			
Faiz xərcləri	2,809	1,149	3,958
Ödənilmiş faiz	(2,704)	(1,078)	(3,782)
Alınmış kreditlər	62,082	-	62,082
1 yanvar 2017-ci il tarixində qalıq	100,402	15,122	115,524
Maliyyələşdirmə üzrə pul axımları ilə bağlı dəyişikliklər			
Sair borc öhdəliklərinin əldə edilməsi	22,955	-	22,955
Sair borc öhdəliklərinin ödənilməsi	(14,880)	-	(14,880)
Maliyyələşdirmə üzrə pul axımları ilə bağlı cəmi dəyişikliklər	8,075	-	8,075
Valyuta mübadiləsi məzənnələrindəki dəyişikliklərin təsiri	-	(601)	(601)
Digər dəyişikliklər			
Faiz xərcləri	3,162	1,204	4,366
Ödənilmiş faiz	(3,123)	(1,275)	(4,398)
Nizamnamə kapitalına çevrilmiş subordinasiya borcu	-	(14,450)	(14,442)
31 dekabr 2017-ci il tarixində qalıq	108,516	-	108,516

21 Nizamnamə kapitalı

Buraxılmış və dövriyyədə olan nizamnamə kapitalı 66,450 (31 dekabr 2016: 52,000) adi səhmdən ibarətdir. Hər bir səhmin nominal dəyəri 1,000 AZN təşkil edir. 2017-ci ildə 14,450 səhm (2017: sıfır) subordinasiya borc öhdəliklərinin çevrilməsi kimi buraxılmışdır.

Adi səhmdarların elan edilən dividendləri almaq və Bankın illik və ümumi yığıncaqlarında hər bir səhmə görə bir səs vermək hüququ vardır.

22 Risklərin idarə edilməsi, korporativ idarəçilik və daxili nəzarət

Risklərin idarə edilməsi bank işinin əsasını təşkil edir və Bank əməliyyatlarının əsas elementidir. Bankın üzləşdiyi əsas risklər bazar riski, kredit riski və likvidlik riski ilə bağlıdır.

(a) Korporativ idarəçilik sistemi

Bank Azərbaycan Respublikasının qanunları əsasında açıq səhmdar cəmiyyəti kimi təsis olunmuşdur. Bankın ali idarəedici orqanı illik və ya fəvqəladə iclasları çağırılan Səhmdarların ümumi yığıncağıdır. Səhmdarların ümumi yığıncağı Bankın əməliyyatları barədə strateji qərarlar verir.

Səhmdarların ümumi yığıncağı Müşahidə Şurasını seçir. Müşahidə Şurası Bankın əməliyyatlarına ümumi rəhbərlik səlahiyyətlərinə malikdir.

Azərbaycan qanunvericiliyi və Şirkətin nizamnaməsi müstəsna olaraq, Səhmdarların ümumi yığıncağı və Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq olunan qərarlar siyahısını müəyyən edir.

31 dekabr 2017-ci il tarixinə Müşahidə Şurasına aşağıdakı şəxslər daxildir:

Rza Sadiq – Müşahidə Şurasının Sədri

Alış Tağıyev – Müşahidə Şurasının üzvü

Samir Qocayev – Müşahidə Şurasının üzvü

31 dekabr 2017-ci il tarixində tamamlanan il ərzində Müşahidə Şurasının tərkibində aşağıdakı dəyişikliklər baş vermişdir:

Asim Salamovun Müşahidə Şurasının üzvlüyündən istefası 27 yanvar 2017

Samir Qocayevin Müşahidə Şurasının üzvü təyin edilməsi 27 yanvar 2017

Bankın ümumi fəaliyyətləri Bankın kollektiv icraedici orqanı tərəfindən idarə olunur. Səhmdarların ümumi yığıncağı İdarə Heyətini seçir. Bankın icraedici orqanı Səhmdarların ümumi yığıncağının və Bankın Müşahidə Şurasının verdiyi qərarların icrasına görə məsuliyyət daşıyır. Bankın icraedici orqanı Bankın Müşahidə Şurasına və Səhmdarların ümumi yığıncağına hesabat verir.

31 dekabr 2017-ci il tarixinə İdarə Heyətinə aşağıdakı şəxslər daxildir:

Emil Rzayev - İdarə Heyətinin Sədri

Rüfət Abbasov - İdarə Heyətinin Sədr Müavini

Vüsal Şahverdiyev - İdarə Heyətinin üzvü

31 dekabr 2017-ci il tarixində tamamlanan il ərzində İdarə Heyətinin tərkibində aşağıdakı dəyişikliklər baş vermişdir:

Samir Qocayevin İdarə Heyətinin Sədrliyindən istefası 27 yanvar 2017

Emil Rzayevin İdarə Heyətinin Sədri təyin edilməsi 27 yanvar 2017

Ergin Guliyevin İdarə Heyətinin üzvlüyündən istefası 11 noyabr 2017

Roma Əliyevin İdarə Heyətinin üzvlüyündən istefası 11 noyabr 2017

(b) Daxili nəzarət siyasətləri və prosedurları

Müşahidə Şurası və İdarə Heyəti Bankda əməliyyatların həcminə və xarakterinə uyğun olan daxili nəzarət sistemlərinin işlənilib hazırlanması, icrası və saxlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Daxili nəzarət sistemlərinin məqsədi aşağıdakıları təmin etməkdir:

- Risklərin düzgün və hərtərəfli qiymətləndirilməsi və idarə olunması
- Düzgün biznes, mühasibatlıq və maliyyə hesabatı funksiyaları, o cümlədən əməliyyatların düzgün təsdiqi, emalı və qeydə alınması
- Mühasibatlıq qeydlərinin, rəhbərlik məlumatının, normativ hesabatların tamlığı, dəqiqliyi və vaxtında hazırlanması
- İT sistemlərinin etibarlılığı, məlumatlar və sistemlərin bütövlüyü və mühafizəsi
- Saxtakar və ya qeyri-qanuni hərəkətlərin, o cümlədən aktivlərin mənimsənilməsinin aradan qaldırılması
- Qanun və qaydaların tələblərinə uyğunluq.

Rəhbərlik risklərin aşkarlanması və qiymətləndirilməsi, nəzarət sistemlərinin yaradılması və onların səmərəliliyinin yoxlanılmasına görə məsuliyyət daşıyır. Rəhbərlik Bankın daxili nəzarət sistemlərinin səmərəliliyinə nəzarət edir və mütəmadi olaraq əlavə nəzarət sistemləri tətbiq edir, yaxud zəruri hesab olunduqda, mövcud nəzarət sistemlərinə düzəlişlər edir.

Bank, səmərəli əməliyyatları və müvafiq hüquqi və normativ tələblərlə uyğunluğu, o cümlədən aşağıdakıları təmin etmək məqsədilə standartlar, siyasətlər və prosedurlar sistemi işləyib hazırlanmışdır:

- vəzifələrin düzgün bölünməsi, o cümlədən əməliyyatların müstəqil təsdiqi tələbləri
- əməliyyatların qeydə alınması, üzləşdirilməsi və onlara nəzarət tələbləri;
- normativ və digər hüquqi tələblərə uyğunluq
- nəzarət sistemləri və prosedurların sənədləşdirilməsi
- qarşıya çıxan əməliyyat risklərinin mütəmadi qiymətləndirilməsi, müəyyən edilmiş riskləri aradan qaldırmaq üçün nəzarət sistemləri və prosedurlarının adekvatlıq tələbləri
- əməliyyat zərərləri üzrə hesabat tələbləri və təklif olunan bərpa planı
- şərtlik planlarının işlənilib hazırlanması
- təlim və peşəkar inkişaf
- etika və biznes standartları və
- risklərin azaldılması, o cümlədən səmərəli olduqda, sığorta.

Ölçüsündən və mürəkkəbliyindən asılı olaraq, əməliyyatların təsdiqi üçün tələblər iyerarxiyası mövcuddur. Əməliyyatların böyük bir hissəsi avtomatlaşdırılmışdır və Bank avtomatlaşdırılmış nəzarət sistemindən istifadə edir.

Daxili audit xidmətinin əsas funksiyalarına daxildir:

- bütövlükdə daxili nəzarət sisteminin auditü və səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi, əsas rəhbərlik strukturlarının qərarlarının icrası
- Bank risklərinin və kredit təşkilatında daxili sənədlərlə tənzimlənən risklərin idarə edilməsi prosedurlarının qiymətləndirilmə metodologiyasının səmərəliliyinin auditü (bank əməliyyatları və transaksiyaları üçün, bank risklərinin iradə olunması metodları, proqramlar, qaydalar və prosedurlar)
- Avtomatlaşdırılmış informasiya sistemləri üzərindən daxili nəzarət sisteminin etibarlılığının auditü

- Mühasibatlıq və hesabat funksiyasının ədalətliliyi, tamlığı və vaxtında icrasının, maliyyə məlumatının toplanması və təqdim olunmasının etibarlılığının (o cümlədən, etibarlılığı, tamlığı və obyektivliyi) auditori və sınaqdan keçirilməsi
- Kredit təşkilatının əmlakının təhlükəsiz saxlanmasına tətbiq oluna bilən üsulların auditori
- İqtisadi əsaslılığın, əməliyyatların və digər sövdələşmələrin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi
- Daxili nəzarət prosesləri və prosedurlarının auditori
- Daxili nəzarət xidməti və risklərin idarə olunması xidmətinin auditori.

Bankın standartlarına uyğunluq Daxili Audit tərəfindən həyata keçirilən mütəmadi yoxlamalar proqramı ilə dəstəklənir. Daxili Audit funksiyası rəhbərlikdən ayrılır və birbaşa Audit Komitəsinə və Müşahidə Şurasına hesabat verir. Daxili Audit yoxlamalarının nəticələri müvafiq biznes prosesi menecerləri ilə müzakirə olunur, yekunlar isə Audit Komitəsinə və Müşahidə Şurasına və Bankın yuxarı səviyyəli rəhbərliyinə təqdim olunur.

Bankın daxili nəzarət sistemi aşağıdakı şəxslərdən ibarətdir:

- Müşahidə Şurası və onun komitələri,
- Baş icraedici direktor və İdarə Heyəti
- Baş mühasib
- Risklərin idarə edilməsi funksiyası
- Təhlükəsizlik funksiyası, o cümlədən İT-təhlükəsizlik
- İnsan resursları funksiyası
- Daxili audit xidməti
- Müəyyən edilmiş standartlar, siyasətlər və prosedurlara uyğunluq üzrə məsul olan digər əməkdaşlar, bölmə və funksiyalar, o cümlədən:
 - Filialların və biznes bölmələrinin rəhbərləri
 - Biznes proseslərinin menecerləri
 - Çirkli pulların yuyulması tələblərinə uyğunluq üzrə məsul bölmə
 - Hüquqşünas – hüquqi və normativ tələblərə uyğunluq üzrə məsul olan əməkdaş
 - Nəzarət öhdəliklərinə malik digər əməkdaşlar

Rəhbərlik hesab edir ki, Bank risklərin idarə edilməsi və daxili nəzarət sistemləri, o cümlədən daxili audit funksiyası ilə bağlı MBNP-nin tələblərinə uyğundur və risklərin idarə edilməsi və daxili nəzarət sistemləri əməliyyatların həcmi, xarakteri və mürəkkəbliyinə müvafiqdir.

(c) Risklərin idarə edilməsi siyasətləri və prosedurları

Risklərin idarə edilməsi siyasətləri Bankın qarşılaşdığı riskləri müəyyən, təhlil və idarə etmək, müvafiq risk məhdudiyətləri və nəzarətini təşkil etmək, davamlı olaraq riskin səviyyəsinə nəzarət etmək və məhdudiyətlərə əməl etmək məqsədi daşıyır. Risklərin idarə edilməsi siyasətləri və prosedurları bazar şərtlərində, təklif edilən məhsul və xidmətlərdə, inkişaf etməkdə olan ən yaxşı təcrübədə baş verən dəyişiklikləri əks etdirmək üçün mütəmadi olaraq nəzərdən keçirilir.

Müşahidə Şurası risklərin idarə edilməsi çərçivəsində nəzarətə, əsas risklərin idarə edilməsinə nəzarətə, risklərin idarə edilməsi siyasətlərinə, o cümlədən, böyük xərclərin əhəmiyyətli dərəcədə təsdiqinə görə məsuliyyət daşıyır.

İdarə Heyəti risklərin azaldılması üzrə tədbirlərin monitorinqi və həyata keçirilməsinə, Bankın yaradılmış risk parametrləri daxilində əməliyyatların keçirilməsində əminliyin təmin edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Risklərin İdarə Edilməsi Departamentinin Sədri bütövlükdə risklərin idarə edilməsi və funksiyalara əməl olunması, maliyyə və qeyri-maliyyə aktivlərinin müəyyənləşdirilməsi, ölçülməsi, idarə edilməsi

və hesabatın verilməsi üçün ümumi prinsip və metodların həyata keçirilməsinə əmin olmağa görə məsuliyyət daşıyır. O, birbaşa Prezidentə, dolayısı ilə Müşahidə Şurasına hesabat verir.

Həm portfel, həm əməliyyat səviyyəsindəki kredit, bazar və likvidlik risklərinin idarə edilməsi və nəzarəti Kredit Komitələri və Aktivlərin və öhdəliklərin İdarə Olunması Komitəsi (APİK) vasitəsilə təmin olunur. Qərarların qəbul edilməsi prosesinin səmərəliliyini və operativliyini təmin etmək məqsədi ilə Bank riskin növü və həcmindən asılı olaraq bir sıra kredit komitələri təşkil etmişdir.

Həm xarici, həm daxili risk amilləri təşkilatın bütün səviyyələrində və sahələrində müəyyən edilib idarə olunur və tənzimlənir. Risk amillərinin tam spektrinin və cari risklərin tənzimlənməsi prosedurlarının təminat səviyyəsinin müəyyən edilməsinə xüsusi diqqət yetirilir. Kredit və bazar risklərinin standart təhlili ilə yanaşı, Risklərin İdarə Olunması Departamenti əməliyyat şöbələri ilə dövrü görüşləri keçirməklə və onların ixtisas sahələri üzrə ekspert rəylərini əldə etməklə maliyyə və qeyri-maliyyə risklərin monitorinqini aparır.

(d) Bazar riski

Bazar riski maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətlərinin bazar qiymətlərində baş verən dəyişikliklər səbəbindən tərəddüd edəcəyi riskdir. Bazar riski valyuta riskindən, faiz dərəcəsi riskindən və sair qiymət risklərindən ibarətdir. Bazar riski bazar qiymətlərində və xarici valyuta məzənnələrində ümumi və spesifik xarakterli dəyişikliklərin və bazar qiymətlərinin dəyişkənlik səviyyəsində dəyişikliklərin təsirinə məruz qalan faiz dərəcələrində və səhm maliyyə alətlərində açıq mövqelərlə əlaqədar yaranır.

Bazar risklərinin idarə edilməsi müəyyən parametrlər çərçivəsində bazar risklərinin idarə edilməsi və tənzimlənməsi və eyni zamanda, gəlirliliyin risklərə nisbətinin optimallaşdırılması məqsədinə xidmət edir.

Bazar riskləri üzrə ümumi səlahiyyət İdarə Heyətinin Birinci Vitse Sədrinin sədrlik etdiyi APİK-ə aiddir. Bazar riski üzrə limitlər APİK tərəfindən Risklərin İdarə Olunması Departamentinin tövsiyələrinə əsasən təsdiq olunur.

Bank bazar riskini maliyyə alətləri ilə, faiz dərəcələrin ödəniş müddətləri ilə, valyuta mövqeləri ilə və itkilər üzrə limitlərlə münasibətdə açıq mövqe limitlərini təyin etməklə tənzimləyir. Müşahidə Şurası qeyd edilən göstəricilərin mütəmadi monitorinqini və yoxlamalarını aparır.

(i) Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski maliyyə alətinin ədalətli dəyərində və ya gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə bazar faiz dərəcələrində dəyişikliklər nəticəsində dəyişəcəyi riskidir. Bank, bazar faiz dərəcələrinin səviyyələrində dəyişikliklərin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin axını təsirinə məruz qalır. Faiz marjaları bu cür dəyişikliklərin nəticəsində yüksələ bilər, lakin, eyni zamanda, gözlənilməyən dəyişikliklər baş verdikdə azala yaxud itkilərə gətirib çıxara bilər.

Faiz dərəcələri arasında fərqlərin təhlili

Faiz dərəcəsi riski, əsasən, faiz dərəcələri arasında fərqlərə nəzarət etməklə tənzimlənir. Aşağıdakı cədvəldə əsas maliyyə alətləri üzrə faiz dərəcələri arasında fərqlər təqdim olunur:

AZN '000	1 aydan az	1-3 ay	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Vaxtı keçmiş	Faizsiz	Balans dəyəri
31 dekabr 2017								
AKTİVLƏR								
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	-	-	-	-	-	-	25,717	25,717
Banklardan alınacaq vəsaitlər	1,002	-	-	-	-	-	26,978	27,980
Satıla bilən maliyyə aktivləri	30	-	-	2,597	-	-	-	2,627
Müştərilərə verilmiş kreditlər	3,765	5,288	19,039	35,569	68,282	10,304	-	142,247
Sair maliyyə aktivləri	-	-	-	-	-	-	935	935
	4,797	5,288	19,039	38,166	68,282	10,304	53,630	199,506
ÖHDƏLİKLƏR								
Bank depozitləri və hesabları	2	-	5,538	-	-	-	-	5,540
Müştərilərin cari hesabları və depozitləri	3,946	6,003	36,241	19,958	-	-	33,006	99,154
Sair borc öhdəlikləri	2,706	721	29,014	1,132	74,943	-	-	108,516
	6,654	6,724	70,793	21,090	74,943	-	33,006	213,210
	(1,857)	(1,436)	(51,754)	17,076	(6,661)	10,304	20,624	(13,704)
31 dekabr 2016								
AKTİVLƏR								
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	-	-	-	-	-	-	21,230	21,230
Banklardan alınacaq vəsaitlər	2	-	2,544	-	-	-	36,889	39,435
Müştərilərə verilmiş kreditlər	9,631	7,272	15,928	22,914	63,558	8,569	-	127,872
Sair maliyyə aktivləri	-	-	-	-	-	-	790	790
	9,633	7,272	18,472	22,914	63,558	-	58,909	189,327
ÖHDƏLİKLƏR								
Bank depozitləri və hesabları	1	-	5,755	-	-	-	-	5,756
Müştərilərin cari hesabları və depozitləri	7,385	8,354	39,743	17,855	-	-	7,602	80,939
Sair borc öhdəlikləri	415	395	32,862	10,269	56,461	-	-	100,402
Subordinasiya borc öhdəlikləri	71	-	-	-	15,051	-	-	15,122
	7,872	8,749	78,360	28,124	71,512	-	7,602	202,219
	1,761	(1,477)	(59,888)	(5,210)	(7,954)	8,569	51,307	(12,892)

Faiz dərəcələri arasında fərqlər əsasən ödəniş müddəti müvafiq ödəniş tarixində bitən faiz qazanan öhdəliklərin eyni və ya daha aşağı faiz dərəcələrinə malik öhdəliklərlə təkrar maliyyələşdirilməsi vasitəsilə arada qaldırılır.

Orta effektiv faiz dərəcələri

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2017 və 2016-cı il tarixlərinə faiz qazanan aktivlər və öhdəliklər üzrə orta effektiv faiz dərəcələri təqdim olunur. Bu faiz dərəcələri gəlirlilik səviyyələrinin həmin aktivlərin və öhdəliklərin ödəniş müddətinə nisbətən təxminidir.

	2017			2016		
	Orta effektiv faiz dərəcəsi, %			Orta effektiv faiz dərəcəsi, %		
	AZN	USD	EUR	AZN	USD	EUR
Faiz qazanan aktivlər						
Banklardan alınacaq vəsaitlər	12.15%	-	-	-	6.00%	-
Satıla bilən maliyyə aktivləri	-	5.00%	-	-	-	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər	11.22%	14.72%	21.54%	10.84%	17.81%	18.45%
Faiz qazanan öhdəliklər						
Bank depozitləri və hesabları	-	3.00%	-	-	5.42%	-
Müştərilərin cari hesabları və depozitləri	12.77%	5.81%	-	8.74%	7.12%	-
Sair borc öhdəlikləri	2.96%	3.50%	-	3.00%	-	-
Subordinasiya borc öhdəlikləri	-	-	-	-	9.00%	-

Faiz dərəcəsi həssaslığının təhlili

Faiz dərəcələri dəyişməsi təhlilinə əsaslanan faiz riskinin idarə edilməsi maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin həssaslığının monitorinqi ilə həyata keçirilir. Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2017 və 2016-cı il tarixlərinə mövcud olan faiz qazanan aktivlərin və öhdəliklərin bütün gəlirlilik səviyyələrində və mövqelərində 100 baza nöqtəsi (bn) həcmində paralel azalma və ya artıma əsasən sadələşdirilmiş ssenariyə əsaslanan mənfəətin və ya zərərin və kapitalın (vergilər çıxılmaqla) faiz dərəcələrində dəyişikliklərə (qiymətlərin dəyişməsi riski) həssaslığının təhlili təqdim olunur:

	2017	2016
	AZN'000	AZN'000
100 bn həcmində paralel azalma	22,975	23,503
100 bn həcmində paralel artım	(22,975)	(23,503)

(ii) Valyuta riski

Bankın bir neçə xarici valyutada ifadə edilmiş aktivləri və öhdəlikləri vardır.

Valyuta riski maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin xarici valyutaların məzənnələrindəki dəyişikliklərin nəticəsində təəddüd etməsi riskidir. Baxmayaraq ki, Bank öz valyuta riskinin hedcləşdirməsi tədbirlərini götürür, BMHS-lərə əsasən belə tədbirlər hedcinq əməliyyatları kimi qəbul edilmir.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2017-ci il tarixinə maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin xarici valyuta strukturu təqdim olunur:

	AZN	USD	EUR	Sair valyutalar	Cəmi
	AZN'000	AZN'000	AZN'000	AZN'000	AZN'000
AKTİVLƏR					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7,145	15,084	3,058	430	25,717
Banklardan alınacaq vəsaitlər	1,194	26,786	-	-	27,980
Satıla bilən maliyyə aktivləri	-	2,627	-	-	2,627
Müştərilərə verilmiş kreditlər	122,249	19,929	69	-	142,247
Sair maliyyə aktivləri	545	329	24	37	935
Cəmi maliyyə aktivləri	131,133	64,755	3,151	467	199,506
ÖHDƏLİKLƏR					
Bank depozitləri və hesabları	-	5,540	-	-	5,540
Müştərilərin cari hesabları və depozitləri	46,501	49,395	3,183	75	99,154
Sair borc öhdəlikləri	106,043	2,473	-	-	108,516
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	152,544	57,408	3,183	75	213,210
Xalis vəziyyət	(21,411)	7,347	(32)	392	

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2016-cı il tarixinə maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin xarici valyuta strukturu təqdim olunur:

	AZN	USD	EUR	Sair valyutalar	Cəmi
	AZN'000	AZN'000	AZN'000	AZN'000	AZN'000
AKTİVLƏR					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6,185	13,597	917	531	21,230
Banklardan alınacaq vəsaitlər	58	39,377	-	-	39,435
Müştərilərə verilmiş kreditlər	103,862	23,646	364	-	127,872
Sair maliyyə aktivləri	645	119	1	25	790
Cəmi maliyyə aktivləri	110,750	76,739	1,282	556	189,327
ÖHDƏLİKLƏR					
Bank depozitləri və hesabları	-	5,756	-	-	5,756
Müştərilərin cari hesabları və depozitləri	16,744	63,250	777	168	80,939
Sair borc öhdəlikləri	100,402	-	-	-	100,402
Subordinasiya borc öhdəlikləri	-	15,122	-	-	15,122
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	117,146	84,128	777	168	202,219
Xalis vəziyyət	(6,396)	(7,389)	505	388	

Bank valyuta mövqeyini idarə edir və normativ məbləğlər əsasında tələblərə uyğunluq məqsədilə hesabat verir.

AZN-in qeyd edilən valyutalara qarşı 31 dekabr 2017 və 2016-cı il tarixlərinə zəifləməsi nəticəsində kapital və mənfəət və ya zərər aşağıda göstərilən məbləğlər qədər arta (azala) bilərdi. Təhlil vergilər çıxılmaqla təqdim olunur və Bank hesabat dövrünün sonunda mümkün olduqlarını ehtimal etdiyi xarici valyuta məzənnələrinin dəyişikliklərinə əsaslanır. Təhlildə bütün sair parametrlərin, xüsusilə də, faiz dərəcələrinin, dəyişməz qalması fərz olunur.

	2017	2016
	AZN'000	AZN'000
ABŞ dollarının AZN-ə nisbətə 20% qalxması	1,176	(1,182)
Avronun AZN-ə nisbətə 20% qalxması	(5)	81

AZN-in qeyd edilən valyutalara qarşı 31 dekabr 2017 və 2016-cı il tarixlərinə möhkəmlənməsi, bütün digər parametrlərin eyni saxlanılması şərti ilə, həmin valyutalara eyni həcmli, lakin əks istiqamətli təsiri edəcəkdir.

(iii) Kredit riski

Kredit riski müştəri və ya maliyyə aləti üzrə tərəf müqabili müqavilə üzrə öhdəliklərini yerinə yetirmədiyi təqdirdə Bankın maliyyə zərərinə uğrayacağı riskdir. Bankın kredit risklərinin tənzimlənməsi üçün siyasət və prosedurları vardır (həm uçota alınmış maliyyə aktivləri, həm də uçota alınmamış müqavilə öhdəlikləri üçün); o cümlədən, portfel cəmləşmələrinin məhdudlaşdırılması üzrə qaydalar və kredit riskinə fəal surətdə nəzarət edən Kredit Komitəsinin yaradılması barədə qaydalar daxildir. Kredit siyasəti Müşahidə Şurası tərəfindən nəzərdən keçirilir və təsdiqlənir.

Kredit siyasətində aşağıdakılar əks olunur:

- kredit ərizələrinin baxılması və təsdiqlənməsi prosedurları;
- borcalanların (korporativ və fərdi) kredit qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi metodikası;
- tərəf müqabillərinin, emitentlərin və sığorta şirkətlərinin kredit qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi metodikası;
- girovun qiymətləndirilməsi metodikası;
- kreditlərin sənədləşməsinə (rəsmiləşdirilməsinə) dair tələblər;
- kreditlərin və sair kredit risklərinin mütəmadi monitorinqi üzrə prosedurlar.

Korporativ kredit ərizələri müvafiq müştəri rəhbərliyi tərəfindən yazılır və sonra korporativ kredit portfelinə məsuliyyət daşıyan Kredit Departamentinə ötürülür. Hesabatların təhlili müştərinin biznes və maliyyə fəaliyyətini nəzərə alan strukturlaşmış təhlilə əsaslanır. Kredit müqaviləsi və hesabat müstəqil olaraq Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti tərəfindən baxılır və kredit siyasətinin tələblərinə uyğun olması təsdiqi üzrə ikinci rəy verilir. Kredit Komitəsi, Kredit Departamenti və Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti tərəfindən təqdim edilmiş kredit ərizələrinə baxır. Fərdi əməliyyatlar, Kredit Komitəsinin gözlənilən yekun təsdiqindən və xüsusi risklərdən asılı olaraq həmçinin Kreditlərə Nəzarət Departamenti, eləcə də Hüquq, Mühəsibatlıq və Vergi Departamentləri tərəfindən baxılır.

Bank davamlı olaraq fərdi kredit risklərinin fəaliyyətinə nəzarət edir və müntəzəm olaraq müştərilərin ödəmə qabiliyyətini yenidən müəyyənləşdirir. Yenidən baxış borcalan tərəfindən təqdim edilmiş və ya Bank tərəfindən əldə edilmiş müştərinin ən son maliyyə hesabatları və sair məlumatlara əsaslanır. Dərəcələndirmə modelləri və Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti tərəfindən işlənib hazırlanmış ərizə məlumatlarının təsdiqi prosedurlarından istifadə etməklə Satış Departamenti fərdi kredit ərizələrinə baxır.

Fərdi müştəri təhlilindən əlavə, kredit portfeli Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti tərəfindən kredit konsentrasiyası və bazar risklərinə uyğun olaraq müəyyən edilir.

Kredit riskinin maksimal dərəcəsi, bir qayda olaraq, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin balans dəyərində və uçota alınmamış müqavilə öhdəliklərinin məbləğlərində əks olunur. Potensial kredit riskinin azaldılması məqsədi ilə aktivlərin və öhdəliklərin mümkün qarşılıqlı əvəzləndirilməsi effekti əhəmiyyətli xarakter daşır.

Aşağıdakı cədvəldə hesabat tarixinə maliyyə aktivləri ilə bağlı maksimal kredit riski təqdim olunur:

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
AKTİVLƏR		
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri (nağd pul istisna olmaqla)	5,036	11,981
Banklardan alınacaq vəsaitlər	27,980	39,435
Müştərilərə verilmiş kreditlər	142,247	127,872
Sair maliyyə aktivləri	935	790
Kreditlər və istifadə edilməmiş kredit xətləri üzrə öhdəliklər	8,743	4,964
Verilmiş zəmanətlər və oxşar öhdəliklər	8,588	7,024
Cəmi maksimal risk	193,529	192,066

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə girovların təhlili və müştərilərə verilmiş kreditlərlə əlaqədar kredit riskinin konsentrasiyasının təhlili Qeyd 14-də təqdim olunmuşdur.

Hesabat tarixinə tanınmamış müqavilə öhdəliklərindən maksimum kredit riski Qeyd 24-də təqdim olunmuşdur.

Hazırkı maliyyə hesabatlarında maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin reytingləri Fitç reytingləri üzrə açıqlanır.

(iv) Likvidlik riski

Likvidlik riski Bankın hesablaşması nağd pul və ya digər maliyyə aktivləri ilə aparılan maliyyə öhdəlikləri ilə bağlı öhdəliklərinin yerinə yetirilməsində çətinliklərlə üzləşməsi riskidir. Likvidlik riski aktivlərlə öhdəliklərin ödəniş müddətləri arasında uyğunsuzluq olduqda yaranır. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəniş müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunlaşdırılması yaxud tənzimlənən uyğunsuzluğu likvidliyin idarə edilməsində əsas rol oynayır. Tam uyğunluğun təmin edilməsi maliyyə təşkilatları üçün qeyri-adidir, çünki məşğul olduqları əməliyyatlar, adətən, qeyri-müəyyən müddətlərlə və növlərin müxtəlifliyi ilə səciyyələnir. Ödəniş müddətləri arasında fərq (uyğunsuzluq) olduqda, mənfəətlilik səviyyəsi arta bilər, lakin eyni zamanda, itkilərin yaranması riski də artır.

Bank pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı bütün öhdəliklərin vaxtlı-vaxtında yerinə yetirilməsi üçün zəruri həcmdə vəsaitlərin mövcudluğunu təmin etmək məqsədi ilə likvidliyini idarə edir və tənzimləyir. Likvidlik siyasəti Müşahidə Şurası tərəfindən nəzərdən keçirilir və təsdiqlənir.

Bank digər banklardan alınmış uzun və qısa müddətli kreditlərdən, əsas korporativ və fərdi müştərilərindən qəbul edilmiş depozitlərdən ibarət olan və yüksək likvidli aktivlərin diversifikasiya olunmuş portfeli ilə müşayiət olunan diversifikasiyalı və sabit maliyyələşdirmə bazasını fəal surətdə dəstəkləməyə çalışır ki, gözlənilməyən likvidlik tələbatına operativ və səmərəli qaydada cavab verə bilsin.

Likvidliyin idarə edilməsi siyasəti aşağıdakılardan ibarətdir:

- əsas valyutalar üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin proqnozlaşdırılması və onlarla əlaqədar tələb olunacaq likvid aktivlərin səviyyəsinin nəzərə alınması;
- maliyyələşdirmə mənbələrinin müxtəlifliyinin təmin edilməsi;
- borcların cəmləşməsinin və profillərinin tənzimlənməsi;
- borcların maliyyələşdirilməsi planlarının tərtib edilməsi;
- pul vəsaitlərinin hərəkətinin kəsilməsinə qarşı bir tədbir kimi yüksək likvidli, asanlıqla satıla bilən aktivlər portfelinin təmin edilməsi;
- fəvqəladə hallarda likvidliyin və maliyyələşdirmənin təmin edilməsi üçün planların hazırlanması;
- likvidlik əmsallarının normativ tələblərə uyğun olub-olmadığının izlənməsi.

Xəzinədarlıq Departamenti Bankın müxtəlif qurumlarından onların maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin likvidlik göstəriciləri haqqında və proqnozlaşdırılan gələcək əməliyyatlarla və fəaliyyət növləri ilə bağlı digər proqnozlaşdırılan pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında təfərrüatlı məlumatlar alır. Daha sonra, Xəzinədarlıq Departamenti tələb olunan qısamüddətli likvid aktivlərin adekvat portfelini təmin edir. Həmin portfel, əsasən, qısamüddətli likvid ticari qiymətli kağızlardan, banklara verilmiş kreditlərdən və sair banklararası alətlərdən ibarət olmaqla, bütövlüklə Bank üçün yetərli likvidliyi təmin etmək məqsədinə xidmət edir.

Xəzinədarlıq Departamenti gündəlik likvidlik mövqeyinin monitorinqini və həm normal, həm ən çətin bazar şəraitlərini əks edən müxtəlif ssenarilərlə mütəmadi likvidlik stress-testlərini aparır. Normal bazar şəraitində likvidlik mövqeyini əks edən likvidlik haqqında hesabatlar rəhbərliyə hər həftə təqdim olunur. Likvidliyin tənzimlənməsi ilə bağlı qərarlar APİK tərəfindən qəbul edilir və Xəzinədarlıq Departamenti tərəfindən icra olunur.

Aşağıdakı cədvəllərdə maksimal dərəcədə mümkün olan erkən ödəniş müddətinə əsasən maliyyə aktivləri, öhdəlikləri və kreditlərlə bağlı öhdəliklər üzrə diskontlaşdırılmamış pul vəsaitlərinin hərəkəti təqdim olunur. Cədvəllərdə təqdim edilən cəmi məxaric müqavilələrdə nəzərdə tutulan maliyyə öhdəlikləri və ya öhdəliklər üzrə diskontlaşdırılmamış pul vəsaitlərinin hərəkətidir. Buraxılmış maliyyə zəmanətləri müqavilələrinə gəldikdə isə, zəmanətin maksimal məbləği həmin zəmanətin yerinə yetirilməsinə dair tələb irəli sürə bilən ən erkən dövrə aid edilir.

31 dekabr 2017-ci il tarixinə maliyyə öhdəliklərinin ödəniş müddətlərinin təhlili:

AZN'000	Tələb					Cəmi məxaric	Balans dəyəri
	olunanaqədək və 1 aydan az	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox		
Qeyri-derivativ öhdəliklər							
Bank depozitləri və hesabları	14	28	5,618	-	-	5,660	5,540
Müştərilərin cari hesabları və depozitləri	37,448	6,946	39,049	22,223	-	105,666	99,154
Sair borc öhdəlikləri	2,965	1,238	31,082	9,793	102,510	147,588	98,516
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	40,427	8,212	75,749	32,016	102,510	258,914	13,210
Kreditlə bağlı öhdəliklər	17,331	-	-	-	-	17,331	17,331

31 dekabr 2016-cı il tarixinə maliyyə öhdəliklərinin ödəniş müddətlərinin təhlili:

AZN'000	Tələb					Cəmi məxaric	Balans dəyəri
	olunanaqədək və 1 aydan az	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox		
Qeyri-derivativ öhdəliklər							
Bank depozitləri və hesabları	25	48	5,917	-	-	5,990	5,756
Müştərilərin cari hesabları və depozitləri	15,531	9,098	41,862	19,953	-	86,444	80,939
Sair borc öhdəlikləri	622	857	34,681	16,713	67,653	120,526	100,402
Subordinasiya borc öhdəlikləri	184	226	1,016	5,418	16,789	23,633	15,122
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	16,362	10,229	83,476	42,084	84,442	236,593	202,219
Kreditlə bağlı öhdəliklər	11,988	-	-	-	-	11,988	11,988

Azərbaycan qanunvericiliyinə əsasən, fiziki və hüquqi şəxslər istənilən vaxt, əksər hallarda yığılmış faizlərin itirilməsi şərtilə, yerləşdirilmiş müddətli depozitlərini geri götürə bilər. Bu depozitlər onların ödəniş tarixlərinə əsasən, yuxarıdakı diskontlaşdırılmamış ödəniş müddəti cədvəllərində təsnif olunur. Bankın rəhbərliyi fiziki və hüquqi şəxslərin öz müddətli depozitlərini qeyd olunan ödəniş müddətlərindən əvvəl geri götürəcəklərini hesab etmir.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2017-ci il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks edilmiş məbləğlərin müqavilə üzrə ödəniş müddətlərinin təhlili təqdim olunur:

AZN'000	Tələb olunanadək və 1 aydan az	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	Vaxtı keçmiş	Cəmi
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	25,717	-	-	-	-	-	25,717
Banklardan alınacaq vəsaitlər	1,696	-	26,284	-	-	-	27,980
Satıla bilən maliyyə aktivləri	2,627	-	-	-	-	-	2,627
Müştərilərə verilmiş kreditlər	3,765	5,288	19,039	35,569	68,282	10,304	142,247
Sair maliyyə aktivləri	935	-	-	-	-	-	935
Cəmi maliyyə aktivləri	34,740	5,288	45,323	35,569	68,282	10,304	199,506
Bank depozitləri və hesabları	2	-	5,538	-	-	-	5,540
Müştərilərin cari hesabları və depozitləri	36,952	6,003	36,241	19,958	-	-	99,154
Sair borc öhdəlikləri	2,706	721	29,014	1,132	74,943	-	108,516
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	39,660	6,724	70,793	21,090	74,943	-	213,210
Xalis vəziyyət	(4,920)	(1,416)	(25,470)	14,479	(6,661)	10,304	(13,704)
Məcmu likvidlik çatışmazlığı	(4,920)	(6,356)	(31,826)	(17,347)	(24,008)		

Bank likvidlik riskini idarə etmək üçün ARMB ilə ödəniş tarixi 2022-ci ildə olan, 6,000 AZN məbləğində overdraft müqaviləsi imzalamışdır.

31 dekabr 2017-ci il tarixindən sonra Bank ilkin ödəniş tarixi yanvardan may ayına qədər olan, 1,676 min AZN məbləğində olan müddətli depozitlərin müqavilə üzrə ödəniş müddətini bir il və daha artıq müddətə uzatmışdır. Əlavə məlumat üçün Qeyd 2, Likvidlik çatışmazlığına baxın.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2016-cı il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks edilmiş məbləğlərin müqavilə üzrə ödəniş müddətlərinin təhlili təqdim olunur:

AZN'000	Tələb olunanadək və 1 aydan az	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	Vaxtı keçmiş	Cəmi
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	21,230	-	-	-	-	-	21,230
Banklardan alınacaq vəsaitlər	662	-	38,773	-	-	-	39,435
Müştərilərə verilmiş kreditlər	9,630	7,273	15,928	22,914	63,558	8,569	127,872
Sair maliyyə aktivləri	790	-	-	-	-	-	790
Cəmi maliyyə aktivləri	32,312	7,273	54,701	22,914	63,558	8,569	189,327
Bank depozitləri və hesabları	1	-	5,755	-	-	-	5,756
Müştərilərin cari hesabları və depozitləri	14,987	8,354	39,743	17,855	-	-	80,939
Sair borc öhdəlikləri	415	395	32,862	10,269	56,461	-	100,402
Subordinasiya borc öhdəlikləri	71	-	-	-	15,051	-	15,122
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	15,474	8,749	78,360	28,124	71,512	-	202,219
Xalis vəziyyət	16,838	(1,476)	(23,659)	(5,210)	(7,954)	8,569	(12,892)
Məcmu likvidlik çatışmazlığı	16,838	15,362	(8,297)	(13,507)	(21,461)		

Likvidlik riskini idarə etmək üçün Bankın istifadə etdiyi əsas amil MBNP-nin müəyyən etdiyi likvidlik əmsalıdır.

Bank MBNP tələbinə uyğun olaraq, gündəlik əsaslarla bu icbari likvidlik əmsalını hesablayır. Bu əmsal yüksək likvidli aktivlərin tələb əsasında ödənilən öhdəliklərə nisbəti kimi hesablanan ani likvidlik əmsalıdır.

Bank 31 dekabr 2017 və 2016-cı il tarixlərində bu nisbətə uyğun gəlmişdir. 31 dekabr 2017 və 2016-cı il tarixlərinə icbari likvidlik nisbəti aşağıdakı kimidir (*auditi aparılmamış*).

	Tələb olunan	2017, %	2016, %
Ani likvidlik əmsalı	30%-dən az olmayan	70.29	110.88

(v) Əməliyyat riski

Əməliyyat riski Bankın prosesləri, işçi heyəti, texnologiya və infrastrukturunu ilə bağlı bir çox səbəblərdən, habelə kredit, bazar və likvidlik risklərindən başqa kənar faktorlardan, məsələn hüquqi və normativ tələblərdən və ümumi qəbul edilmiş korporativ davranış standartlarından irəli gələn birbaşa və dolaylı zərər riskidir. Əməliyyat riskləri Bankın bütün əməliyyatlarından irəli gəlir.

Bankın məqsədi əməliyyat riskini idarə etməklə, iqtisadi səmərəlilik və innovasiya vasitəsilə Bankın nüfuzuna qarşı hər hansı maliyyə zərərləri və ziyanın qarşısını almaqdır. Bütün hallarda Bankın siyasəti tətbiq olunan hüquqi və normativ tələblərə əməl etməyi tələb edir.

Bank rəhbərliyin öz əməliyyatlarının hər sahəsində zəruri hesab etdiyi daxili nəzarət sistemlərini qurmaqla əməliyyat riskini idarə edir.

23 Kapitalın idarə edilməsi

MBNP Bank üçün kapital tələblərini müəyyən edir və onların yerinə yetirilməsinə nəzarət edir.

Bank yerli qanunvericilikdə kapital müəyyən olunmuş vəsaitləri kredit təşkilatlarının kapitalı kimi müəyyən edir. MBNP-nin qüvvədə olan kapital normativlərinə uyğun olaraq, banklar kapitalın risk çəkili aktivlərə (normativ kapital əmsalı) nisbətini təyin edilmiş minimal səviyyədə və cəmi normativ kapitalı minimum 50,000 min AZN (2016: 50,000 min AZN) səviyyəsində saxlamalıdır. 31 dekabr 2017-ci il tarixinə normativ kapital əmsalı 10% təşkil etmişdir (2016: 12%). Bank 31 dekabr 2017 və 2016-cı il tarixlərinə 50,000 min AZN normativ kapital tələbinə və normativ kapital əmsalına uyğun olmuşdur (*auditi aparılmamış*).

Bank kapital adekvatlığını öz əməliyyatlarının xarakteri və həcminə uyğun səviyyədə saxlayır.

Bank müəyyən edilmiş formaya uyğun olaraq icbari əmsallar barədə MBNP-ə məlumat verir. Risk departamenti gündəlik olaraq kapital adekvatlığı əmsallarına uyğunluğa nəzarət edir.

Kapital adekvatlığı əmsalları MBNP-nin və Bankın daxili siyasətinin müəyyən etdiyi hədlərə yaxın olarsa, bu barədə Müşahidə Şurasına məlumat verilir.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr tarixinə Bazel Sazişinin tələblərinə uyğun olaraq hesablanmış kapital mövqeyinin tərkibi təqdim olunur:

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
1-ci dərəcəli kapital		
Nizamnamə kapitalı	66,450	52,000
Yığılmış zərər	(15,034)	(15,504)
Cəmi 1-ci dərəcəli kapital	51,416	36,496
2-ci dərəcəli kapital		
Subordinasiya borc öhdəlikləri	-	15,122
Cəmi 2-ci dərəcəli kapital	-	15,122
Cəmi kapital	51,416	51,618
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər		
Balans	152,081	130,907
Balansdankənar	8,666	5,994
Cəmi risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	160,747	136,901
Cəmi kapital, risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərin faizi kimi (cəmi kapital nisbəti)	31.99%	37.70%
Cəmi 1-ci dərəcəli kapital, risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərin faizi kimi (1-ci dərəcəli kapital nisbəti)	31.99%	26.66%

Cəmi normativ kapitala BMHS-na uyğun kapitalın üzlaşdirilməsi

Aşağıdakı auditi aparılmamış əlavə məlumat Bankın 31 dekabr 2017-ci il tarixində tamamlanan il üzrə maliyyə hesabatlarının istifadəçilərinə əlavə məlumat vermək niyyəti daşıyır və Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartları (BMHS) əsasında tələb edilmir.

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2017-ci il tarixinə Bankın BMHS-na uyğun hazırlanmış maliyyə hesabatlarında və MBNP-nin qayda və qanunlarına əsasən müəyyən edilmiş cəmi normativ kapitalda xalis aktivlərin tərkibində olan fərqləri əhatə edir.

	31 dekabr 2017 AZN'000 (auditi aparılmamış)	31 dekabr 2016 AZN'000 (auditi aparılmamış)
Cəmi normativ kapital	53,657	53,408
Normativ kapital və BMHS xalis aktivlər arasında fərqlər:		
- yığılmış zərər	(747)	(1,653)
- cari ilin mənfəəti/(zərəri)	(217)	906
- kreditin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(1,855)	3,598
- xalis faiz gəlirləri	690	(60)
- sair gəlirlər	1,534	(1,187)
- xalis haqq və komissiya gəlirləri	(161)	(122)
- mənfəət vergisi (xərcləri)/gəliri	-	(781)
- sair ümumi inzibati xərclər	(426)	(542)
- tutulmalardan yaranan fərqlər	314	265
- qeyri-maddi aktivlər	314	265
- ümumi ehtiyatlar	(1,590)	(1,379)
- subordinasiya borc öhdəlikləri	-	(15,051)
BMHS-na uyğun cəmi kapital	51,416	36,496

24 Kreditlə bağlı öhdəliklər

Bankın kredit vermək öhdəlikləri mövcuddur. Bu öhdəliklər təsdiqlənmiş kreditlər, kredit kartları üzrə limitlər və overdraftlar şəklindədir.

Bank müştərilərinin üçüncü tərəflər qarşısında öhdəliklərinin yerinə yetiriləcəyinə təminat vermək məqsədi ilə maliyyə zəmanətləri və akkreditivlər verir. Bu kimi müqavilələrin sabit limitləri vardır və onlar adətən beş il müddətində bağlanılır.

Bank kredit vermək öhdəliklərini üzərinə götürdükdə, maliyyə zəmanətlərini və akkreditivləri verdikdə müştərilərə kredit verdiyi zaman tətbiq etdiyi kredit risklərinin idarə edilməsi siyasət və prosedurlarını tətbiq edir.

Aşağıdakı cədvəldə öhdəliklərin müqavilə üzrə məbləğləri kateqoriyalar üzrə təqdim olunur. Cədvəldə öhdəliklər üzrə göstərilmiş məbləğlər onlar üzrə tam həcmdə avansların verildiyini fərz edir. Cədvəldə zəmanətlər üzrə göstərilmiş məbləğlər tərəf müqabilləri bağladığı müqavilələrdə nəzərdə tutulmuş öhdəliklərini tam həcmdə yerinə yetirmədikləri halda hesabat tarixinə tanınacaq maksimal balans itkilərini əks olunur.

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Müqavilədə nəzərdə tutulmuş məbləğ		
Zəmanətlər	8,588	4,964
Ödənilməmiş kredit xətti öhdəlikləri	8,743	7,024
	17,331	11,988

Cədvəldə göstərilmiş cəmi müqavilə üzrə şərti öhdəlikləri heç də mütləq gələcək nağd pul vəsaitlərinə tələbatı əks etdirmir, çünki bu şərti öhdəliklərin maliyyələşdirməsi təmin edilmədən müddəti başa çatma və ya onlara xitam verilə bilər. Kredit və kredit xətlərinin ayrılmasına dair şərti öhdəliklərin əksəriyyəti Bank tərəfindən şərtsiz öhdəlikləri təşkil etmir.

25 Əməliyyat icarələri

İcarəçi kimi icarələr

Bank əməliyyat icarələri çərçivəsində bir sıra binaları və avadanlıqları icarəyə götürür. Bu icarələr adətən beş ildən on ilədək olan ilkin müddətə bağlanılır. İcarənin ilkin müddəti başa çatdıqda, onu uzatmaq mümkündür. İcarə ödənişləri adətən müvafiq bazar qiymətlərini əks etmək üçün illik əsasda artırılır. Bu icarələrin heç biri şərti icarələr deyil. Bankın ləğv olunma bilməyən icarələri mövcud deyil.

26 Şərti öhdəliklər

(a) Sığorta

Azərbaycan Respublikasında sığorta sahəsi inkişaf mərhələsindədir və dünyanın digər ölkələrində qəbul edilmiş sığortalamanın bir çox formaları Azərbaycanda hələ mövcud deyil. Bankın əmlak və avadanlıqları, biznes fəaliyyətinin dayanması və ya Banka məxsus olan ərazilərdə və ya onun əməliyyatları ilə əlaqəli baş vermiş hadisələr nəticəsində əmlak və ya ətraf mühitə zərər vurulması ilə əlaqədar olaraq yaranan üçüncü tərəf məsuliyyətinə dair tam sığorta təminatı yoxdur. Bank tam sığorta təminatı alanadək, müəyyən aktivlərin itirilməsi və ya məhv olunması riski mövcuddur və bu riskin əməliyyatlara və maliyyə vəziyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə mənfi təsiri ola bilər.

(b) Məhkəmə iddiaları

Bank öz fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq məhkəmə iddialarına və şikayətlərə məruz qalır. Rəhbərlik bu kimi iddia və şikayətlər nəticəsində yaranan maddi məsuliyyətin Bankın maliyyə vəziyyətinə və ya gələcək əməliyyatların nəticələrinə ciddi mənfi təsir göstərməyəcəyini hesab edir.

(c) Vergi öhdəlikləri

Azərbaycan Respublikasının vergiqoyma sistemi inkişaf etməkdə olduğuna görə bir çox hallarda aydın olmayan, ziddiyyətli və müxtəlif vergi orqanları tərəfindən fərqli qaydada təfsir edilən qanunvericilikdə tez-tez dəyişikliklərlə, rəsmi göstərişlərlə və məhkəmə qərarları ilə səciyyələnir. Vergilər sərt cərimələr və faiz yükləmələri tətbiq edən orqanlar tərəfindən yoxlanılır və araşdırılır. Bir vergi ili ümumən üç növbəti təqvim ili müddətində vergi orqanları tərəfindən nəzarət üçün açıq qalır. Lakin müəyyən hallarda bir vergi ili daha uzun müddətə açıq qala bilər. Azərbaycan Respublikası daxilində baş verən son hadisələrə əsasən, vergi orqanları öz şərtlərində və vergi qanunvericiliyinin tətbiqində daha iddialı mövqe nümayiş etdirirlər.

Bu hallar Azərbaycan Respublikasında digər ölkələrlə müqayisədə daha ciddi vergi risklərinin yaranmasına səbəb ola bilər. Rəhbərlik qüvvədə olan qanunvericiliyinin, rəsmi göstərişlərin və məhkəmə qərarlarının təsnifləri əsasında vergi öhdəlikləri ilə əlaqədar adekvat tədbirləri gördüyünü hesab edir. Lakin müvafiq səlahiyyətli orqanların şərtləri fərqli ola bilər və vergi orqanları öz şərtlərinin tətbiq edilməsinə nail olduqları halda, maliyyə hesabatlarına təsiri əhəmiyyətli ola bilər.

27 Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar

(a) Nəzarət əlaqələri

Banka Xanım Nigar Mehdiyeva nəzarət edir.

(b) Müşahidə Şurası və İdarə Heyətinin üzvləri ilə əməliyyatlar

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2017 və 2016-cı il tarixlərinə işçi heyəti üzrə xərclərə daxil olan cəmi məvacib haqqında məlumat təqdim olunur:

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Əməkdaşların qısamüddətli müavinətləri	528	604
	528	604

Bu məbləğlərə İdarə Heyəti və Müşahidə Şurasının üzvlərinin nağd pul gəlirləri daxildir.

İdarə Heyəti və Müşahidə Şurasının üzvləri ilə əməliyyatlar üzrə 31 dekabr 2017 və 2016-cı il tarixlərinə olan qalıqlar və orta effektiv faiz dərəcələri aşağıda qeyd olunmuşdur:

	2017 AZN'000	Orta effektiv faiz dərəcəsi, %	2016 AZN'000	Orta effektiv faiz dərəcəsi, %
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat				
Verilmiş kreditlər (ümumi)	210	16.98%	154	15.61%
Kreditin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	3	-	3	-
Cari hesablar	170	-	39	-
Müddətli depozitlər	-	-	34	3.00%

İdarə Heyəti və Müşahidə Şurasının üzvləri ilə əməliyyatlar üzrə 31 dekabr tarixində tamamlanan illərin sonuna olan mənfəət və ya zərər aşağıda qeyd olunur:

	2017 AZN'000	2016 AZN'000
Mənfəət və ya zərər		
Faiz gəlirləri	24	24
Faiz xərcləri	-	216
Dəyərsizləşmə üzrə zərərlər	-	(2)

(c) Digər əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar

Bank 31 dekabr 2017-ci il tarixinə olan qalıqları və əlaqəli orta effektiv faiz dərəcələrini və 31 dekabr 2017-ci il tarixində tamamlanan il üzrə digər əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan mənfəət və ya zərər məbləğlərini aşağıdakı kimi təqdim edir:

	Birbaşa nəzarətedici tərəf və onların yaxın ailə üzvləri və nəzarətdə olan müəssisələr		Digər səhmdarlar		Digər əlaqəli tərəflər		Cəmi
	AZN'000	Orta faiz dərəcəsi, %	AZN'000	Orta faiz dərəcəsi, %	AZN'000	Orta faiz dərəcəsi, %	AZN'000
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat							
AKTİVLƏR							
Müştərilərə verilmiş kreditlər							
Əsas məbləğin qalığı	2,160	13.00%	7	14.00%	18	27.00%	2,185
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatlar	(3)	-	(3)	-	(16)	-	(22)
ÖHDƏLİKLƏR							
Müştəri hesabları	12,638	-	38	-	1	-	12,677
Müddətli depozitlər	1,849	5.99%	2,679	8.96%	-	-	4,528
Mənfəət və ya zərər							
Faiz gəlirləri	314	-	1	-	-	-	315
Faiz xərcləri	111	-	241	-	-	-	352
Dəyərsizləşmə üzrə gəlirlər (zərərlər)	(3)	-	39	-	(16)	-	20

Bank 31 dekabr 2016-cı il tarixinə olan qalıqları və əlaqəli orta effektiv faiz dərəcələrini və 31 dekabr 2016-cı il tarixində tamamlanan il üzrə digər əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan mənfəət və ya zərər məbləğlərini aşağıdakı kimi təqdim edir:

	Birbaşa nəzarətedici tərəf və onların yaxın ailə üzvləri və nəzarətdə olan müəssisələr		Digər səhmdarlar		Digər əlaqəli tərəflər		Cəmi
	AZN'000	Orta faiz dərəcəsi, %	AZN'000	Orta faiz dərəcəsi, %	AZN'000	Orta faiz dərəcəsi, %	AZN'000
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat							
AKTİVLƏR							
Müştərilərə verilmiş kreditlər							
Əsas məbləğin qalığı	11	20.00%	3,215	8.00%	15	12.00%	3,241
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatlar	-	-	(42)	-	-	-	(42)
ÖHDƏLİKLƏR							
Müştəri hesabları	-	-	111	-	65	-	176
Müddətli depozitlər	-	-	6,330	8.00%	1,639	10.48%	7,969
Subordinasiya borc öhdəlikləri	6,398	9.00%	-	-	8,653	9.00%	15,051
Mənfəət və ya zərər							
Faiz gəlirləri	2	-	1	-	2	-	5
Faiz xərcləri	576	-	461	-	928	-	1,965

Sair əlaqəli tərəflərə Bankın əsas rəhbərlik heyətinin ailə üzvləri daxildir.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar nəticəsində yaranan qalıqların əksəriyyətinin ödəmə müddəti bir il nəzərdə tutulur. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar girovla təmin olunmur.

28 Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri: ədalətli dəyər və uçot təsnifatı

(a) Uçot təsnifatı və ədalətli dəyərlər

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2017-ci il tarixinə maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin balans dəyərləri və ədalətli dəyərləri haqqında məlumat təqdim olunur:

AZN '000	Kreditlər və debitor borcları	Satıla bilən aktivlər	Sair amortizasiya edilmiş dəyər	Cəmi balans dəyəri	Ədalətli dəyər
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	25,717	-	-	25,717	25,717
Banklardan alınacaq vəsaitlər	27,980	-	-	27,980	27,980
Satıla bilən maliyyə aktivləri	-	2,627	-	2,627	2,627
Müştərilərə verilmiş kreditlər	142,247	-	-	142,247	136,144
Sair maliyyə aktivləri	935	-	-	935	935
	196,879	2,627	-	199,506	193,403
Bank depozitləri və hesabları	-	-	5,540	5,540	5,217
Müştərilərin cari hesabları və depozitləri	-	-	99,154	99,154	100,500
Sair bərc öhdəlikləri	-	-	108,516	108,516	103,695
	-	-	213,210	213,210	209,412

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2016-cı il tarixinə maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin balans dəyərləri və ədalətli dəyərləri haqqında məlumat təqdim olunur:

AZN '000	Kreditlər və debitor borcları	Sair amortizasiya edilmiş dəyər	Cəmi balans dəyəri	Ədalətli dəyər
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	21,230	-	21,230	21,230
Banklardan alınacaq vəsaitlər	39,435	-	39,435	39,435
Müştərilərə verilmiş kreditlər	127,872	-	127,872	101,902
Sair maliyyə aktivləri	790	-	790	790
	189,327	-	189,327	163,357
Bank depozitləri və hesabları	-	5,756	5,756	5,131
Müştərilərin cari hesabları və depozitləri	-	80,939	80,939	82,624
Sair bərc öhdəlikləri	-	100,402	100,402	98,354
Subordinasiya bərc öhdəlikləri	-	15,122	15,122	16,328
	-	202,219	202,219	202,437

Ədalətli dəyərin hesablamaları maliyyə aləti müstəqil kommertiya əməliyyatında tərəflər qismində çıxış edən məlumatlı şəxslər arasında mübadilə oluna bildiyi məbləğini təxmin etmək məqsədinə xidmət edir. Lakin qeyri-müəyyənlikləri və subyektiv mülahizəni nəzərə alaraq, ədalətli dəyər aktivlərin satışı və ya öhdəliklər üzrə hesablaşmanın aparılması çərçivəsində reallaşdırıla bilən kimi qəbul edilməməlidir.

Fəal bazarda ticarət olunan maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri kotirovka olunan bazar qiymətlərinə və ya diler qiymət təkliflərinə əsaslanır. Bütün digər maliyyə alətləri üçün Bank digər qiymətləndirmə üsullarından istifadə etməklə ədalətli dəyərləri müəyyən edir.

Qiymətləndirmə üsullarının məqsədi qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında adi əməliyyatda aktiv satmaq üçün əldə olunacaq və ya öhdəliyi ötürmək üçün ödəniləcək qiyməti əks etdirən ədalətli dəyərin müəyyənəndirilməsidir.

Qiymətləndirmə metodlarına xalis cari dəyər və diskontlaşdırılmış pul vəsaitlərinin hərəkət modelləri, bazarda müşahidə oluna bilən qiymətləri mövcud olan maliyyə alətləri ilə müqayisə daxildir. Qiymətləndirmə metodlarında istifadə edilən ehtimallara və göstəricilərə riskləri olmayan və bənçmark faiz dərəcələri, kredit spreadi və diskont dərəcələrin qiymətləndirilməsində istifadə edilən sair premiyalar, istiqraz və kapital qiymətləri, xarici valyuta məzənnələri, kapital və kapital indeksi qiymətləri, gözlənilən açıq mövqələr və nisbətlər daxildir.

Valyuta svopları kimi adi və sadə maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini təyin etmək üçün Bank müşahidə olunan bazar məlumatları və rəhbərliyin mülahizəsini və qiymətləndirməsini tələb etməyən və ya az tələb edən geniş surətdə tanınmış qiymətləndirmə modellərindən istifadə edir. Qiymətli kağızlar bazarlarında listinqdə olan borc qiymətli kağızları və səhm qiymətli kağızları, birjalarda alınıb-satılan derivativlər və faiz svopları kimi birjadankənar alınıb-satılan sadə derivativlər üçün müşahidə olunan qiymətlər və modellər mövcuddur.

Daha mürəkkəb alətlər üçün Bank xüsusi qiymətləndirmə modellərindən istifadə edir. Bu modellərə bəzi və ya bütün mühüm əlavələr bazarda müşahidə olunmaya bilər və bazar qiymətləri və dərəcələrindən törəyə bilər və ya mülahizələr əsasında qiymətləndirilə bilər. Mühüm müşahidə olunmayan əlavələrin aid olduğu alət nümunələrinə fəal bazarın mövcud olmadığı müəyyən kreditlər və qiymətli kağızlar, müəyyən birjadan kənar bazarın törəmə alətləri və sekyurizasiyalarda iştirak faizləri daxildir.

31 dekabr 2017-ci il tarixinə maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin hesablanması rəhbərlik aşağıdakı mülahizələrdən istifadə edir:

- Banklardan alınacaq vəsaitlərdən və müştərilərə verilmiş kreditlərdən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmasında müvafiq olaraq 7.15%-8.82% (2016: 5.59%-8.55%) və 6.84%-16.47% (2016: 5.59%-16.04%) diskont dərəcələri istifadə olunur.
- Müştərilərin cari hesabları və depozitlərindən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmasında 3%-10.72% (2016: 4.66%-6.5%) diskont dərəcələri istifadə olunur
- Banklardan alınacaq vəsaitlərdən və sair borc öhdəlikləri və subordinasiya borc öhdəliklərindən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmasında 4.93%-11-80% (2016: 5.42%-10.86%) diskont dərəcələri istifadə olunur.

(b) Ədalətli dəyərin iyerarxiyası

Bank ədalətli dəyərləri ölçərkən ilkin göstəricilərin əhəmiyyətliliyini əks etdirən aşağıdakı ədalətli dəyər iyerarxiyasından istifadə edir:

- 1-ci səviyyə: Fəal bazarda eyni bir alət üçün aktiv bazar qiymətləri (nizamlanmamış).
- 2-ci səviyyə: birbaşa (yəni qiymətlər kimi), ya da bilavasitə (yəni qiymətlərdən törəyən) müşahidə oluna bilən, 1-ci səviyyəyə daxil edilmiş kotirovka olunan qiymətdən başqa digər ilkin göstəricilər. Bu kateqoriyaya aşağıdakı amillərdən istifadə etməklə qiymətləndirilən alətlər daxildir: analoji alətlər üçün fəal bazarda tətbiq edilən bazar qiymətləri; analoji alətlər üzrə kifayət qədər fəal hesab olunmayan bazarlarda tətbiq edilən qiymətlər; və ya bütün əhəmiyyətli ilkin göstəricilərin birbaşa, yaxud dolayısı ilə bazar məlumatlarından müşahidə oluna bildiyi sair qiymətləndirmə üsulları.
- 3-cü səviyyə: ilkin göstəricilər müşahidə oluna bilmir. Bu kateqoriyaya aid edilən alətlərin qiymətləndirmə metoduna müşahidə edilə bilən məlumata əsaslanmayan ilkin göstəricilər daxildir və müşahidə edilə bilməyən ilkin göstəricilər həmin alətin qiymətləndirilməsində əhəmiyyətli təsirə malikdir. Bu kateqoriyaya oxşar alətlər üçün kotirovka olunan qiymətlər əsasında qiymətləndirilən alətlər daxildir və bu zaman alətlər arasında fərqi əks etdirmək üçün mühüm müşahidə olunmayan tənzimləmələr və ya mülahizələr tələb olunur.

Bank BTB Açıq Səhmdar Cəmiyyəti

31 dekabr 2017-ci il tarixində tamamlanan il üzrə Maliyyə Hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edən Qeydlər

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2017-ci il tarixinə ədalətli dəyərində ölçülən maliyyə alətlərini hər bir ədalətli dəyər ölçülməsinin təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə əsasında təhlil edir. Məbləğlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınan dəyərlərə əsaslanır:

AZN'000	Level 1	Total
Satıla bilən maliyyə aktivləri	2,627	2,627
	2,627	2,627

Aşağıdakı cədvəl ədalətli dəyərində ölçülməyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin hər bir ədalətli dəyər ölçülməsinin 31 dekabr 2017-ci il tarixinə təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə əsasında təhlil edir:

AZN'000	2-ci səviyyə	3-cü səviyyə	Cəmi ədalətli dəyərlər	Cəmi balans dəyəri
AKTİVLƏR				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	25,717	-	25,717	25,717
Banklardan alınacaq vəsaitlər	27,980	-	27,980	27,922
Müştərilərə verilmiş kreditlər	-	136,144	136,144	142,247
Sair maliyyə aktivləri	935	-	935	935
ÖHDƏLİKLƏR				
Bank depozitləri və hesabları	5,217	-	5,217	5,540
Müştərilərin cari hesabları və depozitləri	100,500	-	100,500	99,154
Sair borc öhdəlikləri	-	103,695	103,695	108,516

Aşağıdakı cədvəl ədalətli dəyərində ölçülməyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin hər bir ədalətli dəyər ölçülməsinin 31 dekabr 2016-cı il tarixinə təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə əsasında təhlil edir:

AZN'000	2-ci səviyyə	3-cü səviyyə	Cəmi ədalətli dəyərlər	Cəmi balans dəyəri
AKTİVLƏR				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	21,230	-	21,230	21,230
Banklardan alınacaq vəsaitlər	39,435	-	39,435	39,435
Müştərilərə verilmiş kreditlər	-	101,902	101,902	127,872
Sair maliyyə aktivləri	790	-	790	790
ÖHDƏLİKLƏR				
Bank depozitləri və hesabları	5,131	-	5,131	5,756
Müştərilərin cari hesabları və depozitləri	82,624	-	82,624	80,939
Sair borc öhdəlikləri	-	98,354	98,354	100,402
Subordinasiya borc öhdəlikləri	-	16,328	16,328	15,122

29 Hesabat dövründən sonra baş vermiş hadisələr

15 fevral 2018-ci il tarixində Bank tam olaraq özünə məxsus törəmə müəssisəsini – BTB Capital ASC-ni təsis etmişdir.

Cənab Emil Rzayev
İdarə Heyətinin Sədri

Cənab Vüsal Şahverdiyev
Baş Maliyyə İnzibatçısı

